

1. દૈનિક દૂધ સંપાદન (લાખ કિલો)
2. દૈનિક દૂધ વેચાણ (લાખ લીટર)
3. દૂધ ખરીદ ભાવ (રૂ./કિલો ટ્રેટ)
4. વાર્ષિક વેચાણ ઉથલો (રૂ. કરોડમાં)

રાજકોટ જિલ્લા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ લિમિટેડ

દૂધ સાગર માર્ગ, રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૩

સ્ટેચ્યુટરી ઓડિટર
એચ.એચ. સચદે એન્ડ કું., રાજકોટ
પેનલ નં. ૫૦૬

સ્પેશ્યલ ઓડિટર (મિલ્ક)
રાજકોટ ડેરી કોલોની, બંગલા નં. ૩, રાજકોટ

ઈન્ટર્નલ ઓડિટર
એન. સી. બરછા એન્ડ કું. (FCA) રાજકોટ
રજીસ્ટ્રાર ઓફ. કો. ઓ. ઓફિટ પેનલ
અમદાવાદ. પેનલ નં. ૬૦૯

ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ ફર્મ
જે. આર. મંકોડી એન્ડ કું. (FCA) રાજકોટ

બેન્કર્સ :
શ્રી રાજકોટ કિરિટ્કટ કો.ઓપ. બેંક લી., રાજકોટ
સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા-મેઈન., રાજકોટ
બેંક ઓફ બરોડા-મેઈન., રાજકોટ
આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ બેંક લિ.-મેઈન., રાજકોટ
એચ.ડી.એફ.સી. બેંક લિ. મેઈન., રાજકોટ
આઈ.ડી.બી.આઈ. બેંક લિ.-મેઈન., રાજકોટ
શ્રી જામનગર કિરિટ્કટ કો.ઓ. બેંક લિ., જામનગર

નોંધણી ક્રમાંક : ખે-૬૦ તારીખ : ૫-૯-૧૯૬૧

શ્રી ગોવિંદલાલ શામજીલાલ શાહપરીયા
અધ્યક્ષશ્રી
પ્રમુખશ્રી : સાજડીયાળી દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.
સાજડીયાળી, તા. જામકંડોરણા

નિયામક મંડળ :
વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭

શ્રી દેવેન્દ્રકુમાર સી. દેસાઈ
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધિશ્રી : વ્યક્તિગત સભ્યોમાંથી

શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ હંસરાજભાઈ શાહડીયા
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધિશ્રી :
રાજકોટ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓ-ઓપ, બેન્ક લી. રાજકોટ

શ્રી ધર્મેન્દ્રલાલ કારકરીલાલ વીડ્યા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : જૂના વાટીલા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
જૂના વાટીલા. તાલુકો : માળીયા

શ્રી ગણેશલાલ દેવજીભાઈ ડાસા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : હડમતીયા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
હડમતીયા. તાલુકો : ટંકરા

શ્રી લાલજીભાઈ હરજીભાઈ પટેલ
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : કસ્તુરબાધામ દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
કસ્તુરબાધામ. તાલુકો : રાજકોટ

શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ નરસીભાઈ વોરા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : જૂની મેંગલી દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
જૂની મેંગલી. તાલુકો : કોટકાસાંગાઈ

શ્રી સુરેશભાઈ ભગનભાઈ વસોયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : નગર પીપળીયા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
નગર પીપળીયા. તાલુકો : લોધીકા

શ્રી માહમદકુસોન સાવટી પટેલ (કડીવાર)
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : પીપળીયા રાજ, દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
પીપળીયા રાજ. તાલુકો : વાંકાનેર

શ્રી કિશોરભાઈ ભોહનભાઈ ટીલાયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : ભોળા, દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
ભોળા. તાલુકો : ધોરજી

શ્રી રમેશભાઈ શામજીભાઈ હીરપરા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : મેવાસા (કામધેજી) દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
મેવાસા. તાલુકો : જેતપુર

શ્રી ડાયાભાઈ ઉડાભાઈ વાડોદરીયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : કેશવાળા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
કેશવાળા તાલુકો : ગોંઠલ

શ્રીમતિ ખેશનાબેન ભટતભાઈ કમ્બરા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : ખોડપર મહિલા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
ખોડપર તાલુકો : ખોરબી

શ્રીમતિ ખેશનાબેન અમ્વિબનભાઈ ગઢીયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : ખોડાપીપર મહિલા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
ખોડાપીપર તાલુકો : પઢધરી

શ્રીમતિ ભાવનાબેન મુકેશભાઈ તલસારાઈયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : વિલીયા મહિલા દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
વિલીયા તાલુકો : જસટણ

શ્રીમતિ ઈલાબેન વલ્લભભાઈ સખીયા
નિયામકશ્રી
પ્રમુખશ્રી : ઉપલેટા મહિલા, દૂધ ઉ.સ.મં.લિ.,
ઉપલેટા તાલુકો : ઉપલેટા

શ્રી. ટી. સી. તીરથાની
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધીશ્રી : જુલ્લા રજીસ્ટ્રાર
(સહકારી મંડળીઓ)
રાજકોટ

શ્રી સમીર સક્ષેના
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધીશ્રી : ગુજરાત ઓ-ઓપ. નિલ્લ ઍઈ. (OCAMAF)
ફેડરેશન લિ., આણંદ

શ્રી મનોરંજન પાની
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધીશ્રી : ગુજરાત ઓ-ઓપ. નિલ્લ ઍઈ. (OCAMAF)
ફેડરેશન લિ., આણંદ

શ્રી. કાલુ સી. મેહેરા
નિયામકશ્રી
પ્રતિનિધીશ્રી : રાષ્ટ્રીય ડેરી ડિવિઝન બોર્ડ (NDDB)
(સહકારી મંડળીઓ)
રાજકોટ

શ્રી એ. સી. સિન્હા
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી
રાજકોટ જુલ્લા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ લિ.
રાજકોટ

શ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

વ્હાલા પ્રમુખશ્રીઓ, સભાસદ ભાઈઓ અને બહેનો...

આપ સૌને જાણીને આશ્ચર્ય થશે કે એક વર્ષ કેટલું ઝડપથી પૂર્ણ થઈ ગયું અને ફરીથી એક વખત હું આપની સમક્ષ આપણા દૂધ સંઘની ૫૬મી વાર્ષિક સાધારણ સભામાં આપ સર્વેને આવકારતાં અત્યંત ગર્વની લાગણી અનુભવું છું. આપણાં ગુજરાત રાજ્યના મુખ્ય મંત્રીશ્રી પિજયભાઈ રૂપાણી કે જે રાજકોટના વતની છે તેઓ મુખ્યમંત્રીની જવાબદારી સંભાળે છે એટલે રાજકોટ જિલ્લા દૂધ ઉત્પાદકોના હિત (વેલફેર) માટે આપણી જવાબદારી અને લાગણી વધેલ છે. તેમજ ગુજરાત રાજ્યના પાણી પૂરવઠા અને પશુપાલન મંત્રીશ્રી બાબુભાઈ બોખરીયા જેઓ દ્વારા સંઘને હંમેશા પ્રોત્સાહન પુરુ પાડેલ છે. જેને ક્યારેય ભુલી શકાશે નહિ. નોટબંધીના સમયમાં તે વખતની ઉભી થયેલી નાણાંકીય વિકટ પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે દૂધ ઉત્પાદકોને સમયસર દૂધનું ચુકવણું મળી રહે તે માટે કરેલ પ્રયત્નો બદલ કૃષિ અને ખેડૂત કલ્યાણ વિભાગના કેન્દ્રીય મંત્રીશ્રી રાધા મોહનસિંહના આભારી છીએ. શ્રેણીબદ્ધ મીટીંગ યોજાને રોકડની ખેંચ ઉભી થયેલા સંજોગોમાં ત્વરિત પગલા ભરીને નાણાંકીય પરિસ્થિતિને સફળ બનાવેલ છે અને દૂધ ઉત્પાદકોને સમયસર પેમેન્ટ કરવામાં તથા ગ્રાહકોને કેશલેસ વ્યવસ્થા ઉભી કરવામાં મદદરૂપ થયેલ છે. તે બદલ સેક્રેટરી એનીમલ હસબન્ડરી ડેવરીંગ અને ફીશરીઝના શ્રી ટેવેન્દ્ર ચૌધરીના ઋણી છીએ. આપને હું અને મારા બોર્ડના સૌ નિયામકશ્રીઓ વતી ખાત્રી આપું છું કે સંઘ સાથે સંકળાયેલ દૂધ ઉત્પાદકોના આર્થિક-સામાજિક વિકાસ માટે સતત પ્રયત્નશીલ રહીશું. જે માટે આપ સૌ દૂધ મંડળીઓના પ્રમુખશ્રીઓ પાસે સંપૂર્ણ સાથ-સહકારની અપેક્ષા રાખું છું. રાજકોટ દૂધ સંઘ સાથે સંકળાયેલ દૂધ ઉત્પાદકોની સામાજિક અને આર્થિક વૃદ્ધિ સાડ્ હું અને નિયામક મંડળના સભ્યશ્રીઓ હંમેશા તત્પર છીએ જે સાડ્ ગ્રામ્ય સહકારી મંડળીઓના પ્રમુખશ્રીઓના સાથ સહકારની જરૂર રહેશે.

વ્હાલા ભાઈઓ અને બહેનો, તમે કલ્પના નહિ કરી શકશો કે ડેરી વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ સાથે સંકળાયેલ તમામ કક્ષાના લોકો દ્વારા મળેલ સાથ સહકાર, ત્યાગ અને પરિશ્રમના કારણે આજે આપણે ૮૦૫ કર્બરેટ દૂધ મંડળીઓ અને ૬૪,૦૦૦ જેટલા દૂધ સભાસદો મારફતે ૩,૮૪,૦૦૦ કિલો દૂધ સંપાદન પ્રતિદિનની સરેરાશ પહોંચ્યા છીએ. જ્યારે વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માં માત્ર ૨૨૭ કર્બરેટ દૂધ મંડળીઓ અને ૨૫,૦૦૦ સભાસદો પાસેથી માત્ર ૪૦,૬૩૪ કિલો સરેરાશ પ્રતિ દિવસ દૂધ સંપાદન થયેલ.

રાજકોટ જિલ્લા ગોપાલક સંઘને વર્ષ ૧૯૭૨માં રાજ્ય સરકાર દ્વારા માલીકી ધોરણે ડેરી સોંપવામાં આવેલ અને સંઘ દ્વારા વર્ષ ૧૯૮૩ થી ૧૯૮૮ એમ પાંચ વર્ષ માટે લીઝ કરાર દ્વારા જી.ડી.સી. ને ડેરીનું સંચાલન સોંપવામાં આવેલ. ત્યારબાદ તા. ૦૨-૧૧-૧૯૮૮ ના રોજ કરારની મુદત પૂર્ણ થતાં સંઘે ડેરીનું સંચાલન પરત મેળવેલ હતું.

નવાગઢ મહિલા દૂધ મંડળીના નવા દૂધ ઘરનું પોતાના વરદહસ્તે રીબીન કાપી ઉદ્ઘાટન કરતા ઈફ્કોના વાર્ધસ ચેરમેન, પોરબંદર વિસ્તારના સાંસદ સભ્યો અને રાજકોટ ડીસ્ટ્રીક્ટ કો.ઓપ. ડેકના ચેરમેન માન. શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ રાદડીયા અને દુધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા

વાંકાનેર મુકામે નવનિર્મિત શીત કેન્દ્રના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે ઉપસ્થિત દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા, ધારા સભ્યશ્રી મહમદજાવીદ પીરજાદા, દૂધ સંઘના સ્થાપક અને નિયામકશ્રી દેવેન્દ્રકુમાર ર. દેસાઈ, જિલ્લા પંચાયત-મોરબીના સદસ્યશ્રી હરદેવસિંહ જાડેજા, દૂધ સંઘના એમ.ડી. શ્રી એ.સી. સિન્હા તેમજ નિયામકશ્રી માહમદહુસેન સાવઠી પટેલ.

રાજકોટ દૂધ સંઘમાં ૨૯ વર્ષ પહેલાં ૩૧૫ ગ્રામ્ય પ્રાથમિક દૂધ સહકારી મંડળીઓ અને ૨૯,૨૮૨ દૂધ ઉત્પાદકો હતાં જેની સામે મહિલા સભ્ય ૨,૪૩૭ હતાં. અત્યારે ૮૦૫ કાર્યરત મંડળીઓ ના ૬૪,૦૦૦ દૂધ ઉત્પાદકો છે. જેમાંથી ૨૯,૦૦૦ મહિલા દૂધ ઉત્પાદકો છે.

છેલ્લી પપમી વાર્ષિક સાધારણ સભામાં ઉલ્લેખ કરેલ તે મોરબી જિલ્લા મહિલા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ, જિલ્લો મોરબી, જે પણ એક રાજકોટ જિલ્લાનો તાલુકો હતો અને સંઘના પેટા નિયમ મુજબ મીલ્કશોડ એરીયા હતો. રાજ્ય સરકાર દ્વારા જાહેર નોટીફિકેશન દ્વારા મોરબીને અલગ જિલ્લા તરીકે જાહેર કરેલ છે. જેથી જિલ્લા કક્ષાએ મોરબી જિલ્લાની ૧૧૦ દૂધ મંડળીઓ મોરબી જિલ્લા દૂધ સંઘમાં જોડાયેલ છે. જેના કારણે અંદાજિત દૈનિક ૩૧,૦૦૦ લીટર દુધની આવકમાં ઘટાડો થવા પામેલ છે. જે આપણા માટે પડકારરૂપ છે. આવી પિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ મેનેજમેન્ટ દ્વારા આ પડકારનો સામનો કરવા ઘણા પગલાઓ લેવામાં આવેલ છે.

૧. ૨૦૧૫-૧૬ માં દૂધ એકત્રિકરણ માટે ૭૯ રૂટ હતાં. જે હાલ ૨૦૧૬-૧૭ માં ૮૪ રૂટ કરેલ છે. જેથી વધારાની દૂધ મંડળીઓને તક મળે અને તેમની વ્યવસ્થામાં અવરોધ પેદા ન થાય. વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં દૈનિક દૂધ એકત્રિકરણ ૪,૪૬,૭૬૮ કિલો હતું. જેમાં કાર્યરત દૂધ મંડળીઓની દૈનિક સરેરાશ ૫૪૯ કિલો હતી. જે હાલ દૈનિક દૂધ એકત્રીકરણ ૩,૮૩,૫૭૧ કિલો છે અને કાર્યરત દૂધ મંડળીઓની દૈનિક સરેરાશ ૪૭૬ કિલો છે અને આગલા વર્ષ કરતા ઓછી છે.

૨. સેન્ટ્રલ ગર્વરમેન્ટના પિમુદ્ધિકરણના મિર્ણોના પરિણામે, કેટલીક અનિચિત અસરો ખાસ કરીને તીવ્ર રોકડ વ્યવહારો પર સમગ્ર સહકારી ડેરી મંડળીઓમાં જોવા મળેલ છે. આ સંદર્ભે સહકારી બેંકોને દૂધ ઉત્પાદકો / ખેડૂતોને તેમના દ્વારા પુરા પાડવામાં આવેલા દૂધની સામે ચુકવણી કરવા માટે ભંડોળની અછત હતી, જે પછી સરકારના ધ્યાન ઉપર મુકવામાં આવી હતી અને તેથી છેલ્લા ૩-૪ મહિનામાં ફલશ સીઝનમાં પિમુદ્ધિકરણની અસર આપણા દૂધની પ્રાપ્તિમાં જોવા મળેલ હતી.

ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકો અને સહકારી બેંકના ખાતા ઉપર પુરતુ ધ્યાન, નાણાકીય સહાય, યોગ્ય સલામત રક્ષકો સાથે પર્યાપ્ત થાય તે જરૂર છે. હવે ખેડૂતોને કેશલેસ ચુકવણી કરવા તરફ વાળવા છેલ્લા બે મહિનામાં ધરખમ સુધારો થયેલ છે અને નોટબંધીની નહિવત અસર જોવા મળેલ છે.

તેમજ કાર્યરત દૂધ મંડળીઓ કે જેમાં તાંત્રિક સેવાના ઉપયોગનો પણ વધારો જોવા મળેલ છે. જેમાં ગાય અને ભેંસ માટે વંધ્યત્વ નિવારણ કેમ્પ અને સારી ઓલાદના પશુઓ પેદા થાય અને દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો થાય તે માટે પશુઓને સમતોલ આહાર, સમયસર રોગ નિયંત્રક, પશુ સંવર્ધન, નિયમીત કૃત્રિમ બીજદાન, પશુ પિયાણા અને બરચા ઉછેર કાર્યક્રમ જેવી પ્રવૃત્તિમાં વધારો કરેલ છે. તેમજ દૂધ ઉત્પાદકોની સ્વીકૃતિ ઉપર અને સારી ગુણવત્તાવાળુ પશુ આહાર મળે તે માટે રાજદાણ સમતોલ પશુ આહારનું વેચાણ વર્ષ દરમિયાન ૮,૧૧૫ મેટ્રીક ટન પરપ દૂધ મંડળીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું તેની સરખામણી માં ૨૦૧૫-૧૬ દરમિયાન ૬,૩૫૨ મેટ્રીક ટન જેમાં મોરબી સહિત ૪૮૬ દૂધ મંડળીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું.

તમને જાણીને આશ્ચર્ય થશે કે વર્ષ ૧૯૫૬માં ૨૦ કે.એલ પેશ્યુરાઈઝર અને ૨ મેટ્રીક ટનનો પાવડર પ્લાન્ટ હતો, જેની સામે છેલ્લા ૪ વર્ષથી સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત ૬ લાખ લીટર પ્રતિદિવસની ક્ષમતા સાથેનો યેમ્વીક સ્તરનો SCADA ટેકનોલોજી આધારીત પ્લાન્ટ સંઘ પાસે છે. સારી ગુણવત્તાયુક્ત દૂધ ઉત્પાદન માટે જરૂરી સુવિધાઓ પ્લાન્ટમાં ઉપલબ્ધ છે. તેમજ દૂધની બનાવટો જેવા કે દહીં, પનીર, આઈસ્ક્રીમ વગેરેના પ્રોજેક્ટ જે ભવિષ્યમાં હાથ ધરનાર છે. જે માટે ૧૦ લાખ લીટર પ્રતિદિન પ્લાન્ટ ક્ષમતા વિકસાવેલ છે. જેના માટે જરૂરી વધારાની માળખાકીય સુવિધાઓ સારૂ દરખાસ્ત (NDDDB)એન.ડી.ડી.બી.માં રજુ કરવામાં આવેલ છે.

અદ્યતન પ્લાન્ટ સુવિધાઓનો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરવા સારૂ રાજકોટ ડેરીને આપની પાસેથી સારી ગુણવત્તાના દૂધની જરૂરીયાત રહે છે જે માટે રાજકોટ દૂધ સંઘ જરૂરી તમામ મદદ અને સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવા તૈયાર છે.

દૂધ ઉત્પાદન અને તેમાં વધારવાનો આધાર ગાય અને ભેંસ અને તેની સંતતીઓને સારી માવજત, પશુઓને સમતોલ આહાર, સમયસર રોગ નિયંત્રણ, પશુ સંવર્ધન, નિયમીત કૃત્રિમ બીજદાન, સમયસર પશુ પિયાણા જેવી બાબતો પર છે.

રાજકોટ સંઘમાં મહિલા દૂધ મંડળીઓ બનાવવાની સફળતા ખરેખર પ્રસંશાને પાત્ર છે. રાજકોટ દૂધ સંઘ સંલગ્ન કુલ ૮૦૫ દૂધ મંડળીઓમાંથી હાલ અત્યારે ૪૫૫ મહિલા દૂધ મંડળીઓ છે જે કુલ મંડળીઓના ૫૬% થવા જાય છે. હાલ ૨૦મી એપ્રિલ, ૨૦૧૭ નેપાળના માનનીય રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતિ

પિધા દેવી ભંડારીએ રાજકોટ ડેરીની ઐતિહાસિક મુલાકાત લીધી હતી. મુલાકાત દરમિયાન તેઓએ રાજકોટ ડેરીની તેમજ મહિલાઓનો વિકાસ જોઈ અતિ આનંદીત થયેલ હતા. મહિલા સભાસદોના વિકાસ માટે અત્યંત જરૂરી તાલીમો અને પશુપાલકોના જાગૃતિ કાર્યક્રમો નિયમીત રીતે રાજકોટ દૂધ સંઘ દ્વારા ગોઠવવામાં આવે છે. જેની વિસ્તૃત જાણકારીઓ તેમજ સલાહ સુચન માટે રાજકોટ ડેરીના પશુપાલન તેમજ સહકાર વિભાગના અધિકારીઓ દ્વારા સમયસર જાણકારી આપવામાં આવે છે.

ગુજરાત સરકારની દૂધ મંડળી માટે સહાય યોજના હેઠળ ગુજરાત રાજ્યના માન. મુખ્યમંત્રીશ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીના વરદ હસ્તે ચેકનો સ્વીકાર કરતા દૂધ સંઘના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંઘા

હિફર (Heifer) ઈન્ટરનેશનલ દ્વારા પ્રાયોજીત એન.ડી.ડીબી. તાલીમ કાર્યક્રમમાં આમંત્રિત સંઘના એમડીશ્રી એ.સી. સિંઘા દ્વારા "કો-ઓપરેટીવમાં મુખ્ય કાર્યપાલક અને નિયામકશ્રીની ભુમિકા" અંગે વાર્તાલાપ દરમિયાન વિવિધ દેશો એશીયા, આફ્રિકા, લેટીન અમેરીકા વિગેરેમાંથી પધારેલ પ્રતિનિધીઓ સાથે

રોટરડેમ (નેધરલેન્ડ) ખાતે યોજાયેલ આઈકીએફ કોન્ફરન્સ પ્રવાસ દરમિયાન આલ્ડર ખાતે ફિશલેન્ડના કેમ્પીના પ્લાન્ટની મુલાકાતે ફેક્ટરેશનના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર શ્રી આર. એસ. સોઢી સાથે રાજકોટ દૂધ સંઘના એમડીશ્રી એ.સી. સિંઘા તેમજ સભ્ય દૂધ સંઘના પ્રમુખશ્રી / મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રીઓ..

સામુદ્દિક વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ હેઠળ નોંધનીય કામગીરી માટે ફેક્ટરેશનના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી આર.એસ. સોઢી સાહેબના વરદ હસ્તે પ્રશસ્તીપત્ર અને મોમોન્ટો સ્વીકાર કરતા સંઘના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંઘા.

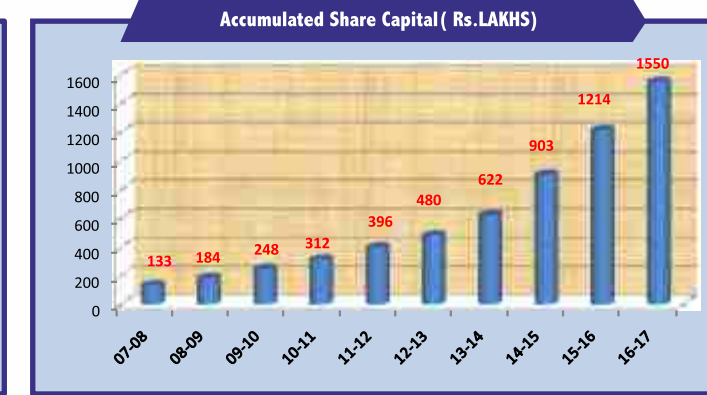
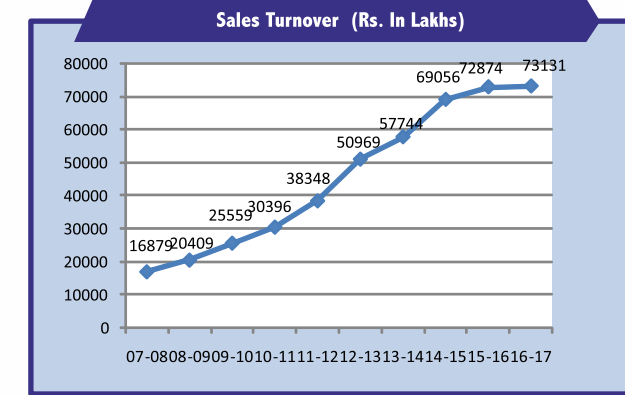

તેમજ આપના પશુપાલકો દ્વારા પુરતી વ્યવસ્થા, પશુ આહાર, પશુ રોગનિયંત્રણ, પશુ સંવર્ધન તેમજ વિશિષ્ટ પ્રકારની પશુની માવજત કરવાથી પશુપાલન ધંધામાં તેમજ દૂધ ઉત્પાદન વધારવા અને ટકાવી રાખવામાં ખુબજ મદદરૂપ થાય છે. આ ઉપરાંત મારી હંમેશા માટે એક પિન્ટી છે કે દેશ માટે (સ્વરછ ભારત) અને ભારતમાં જ બનાવવામાં આવતા ઉત્પાદનોનો આગ્રહ રાખવો (Make in India) જે આપણા દેશ પ્રત્યેની જવાબદારી/વફાદારી છે. આંખો ખુલી ગયેલ છે અને વિમુક્તીકરણના મિર્ણચને કારણે હવે ખરો સમય આવી ગયેલ છે કે જે દૂધ ઉત્પાદકોના બેંક એકાઉન્ટ ખોલી અને કેશલેસ તેમજ ડિઝીટલ પેમેન્ટ દ્વારા વહેલા યા મોડા પણ બચતની ટેવ પાળવા તરફ લઈ ગયેલ છે. જે દૂધ ઉત્પાદકોને ભવિષ્યમાં લાભકર્તા બનશે. ચાલો આપણે એક નવા અભિગમ સાથે તમોને મારી પિન્ટી અને મારી સલાહ છે કે આપણે ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં દૂધ અને દૂધની બનાવટોની વેચાણ વ્યવસ્થા ઉભી કરીને રાજકોટ ડેરીના રાજદૂત પ્રચારક બનો.

ટુંકમાં પ્રતિ પશુદીઠ દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો તેમજ દૂધ અને દૂધ ઉત્પાદનોની બનાવટોમાં વધારો થવાથી રાજકોટ દૂધ સંઘની આવક અને નફામાં વધારો થાય જેથી દૂધ ઉત્પાદકો અને પશુપાલકોની આવકમાં વધારો થાય. હાલ જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ આ મુજબ છે.

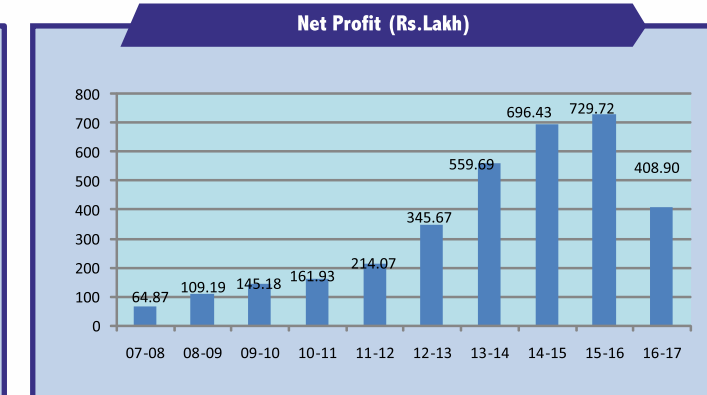
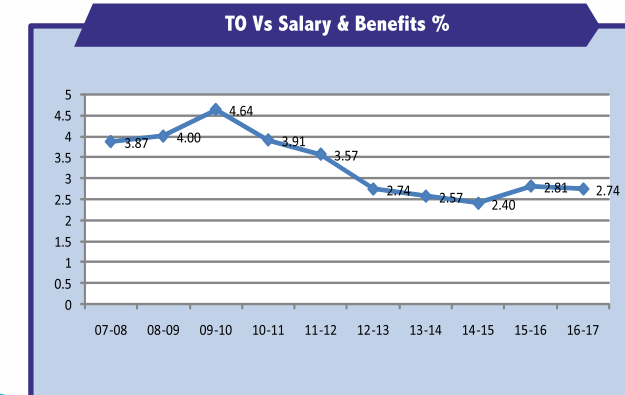
વેપાર :

સંઘની કામગીરી તેના વેપારના વાર્ષિક ટર્ન ઓવર અને તેનાથી થતા ચોખ્ખા નફા ઉપર આધારિત છે. આપને જાણીને આનંદ થશે કે ૨૦૧૬-૧૭ નું ટર્નઓવર રૂ. ૭૩૬.૫૬ કરોડ અને નેટ પ્રોફીટ રૂ. ૪.૦૮ કરોડ રહેલ છે. આ વર્ષે આપણું શેર ભંડોળ રૂ. ૧૫૫૦.૦૩ લાખ રહેલ છે. જે વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં રૂ. ૧૨૧૪.૧૬ લાખનું હતું હતું જે ગત વર્ષની સરખામણીમાં ૨૮% જેટલું વધારે થયેલ છે. ઉપર દર્શાવેલ આંકડાઓથી ક્લીત થાય છે. સંઘમાં ૩૧,૦૦૦ લીટર દૈનિક દૂધની આવકમાં ઘટાડો થવા છતાં પણ સંઘના વાર્ષિક ટર્નઓવર અને ચોખ્ખા નફામાં પણ કોઈ ખાસ અસર પડેલ નથી.

સંઘની આર્થિક સ્થિતિ :

પ્રવર્તમાન સમયમાં કાચા પદાર્થોના તેમજ પેકિંગ મટીરીયલ્સમાં ભાવ વધારો થતાં, વધતો જતો પગાર ખર્ચ, ઓવર હેડ ખર્ચમાં વધારો થવાના કારણે આનુસંગિક ખર્ચમાં વધારો થયેલ છે. છતાં પણ દૂધના ખરીદભાવમાં પણ ગત વર્ષની સરખામણીએ પ્રતિકિલો ફેરે રૂ. ૩૮ નો વધારો ચુકવેલ છે. તેમ છતાં સંઘના કુશળ મેનેજમેન્ટ અને સમયસર લીધેલ મિર્ણચોના કારણે સ્થાનિક દૂધ વેચાણમાં ૪% અને છાશ વેચાણમાં ૮% વધારો થયેલ જેના કારણે ટર્નઓવર રૂ. ૭૩૬.૫૬ કરોડ થયેલ અને રૂ. ૪૦૮.૮૦ લાખનો નફો કરેલ છે. ૧૫% શેર ડિવીડન્ડ જાળવીને રૂ. ૧૮૨.૧૨ લાખ શેર ડિવીડન્ડ ચુકવવાની નિયામક મંડળ તરફથી આપની સમક્ષ મંજૂરી માટે દરખાસ્ત મુકું છું જેનો આપ સર્વ સહર્ષ સ્વીકાર કરશો તેવી આશા રાખું છું. સંઘે જીસીએમએમએફ લી. ના રૂ. ૫૦૩.૬૩ લાખનું શેરમાં રોકાણ કરી સંઘ સંચોચત દૂધ મંડળીના સભાસદોનું હિત જાળવવા મિર્ણચ કરેલ છે. જે જણાવતાં હું હર્ષ અનુભવું છું.

મુંબઈ ખાતે આયોજેલ આઈ.ડી.એ.ની ૪૫ મી કોન્ફરન્સમાં ભાગ લેવા ગયેલ સંઘના નિયામક મંડળના સભ્યશ્રીઓ

સંઘના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ સાથે સંઘનું વિઝન અને મિશન અંગે ચર્ચા કરતા સંઘના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંહા

રાજકોટ ડેરીમાં અભ્યાસ માટે આવેલ ફાન્સના મેનેજમેન્ટના વિદ્યાર્થી અને તેના ફેકલ્ટી સાથે સંઘના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંહા

IRMA, આણંદથી આવેલ PRM & FPRM ના વિદ્યાર્થીઓને ઈન્ડકશન પ્રોગ્રામમાં સંબોધન કરતા સંઘના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર શ્રી એ.સી. સિંહા

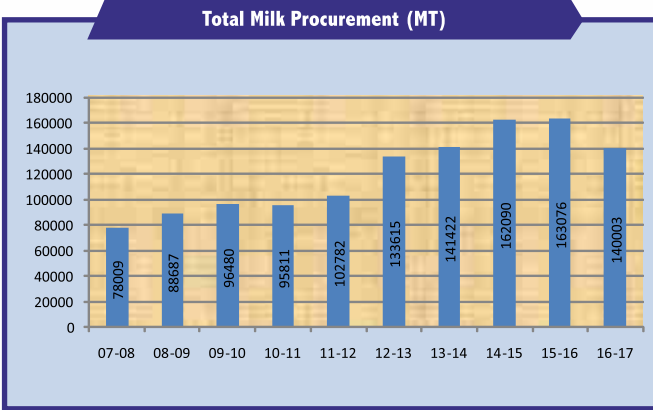
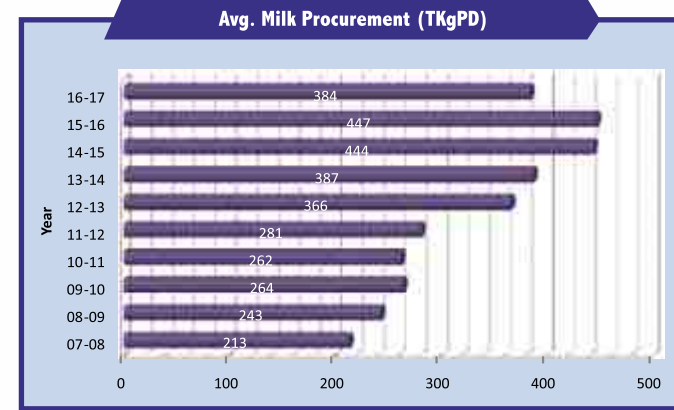

રાજકોટ દૂધ સંઘની શુભેચ્છા મુલાકાત દરમિયાન દૂધ સંઘના વિકાસની માહિતી મેળવતાં અમેરીકાથી પધારેલ સંઘના પૂર્વ જનરલ મેનેજરશ્રી મનુભાઈ એમ. પટેલ

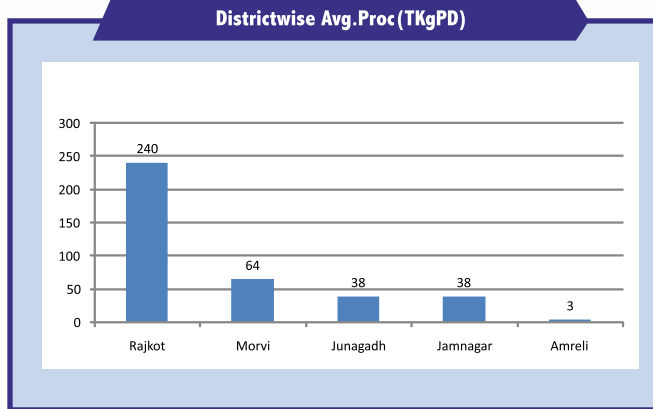
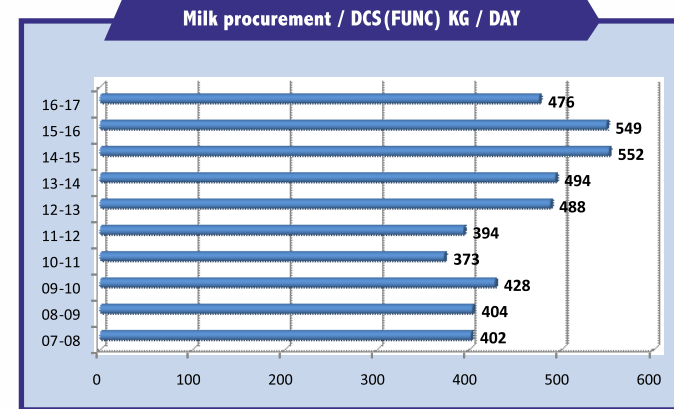
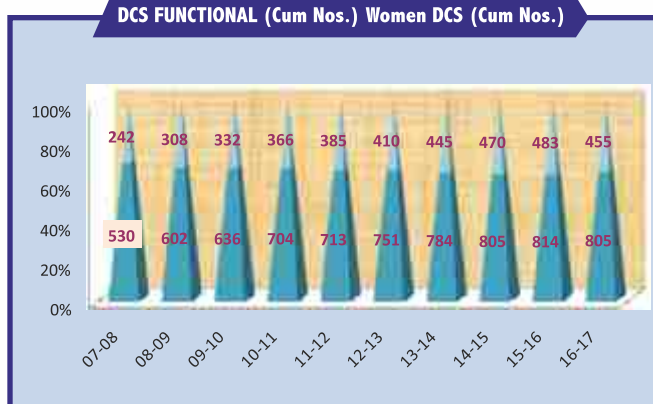
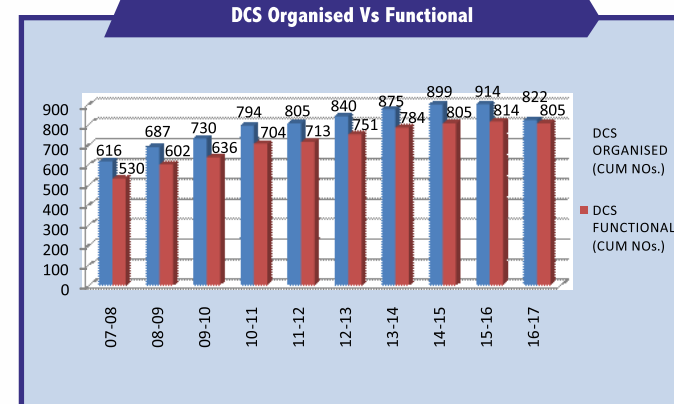

દૂધ સંપાદન

વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ દરમિયાન કુલ ૧,૪૦,૦૦૩ મેટ્રિક ટન (૩,૮૩,૫૭૧ કિલો ટેનિક સરેરાશ) દૂધ પ્રાપ્તિ થયેલ જે પ્રતિ દૂધ મંડળીની સરેરાશ ૪૭૬ દર્શાવે છે. વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ દરમિયાન કુલ ૮૨૨ દૂધ મંડળીઓ હતી. જેમાંથી કુલ ૮૦૫ કાર્યરત દૂધ મંડળીઓના ૬૪,૦૦૦ સભાસદો હતા. જેમાંથી અનુસુચિત જાતીના સભાસદોની સંખ્યા ૧,૫૩૫ (૪%) હતી. વર્ષ ૨૦૧૭ માં કુલ ૬૫.૫૫% રેવન્યુ ગામો આપરી લીધેલ હતા. જેમાંથી કુલ ૨૫૯ મહિલા દૂધ મંડળીઓ રાજકોટ જિલ્લામાં તેમજ ૧૯૬ મહિલા દૂધ મંડળીઓ અન્ય જિલ્લાની રાજકોટ દૂધ સંઘમાં જોડાયેલ છે. જેમા કુલ ૮૦૫ કાર્યરત દૂધ મંડળીઓમાંથી ૪૫૫ મહિલા દૂધ મંડળીઓ (૫૭%) કાર્યરત છે.

વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ દરમિયાન જુદા જુદા કાર્યક્રમ હેઠળ નવી ૧૩૫ દૂધ મંડળીઓ બનાવવામાં આવેલ છે. જેમાં ૫૦ સામાન્ય મંડળીઓ અને ૮૫ મહિલા મંડળીઓનો સમાવેશ થાય છે. વર્લ્ડ બેંક દ્વારા મહિલા દૂધ મંડળીઓ શરૂ કરવા માટે ભાર મુકેલ છે. આથી રાજકોટ દૂધ સંઘનો મુખ્ય હેતુ NDP-1 કાર્યક્રમ હેઠળ મહિલા દૂધ મંડળીઓની રચના કરી મહિલા ઉત્પાદકોની ભાગીદારી વધારવાનો છે.

ભારત સરકારશ્રીના નોટબંધી ઢેઠળ “કેશલેસ ઝેડીંગ વર્કશોપ” દરમ્યાન માર્ગદર્શન આપતા દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા અને મેનેજીંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિન્હા, જિલ્લા રજીસ્ટ્રાર (સહ. મંડળીઓ) શ્રી સંગીતબેન ચૈયાણી, નિયામક મંડળના સભ્યશ્રી લાલજીભાઈ પટેલ અને શ્રી સુરેશભાઈ એમ. વસોયા

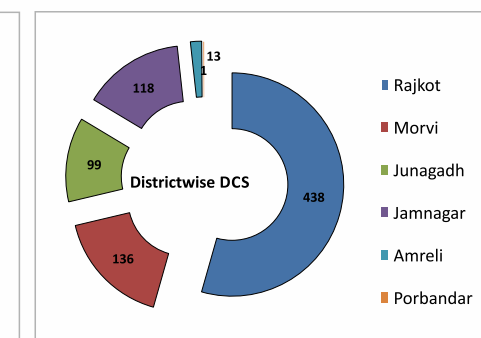
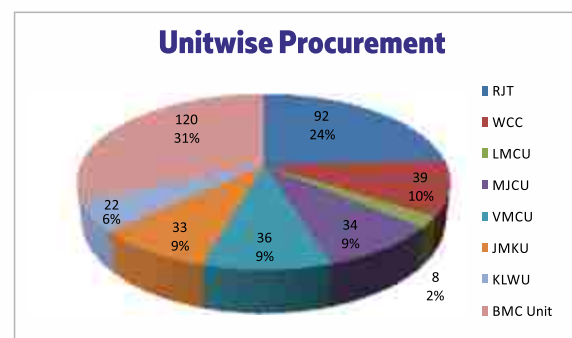
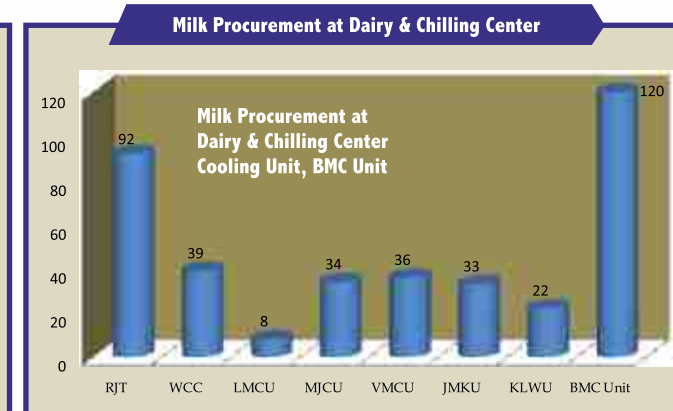
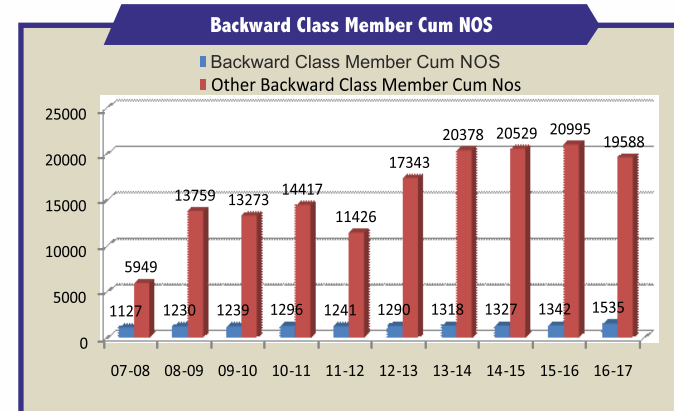

તાલુકા પ્રમાણે દૂધ મંડળીઓ નીચે મુજબ છે.

જિલ્લો	તાલુકો	કુલ દૂધ સહકારી મંડળીઓ (સંખ્યા)	મહિલા દૂધ સહકારી મંડળીઓ (સંખ્યા)
રાજકોટ	ઉપલેટા	31	25
	ઘોરાણ	26	22
	જામકંડોરણા	24	8
	જેતપુર	39	25
	ગોંડલ	53	24
	રાજકોટ	65	41
	જસદણ	129	77
	કોટડા સાંગાણી	25	12
	પડધરી	29	20
	લોઘીકા	17	5
	કુલ	438	259
મોરબી		136	82
જામનગર		118	61
જુનાગઢ		99	49
અમરેલી		13	4
પોરબંદર		1	0
	કુલ	367	196
	કુલ	805	455

દૂધ ભરતા ગ્રાહકો :

આપ સૌ જાણો છો કે દૂધ ભરે તેને દૂધ ભરતો ગ્રાહક કહેવાય અને ગ્રાહકો સભાસદ હોય અને સભાસદ ન પણ હોય. વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ માં ૬૪,૦૦૦ દૂધ ભરતા ગ્રાહકો જે વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં મોરબી જિલ્લો સહિત ૭૪,૦૦૦ દૂધ ભરતા ગ્રાહકો હતા રાજકોટ દૂધ સંઘ દૂધ ભરતા ગ્રાહકો વધારવા કરતાં દૂધની ગુણવત્તા અને જથ્થામાં વધુ રસ દાખવે છે. સામાન્ય રીતે ઘણા દૂધ ભરતા ગ્રાહકો કે જેઓ દૂધ મંડળીમાં દૂધ ભરે છે. તેમજ ઘણા ગ્રાહકો પોતાની ઈચ્છા અને અનુકુળતા મુજબ દૂધ ભરે છે. દૂધ મંડળીઓમાં દૂધ એકત્રિકરણ પણ થાય છે. વધુમાં કચારેક દૂધ ભરતા ગ્રાહકો નિયમિત રીતે દૂધ મંડળી મારફતે દૂધ ભરે તેવા પ્રયત્નો કરવા જોઈએ જેથી દૂધ મંડળીમાં દૂધ એકત્રિકરણ જળવાઈ રહે.

એન્ટરપ્રિન્યોરશીપ ડેરી ડેવલોપમેન્ટ પ્રોગ્રામ (ઈ.ડી.ડી.પી.) ના તાલીમાર્થીઓને પ્રમાણપત્રનું વિતરણ કરતા રાજકોટ દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા તથા મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંઘા

ઈફકોના વાર્ષિક ચેરમેન, સંસદ સભ્ય, પ્રમુખશ્રી માન. શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ રાદડીયાના પ્રમુખ સ્થાને ગુજરાત સરકારની "તાલુકા પશુપાલન શિબિર" નું ઉદ્ઘાટન કરતા દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા.

દૂધ ઉત્પાદક-દૂધ મંડળી સંકલિત વિકાસ કાર્યક્રમ (દિવા પ્રોગ્રામ) માં ગૃપ ચર્ચા કરતી તેમજ તાલીમ ઉપરાંત ડાયરી ભરતી પશુપાલક મહિલાઓ.

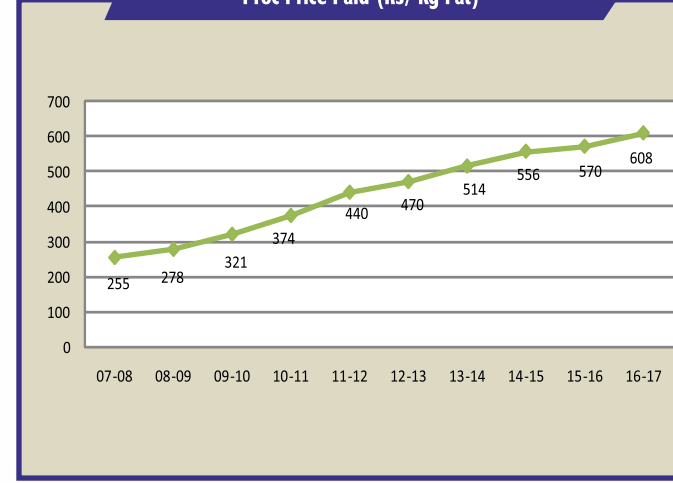
દૂધ ખરીદ ભાવ :

સંઘમાં દૂધની ખરીદ કિંમત, ગુણવત્તા સિવાય કેટલાક બીજા પાસાઓ ઉપર આધારીત છે. આ વર્ષે પ્રતિ કિલો ફેટ દૂધ ઉત્પાદકોને રૂ. ૬૦૮ ચુકવેલ છે. જ્યારે ગત વર્ષે દૂધની ખરીદ કિંમત રૂ. ૫૭૦ કિલો ફેટ હતો એટલે તેમાં આ વર્ષે આશરે ૭% જેવો વધારો થયેલ છે.

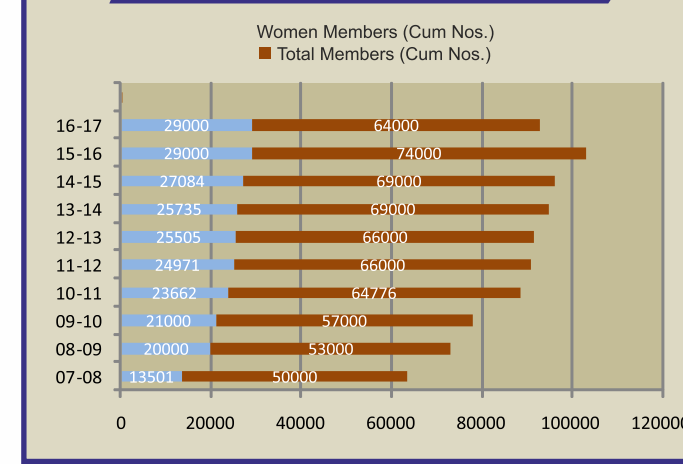
આ વર્ષે દૂધ ઉત્પાદકોને ગાયના દૂધનાં પ્રતિ કિલો રૂ. ૨૮.૧૪ અને ભેંસના દૂધના પ્રતિ કિલો રૂ. ૪૨.૭૦ જ્યારે મીક્સ દૂધના પ્રતિ કિલો રૂ. ૩૮.૮૯ ચુકવવામાં આવેલ હતા. ગયા વર્ષે ખરીદ ભાવ પ્રતિ કિલો ગાયના દૂધ, ભેંસના દૂધ અને મીક્સ દૂધના અનુક્રમે રૂ. ૨૬.૪૭, રૂ. ૩૯.૮૨, રૂ. ૩૬.૯૦ ચુકવાયેલ હતા.

આ વર્ષે દૂધનો સરેરાશ પ્રતિ કિલો ખરીદ ભાવ રૂ. ૩૮.૭૦ રહેલ જ્યારે ગત વર્ષે રૂ. ૩૬.૬૫ હતો એટલે કે પ્રતિ કિલો ફેટ રૂ. ૬૦૮ નો ભાવ આપીને આપણા સંઘે ખેડૂતોને ગત વર્ષ કરતા આશરે પ્રતિ કિલો ફેટ રૂ. ૩૮ આપી આશરે રૂ. ૩૨ કરોડનું વધારે ચુકવણું કરેલ છે.

Proc Price Paid (Rs/ Kg Fat)

Producer Membership Universe

દૂધની ગુણવત્તા અને સ્વચ્છ દૂધ ઉત્પાદન

તમામ ખાદ્ય પદાર્થોમાં સારી ગુણવત્તાનું મહત્વ હોય છે. પરંતુ ખાસ કરીને દૂધની ગુણવત્તામાં વધુ ધ્યાન આપવું પડે છે કારણ કે દૂધનો ઉપયોગ નાના બાળકો, બિમાર/વૃદ્ધ વ્યક્તિઓ કરતા હોય છે. દૂધની ગુણવત્તાનો મુખ્ય આધાર ગાય/ભેંસના આચળથી શરૂઆત થાય છે. ચોખ્ખા દૂધનું ઉત્પાદન ખેડૂત અને દૂધ ઉત્પાદક ઉપર આધારીત છે. આપણે જાણીએ છીએ કે દરેક પ્રકારની દૂધ અને દૂધની બનાવટોનો મુખ્ય આધાર દૂધની ગુણવત્તા ઉપર રહેલો છે અને ગ્રાહક દરેક દૂધ અને દૂધની બનાવટોની ખરીદી તેની ઉપલબ્ધતા, તેની ગુણવત્તા અને તેના ભાવ ઉપર આધારીત છે.

સ્વચ્છ દૂધ ઉત્પાદનના અસરકારક પરીબળો નીચે મુજબ છે.

૧. ગાય અને ભેંસના આવ અને આંચળની તંદુરસ્તી
૨. આસપાસનું વાતાવરણ અને રહેઠાણની સ્વચ્છતા
૩. દૂધ દોહન કરનારની તંદુરસ્તી અને દોહન પદ્ધતિ
૪. દૂધ દોહવામાં વાપરવામાં આવતા વાસણોની સ્વચ્છતા
૫. પશુપાલકોની સ્વચ્છ દૂધ ઉત્પાદન પ્રત્યેની જાગૃતિ

આવી રીતે સ્વચ્છ દૂધ ઉત્પાદન બાદ તેની ગુણવત્તા જાળવવા માટે દુધને જલ્દીથી ઠંડુ કરવું, જલ્દીથી દૂધ મંડળીઓએ પહોંચાડવું અને જલ્દીથી તેનું પ્રોસેસીંગ કરવું. આ માટે રાજકોટ દૂધ સંઘ દ્વારા દૂધની ગુણવત્તા જળવાઈ રહે તે માટે જુદી જુદી યોજના હેઠળ જુદી જુદી કેપેસિટીના બી.એમ.સી. જે-તે દૂધ મંડળીઓ પર શરૂ કરેલ છે. જેની માહિતી નીચે મુજબ છે.

બી.એમ.સી.ની તા. ૩૧.૦૩.૨૦૧૭ સુધીની સ્થિતીઓ.

યોજના	મંડળીઓની સંખ્યા	કેપેસિટી	વપરાશ	વપરાશ%
સી.એમ.પી.	27	72	36.37	51
ડી.એમ.એસ-૧	10	19	8.85	47
એન.ડી.પી.-૧	27	74	40.42	55
મંડળીની માલીકી	10	40	33.95	85
એસ.ટી.પી.	6	13	4.67	36
કુલ	80	218	124.26	57

આમ આદમી વિમા યોજના, ગૂપ વિમા યોજના અને અકસ્માત વિમા યોજના અંતર્ગત વિભેદારનું અકસ્માતમાં મૃત્યુ થતાં વારસદારને વિમા કલેઈમની રકમના ચેકનું વિતરણ કરતા માન. શ્રી વિઠલભાઈ રાદડીયા સાથે માન. શ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા

એન.ડી.ડીની આણંદ ખાતે યોજાયેલ એન.ડી.પી.-૧, અંતર્ગત “ફાર્મર્સ ઈન્કક્શન પ્રોગ્રામ” માં જુદા જુદા વિષયોની માહિતી મેળવતી દૂધ મંડળીની મહિલાઓ.

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

પ્રક્રિયાઓ અને ઉત્પાદન :

આપને જાણીને આનંદ થશે કે હાલમાં અદ્યતન ટેકનોલોજી ધરાવતો વિશ્વસ્તરીય ઓટોમેટીક પ્લાન્ટ કે જેની ક્ષમતા ૬ લાખ લીટર પ્રતિદિન છે. તે છેલ્લા ૪ વર્ષથી અપિરત કાર્યરત છે. આ વર્ષે શીત કેન્દ્રોમાં બી.એમ.સી. ચુનિટ, મંડળી સંચાલીત બી.એમ.સી. તેમજ ડેરી ડોક દ્વારા એકત્રિત કરાયેલ સરેરાશ દૈનિક ૩.૮૪ લાખ લીટર પ્રતિદિન દૂધની પ્રક્રિયા કરવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	વિગત	દૈનિક દૂધ સંપાદન (લાખ.લી)
1	દૂધ શીત કેન્દ્ર / કુલીંગ ચુનિટ પર એકત્રિત દૂધ	1.71
2	બી.એમ.સી. દ્વારા એકત્ર થયેલું દૂધ	1.20
3	કેન દ્વારા આવેલું દૂધ (સહકારી મંડળીઓમાં)	0.93
	કુલ	3.84

દૂધ અને દૂધની બનાવટોના ઉત્પાદનની વિગતો નીચે મુજબ છે.

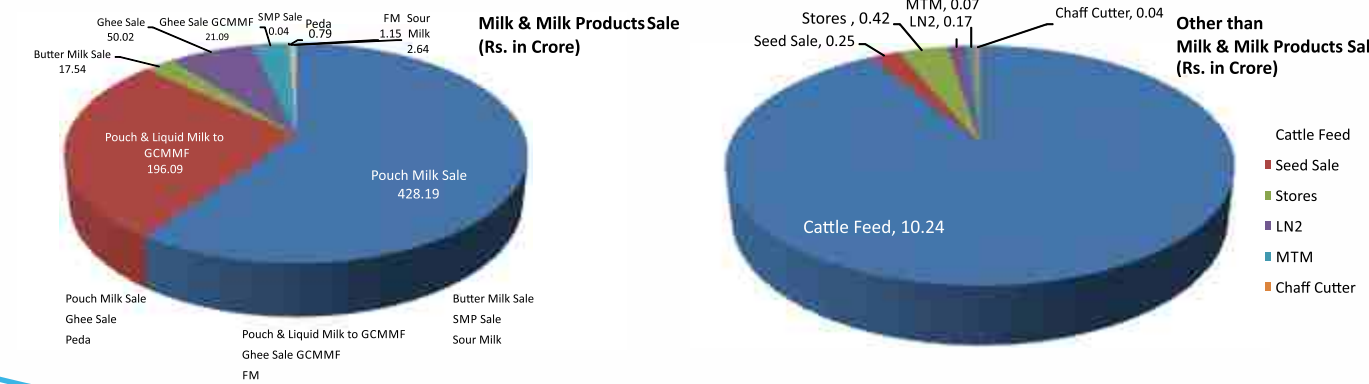
ક્રમ	દૂધનો પ્રકાર	પેકિંગ	જથ્થો (લીટરમાં)
અમૂલ મિલક			
1	અમૂલ ગોલ્ડ	500 મીલી / 5000 મીલી	47713356
2	અમૂલ શક્તિ	500 મીલી	6200468
3	અમૂલ તાજા	200 મીલી / 500 મીલી	41408642
4	અમૂલ ટી સ્પેશ્યલ	1 લીટર	26455713
5	અમૂલ ચા-માઝા	500 મીલી / 1000 મીલી	14015878
દૂધના ઉત્પાદનો			
6	ગોપાલ બટર મિલક(છાશ)	500 મીલી	*17727442
7	ગોપાલ ઘી	500 મીલી / 15 કિલો(ટીન)	1395191
8	ગોપાલ પેડા	250 ગ્રામ. / 500 ગ્રામ.	25382
9	અમૂલ ઘી	500 મીલી / 15 કિલો (ટીન)	339576

*જથ્થો લીટરમાં

સંઘમાં એકત્રિત થયેલા દૂધમાંથી ફેરેશન પતી અમૂલ ફેડ ડેરીમાં 1,07,94,930 લીટર દૂધ મોકલવામાં આવેલ. સંઘમાં હાઈસ્પીડ પેકીંગ મશીન સાથે ઓટોમેટીક કનવેયર લાઈન વસાવવા માટે કામગીરી હાથ ધરેલ છે. તેમજ દૂધની બનાવટો જેવી કે દહીં, પનીર, આઈસ્ક્રીમ વગેરે બનાવવા માટે જરૂરી પ્લાન્ટ અને મશીનરી અંગે માહિતી મેળવેલ છે અને તે અંગેનો સમાવેશ પણ કેપીટલ બજેટમાં કરવામાં આવેલ છે.

વેચાણ :-

આ વર્ષે પ્રવાહી દૂધના વેચાણમાં 3.8% વધારો થયેલ જ્યારે છાશના વેચાણમાં માત્ર વધારા સાથે 86.46% રહેલ. ઘી ની માંગ આ વર્ષે ઓછી રહેલ તેમજ ઘીના વેચાણમાં બજારમાં વધારે હરિકાઈ હોવાના કારણે તેમજ અન્ય બ્રાન્ડના ઓછા ભાવમાં ઘી ઉપલબ્ધ હોવાથી વેચાણમાં 19.71% નો ઘટાડો થયેલ છે. બજારમાં ગોપાલ બ્રાન્ડ ઘી ની ઉપલબ્ધતા જાળવી રાખેલ છે અને પુરતા પ્રમાણમાં માંગણી મુજબ ઘી નું ઉત્પાદન કરી બજારમાં જરૂરીયાત મુજબ પુર પાડવામાં આવેલ છે. જ્યારે દૂધના વેચાણમાં વધારા સાથે સાથે છાશમાં પણ વધારો થયેલ છે. જેના કારણે સંઘના વેચાણ ઉથલો રૂ. 731.31 કરોડ થયેલ હતો.

સંઘ દ્વારા રૂરલ માર્કેટીંગ ઉપર ભાર મુકવામાં આવેલ છે. જેના પરીણામ રૂપે હવે ગામડાંઓમાં દૂધ અને દૂધની બનાવટોની વેચાણમાં ઉતરોતર વધારો થયેલ છે. તેની વિગતો નીચે મુજબ દર્શાવેલ છે.

દૂધ અને દૂધની બનાવટોનું વેચાણ તેમાં વપરાતા કાચા માલ એટલે કે ગુણવત્તા ચુકત દૂધનું ઉત્પાદન ઉપર આધારીત છે જે તમારા દ્વારા પુરૂ પાડવામાં આવેલ છે.

દિવસે દિવસે ગ્રાહકો ગુણવત્તા બાબતે જાગૃત થયા છે અને તેની સાથે સંઘે કદમ મિલાવી ગુણવત્તાચુકત દૂધના ઉત્પાદનો પુરા પાડેલ જ્યારે દૂધ અને દૂધની બનાવટોના વેચાણમાં સંઘના વેચાણકર્તા, (રીટેલર્સ અને ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ) નો મોટો ફાળો રહેલ છે. સંઘને સાથ-સહકાર આપવા બદલ તેઓ અભિનંદનને પાત્ર છે.

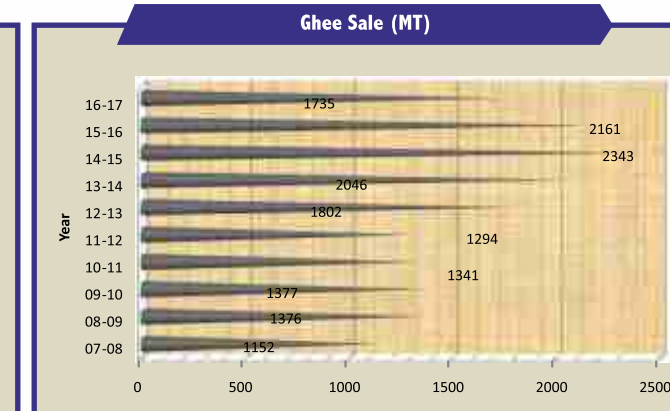
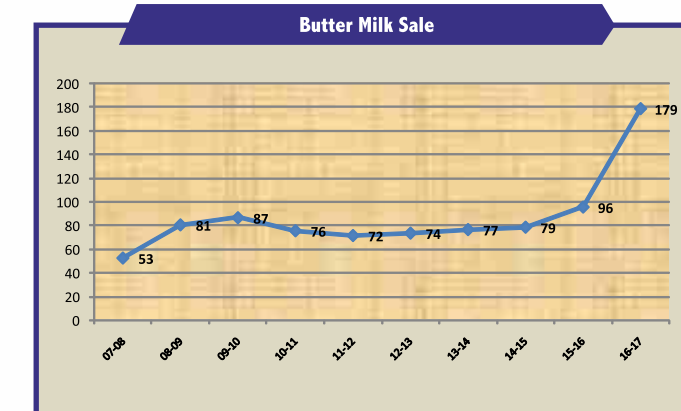
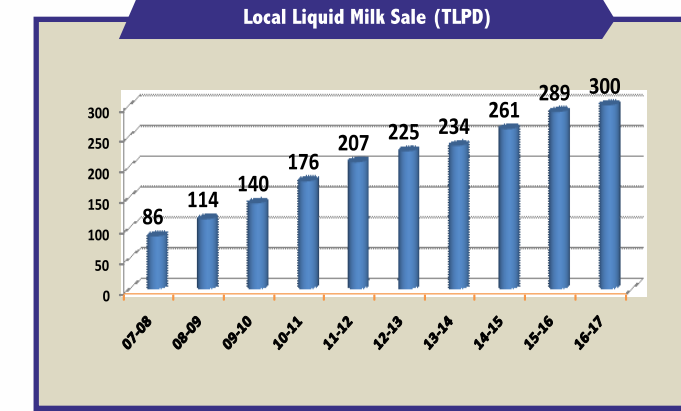
ક્રમ	ગ્રામ્ય વિસ્તાર/તાલુકા	રીટેલર્સ અને વેચાણ (દૂધ અને છાશ)			રીટેલર્સ અને વેચાણ (ઘી)	
		અમૂલ દૂધ	ગોપાલ છાશ	રીટેઈલર્સ (વેચાણકર્તા)	ગોપાલ ઘી	રીટેઈલર્સ (વેચાણકર્તા)
		લીટર	લીટર	સંખ્યા	મેટ્રીક ટન	સંખ્યા
૧.	રાજકોટ તાલુકા	293012	4764	300	51	117
૨.	મોરબી	36938	7021	268	78	160
૩.	જસદણ	3090	648	229	27	66
૪.	વિછીયા	1562	663	0	0	0
૫.	ગોંડલ	7314	1181	50	101	188
૬.	જેતપુર	12637	152	318	34	42
૭.	વાંકાનેર	7442	1134	160	17	36
૮.	ઉપલેટા	2300	652	41	9	45
૯.	ધોરાજી	2021	3	56	19	25
૧૦.	કોટડા સાંગાણી	553	87	15	0	0
૧૧.	ટંકારા	100	27	0	12	31
૧૨.	માળીયા	507	100	30	1	1
૧૩.	જામકંડોરણા	640	166	10	26	15
૧૪.	પડધરી	3393	715	52	24	16
૧૫.	લોધીકા	153	85	2	38	65
૧૬.	અન્ય	0	503	56	77	104
૧૭.	અન્ય સંસ્થા/દૂધ મંડળી	1102	16	0	*203	0
	કુલ	107952	17917	1587	717	911

* દૂધ મંડળીઓ દ્વારા થયેલ 156 M.T. ગોપાલ ઘી નું વેચાણ સામેલ છે.

દૂધ અને ઉત્પાદનોનું વેચાણ અને વેચાણ નેટવર્ક :

ક્રમ	ગ્રામ્ય વિસ્તાર/તાલુકા	રીટેલર્સ અને વેચાણ (દૂધ અને છાશ)			રીટેલર્સ અને વેચાણ (ઘી)	
		અમૂલ દૂધ	ગોપાલ છાશ	રીટેઈલર્સ (વેચાણકર્તા)	ગોપાલ ઘી	રીટેઈલર્સ (વેચાણકર્તા)
		લીટર	લીટર	સંખ્યા	મેટ્રીક ટન	સંખ્યા
૧.	રાજકોટ શહેર	190924	30262	1928	678	1310
૨.	ગ્રામ્ય વિસ્તાર	106967	17901	1587	514	911
૩.	સંસ્થા	2539	16	0	47	0
૪.	મંડળી	0	3	0	156	0
	કુલ	300430	48179	3515	1395	2221

मार्केटींग विभागनी सपिशेध कामगिरी :-

१. गोपाल ब्रान्ड हेठण “अमृत छाश”नी गुणवत्तामां धरभम इरझार करवाने कारणे छाशनो वपराश वधेल अने तेना इण स्वरूप गोपाल छाशनी मांगमां सारो प्रतिसाद भणेल.
२. ताळा होमोजीनाईज्ड दूध(200 એમ.એલ) રહા મઝા (500 એમ.એલ.) ને વેચાણમાં મુકતા ટુંક સમયમાં સારો પ્રતિસાદ જોવા મળેલ.
૩. મીલ્કબાર સ્ટોલને પેનલીંગ સાથે નવા રૂપ-રંગ સાથે ઓળખ આપવામાં આવેલ.
૪. રીટેલર્સની દુકાનોમાં ફલેકસ બોર્ડ મુકવામાં આવેલ.
૫. મહાનગરપાલિકા અને પોલીસ કમિશનરના સંયુક્ત ઉપક્રમે આયોજેલ હાફ મેરેથોનમાં કો.સ્પોન્સર તરીકે સંઘે ભાગ લઈ પ્રસિદ્ધી મેળવેલ.
૬. રાજકોટ શહેરની ૧૨ શાળાઓના ૮૦૦ વિદ્યાર્થીઓને રાજકોટ ડેરીની મુલાકાત દરમ્યાન સંઘની પ્રવૃત્તિઓથી માહિતગાર કરવામાં આવેલ.
૭. પર્યાવરણને ધ્યાનમાં રાખી ગ્રાહકોને સગવડ આપવા હેતુથી આશરે ૩ લાખ વુવન બેગ ડેરીના સંદેશ સાથે નિ:શુલ્ક આપેલ.
૮. શુદ્ધ અને ચોખ્ખુ દૂધ ગ્રાહકોને મળે તે માટે જુદા-જુદા આયોજન હેઠળ દૂધ ઉત્પાદકોને જાણકારી અને સમઝણ પુરી પાડવામાં આવેલ.

માહિતીનું એકત્રિકરણ

છેલ્લા ૫ વર્ષ એટલે કે માર્ચ ૨૦૧૨ થી રાજકોટ દૂધ સંઘે SAP અને ERP નું અમલીકરણ કરેલ છે. જેના અમલીકરણને લીધે GCMMF અને ફેડરેશન સાથે સંકળાયેલ ૧૪ દૂધ સંઘોમાં ઓછી માનવ શક્તિના ઉપયોગ દ્વારા ખુબજ મોટો કારોબાર કરવામાં આવેલ. પાઈલોટ દૂધ મંડળીઓ પર સ્વયંમ સંચાલિત દૂધ એકત્રિકરણ સીસ્ટમ અપનાવી અને મોબાઇલ સર્વિસનો ઉપયોગ કરી વધારાની માહિતી મેળવેલ છે.

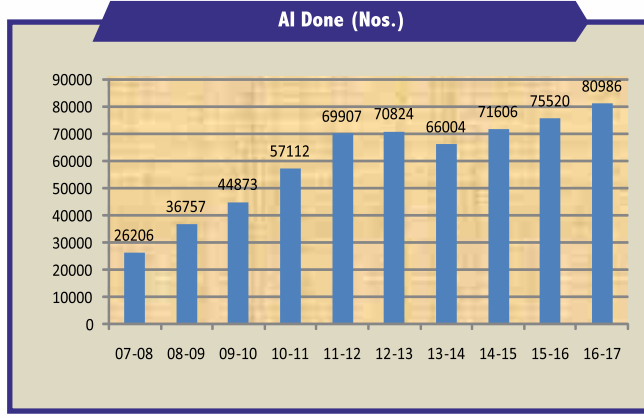
રેકોર્ડ રાખવાના નવા અભિગમો

ગાયો અને ભેંસોની ઓળખ માટે કાનમાં કડી એ અન્ય બધી ઓળખ પદ્ધતિઓમાં સર્વશ્રેષ્ઠ છે. દૂધ ઉત્પાદન ટકાવી રાખવા અને વધારવા માટે બધીજ તાંત્રિક સેવાઓ સારી રીતે સંકલન કરીને ઉપયોગ કરવામાં આવેલ, તે બધો રેકોર્ડ રાખી ખેડુતોને મદદ કરવામાં આવે અને બીજી ઘણી માહિતી આપવામાં આવે તે માટે EID કાર્યક્રમ દ્વારા ગાયો તથા ભેંસોને કાનમાં કડી મારી તેની ઓળખ ઉભી કરવામાં આવે છે. હાલ FIP, જનરલ કેમ્પ, કૃત્રિમ બીજદાન, બચ્ચાં ઉછેર કાર્યક્રમ શુદ્ધ સંવર્ધન જેવા વિવિધ કાર્યક્રમોમાં ગાયો તથા ભેંસોને કાનમાં કડી મારીને નોંધણી કરવામાં આવે છે. રાજકોટ દૂધ સંઘ સામૂહિક કાનમાં કડી મારવાનું આયોજન કરી રહ્યું છે અને કાનમાં કડી મારવા દેવાની સમસ્યાનું મોટી હદ સુધી ઉકેલ પણ આવી ગયેલ છે. અત્યાર સુધી 96,038 પશુઓને કાનમાં કડી મારીને તેની ઓળખ ઉભી કરેલ છે. ગાય અને ભેંસમાં કાનમાં કડી દ્વારા INAPH કાર્યક્રમને વેગ મળવાથી દૂધ ઉત્પાદકોને ખુબજ ફાયદો થયેલ છે. કૃત્રિમ બીજદાન વર્કો માહિતી એકત્ર કરી તેની નોટબુક/ટેબલેટ/લેપટોપ દ્વારા એન.ડી.ડી.બી. આણંદના સર્વરની મદદથી ઓનલાઇન ડેટા એન્ટ્રી કરે છે. વધુ સારા આર્થિક વળતર માટે રેકોર્ડની જાળવણી દ્વારા યોગ્ય સમયે નિર્ણય લઈ વ્યવસ્થાપનમાં સુધારો કરી આ સમગ્ર સીસ્ટમ ખેડુતો/દૂધ ઉત્પાદકોને ખુબજ મદદરૂપ થશે.

કૃત્રિમ બીજદાન :

દૂધ ઉત્પાદન ટકાવવા અને વધારવા માટે કૃત્રિમ બીજદાન એ પાયાની જરૂરિયાત છે. કૃત્રિમ બીજદાનની સફળતાનો આધાર ખેડુતો દ્વારા રાખવામાં આવતી સારી માવજત, સંતુલિત ખાણદાણ અને રોગ નિયંત્રણ પર છે. કૃત્રિમ બીજદાનની સફળતા માટે સીમેન ડોઝની ગુણવત્તા, તેલું હેન્ડલીંગ, બીજદાનનો સમય, યોગ્ય જગ્યાએ બીજનું પ્રત્યારોપણ એ બધી બાબતો પર રહેલો છે. વધુમાં ખેડુતોની જાગૃતતા અને બીજદાન વર્કરની કુશળતા પણ જરૂરી છે. રાજકોટ દૂધ સંઘ દ્વારા 1988 માં કૃત્રિમ બીજદાન પ્રવૃત્તિની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. ત્યારથી લઈને અત્યાર સુધી કુલ 183 જૂથ કૃત્રિમ બીજદાન કેન્દ્રો સ્થાપી 423 દૂધ મંડળીઓને આપરી લેવામાં આવેલ છે. જૂથ કૃત્રિમ બીજદાનનો વ્યાપ ૧૦૦% કરવા માટે કાર્યરત દૂધ મંડળીઓમાંથી કુશળ બીજદાન વર્કરોને પસંદ કરી તાલીમ આપી વિસ્તરણની કામગીરી હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

તદ્ઉપરાંત કૃત્રિમ બીજદાન દ્વારા, ઓલાદ સુધારણા, બે પિયાણા વચ્ચેનો ગાળો ઘટાડી અને પ્રથમ પિયાણાની ઉંમર ઘટાડી ખેડુતની આવકમાં વધારો કરવામાં આવેલ છે. ગત વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં કૃત્રિમ બીજદાન કેન્દ્રોની સંખ્યા ૧૮૬ હતી. જે વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ માં ૧૮૩ રહેલ. કૃત્રિમ બીજદાનની સંખ્યા ૨૦૧૫-૧૬ માં ૭૫,૫૨૦ હતી જે ૨૦૧૬-૧૭ માં વધારો થઈ ૮૦,૯૮૬ થયેલ છે. એટલે કે આ કાર્યક્રમની સ્વીકૃતિમાં ઉત્તરોત્તર વધારો જોવા મળેલ છે.

કૃત્રિમ બીજદાનના જુથ કેન્દ્રો અને કરવામાં આવેલ બીજદાનની છેલ્લા ત્રણ વર્ષની સ્થિતિ નીચે મુજબ છે.

કૃત્રિમ બીજદાન કેન્દ્રોની સંખ્યા	વર્ષ		%	કૃત્રિમ બીજદાન કેન્દ્રોની સંખ્યા	વર્ષ		%
	2013-14	2014-15	-		2013-14	2014-15	-
	114	125	9.64		66004	71606	8.48
	2014-15	12016-16	-		2014-15	12016-16	-
	125	186	48.80		71606	75520	5.46
	2015-16	2016-17	-		2015-16	2016-17	-
	186	183	-1.61		75520	80986	7.24

માદા બચ્ચાં ઉછેર કાર્યક્રમ :

માદા બચ્ચાના મૃત્યુદરની સમસ્યાથી આર્થિક નુકશાની અને રીપ્લેસમેન્ટ સ્ટોકમાં પણ ખેડુતોને ઘણી મુશ્કેલીઓ થાય છે. ઓછી જાગૃતતાને કારણે માદા બચ્ચાંઓનો મૃત્યુદર વધ્યો છે. ગીર/શંકર/જાફરાબાદી માદા બચ્ચાઓમાં મૃત્યુદર ઘટાડવાના હેતુથી વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં આ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરેલ છે. ફીલ્ડ વર્કર, સંકળાયેલ ખેડુતને અગાઉથી પિયાણાથી તારીખ અને તાજા જન્મેલ બચ્ચાંની માવજત અને સારસંભાળની જરૂરી માહિતી અગાઉથી આપવામાં આવે છે.

સંદર કાર્યક્રમનો છેલ્લા ૫ વર્ષની આંકડાકીય માહિતી નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	ગીર ગાય (સંખ્યા)	શંકર ગાય (સંખ્યા)	જાફરાબાદી ભેંસ (સંખ્યા)	કુલ (સંખ્યા)
2012-13	30	62	60	152
2013-14	105	241	279	625
2014-15	165	317	479	961
2015-16	185	348	515	1048
2016-17	191	340	515	1046

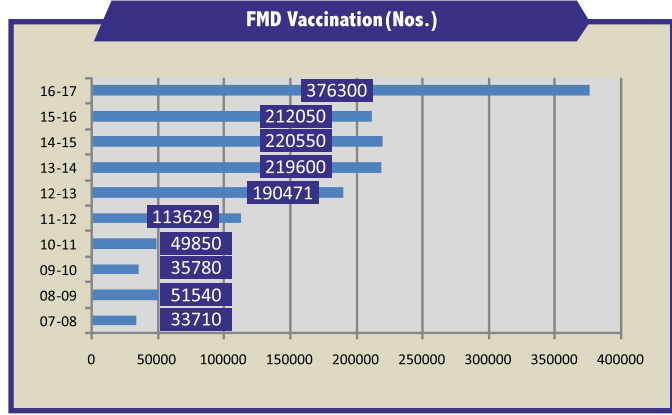

શુદ્ધ સંવર્ધન :

સમગ્ર વિશ્વમાં ગાયની ગીર ઓલાટ અને ભેંસની જાફરાબાદી ઓલાટ પ્રખ્યાત છે. સંજોગોવસાત ગીર ગાયોમાં શંકરણથી અને ભેંસોમાં ઉચ્ચ ગુણવત્તાની વંસાવલીવાળા સીમેન ડોઝની અપ્રાપ્યતાને કારણે ગીર ગાયો અને જાફરાબાદી ભેંસોની સંખ્યા ઘટતી જાય છે. ફક્ત કાર્યક્રમ દ્વારા ગીર અને જાફરાબાદી ઓલાટને બચાવી તેની સંખ્યામાં વધારો કરી શકાય છે. જેમાં બચ્ચાં ઉછેર કાર્યક્રમની શરૂઆતના ભાગરૂપ છે. બીજા કાર્યક્રમની માફક આ કાર્યક્રમમાં પણ ખેડુતોમાં જાગૃતિ જરૂરી છે. ઉચ્ચ વંસાવલીવાળા અને ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળા સીમેન ડોઝથી વધુ દૂધ ઉત્પાદન ધરાવતી ગીર અને જાફરાબાદી ભેંસમાં સંવર્ધન કરી ખેડુતો દ્વારા ઉછેર કરવામાં આવે છે.

કૃમિનાશક અને રસીકરણ :

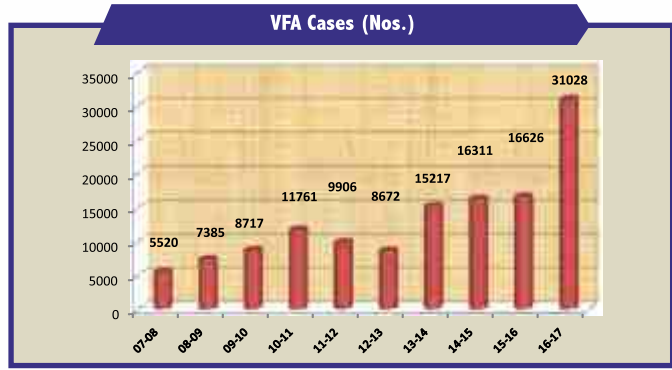
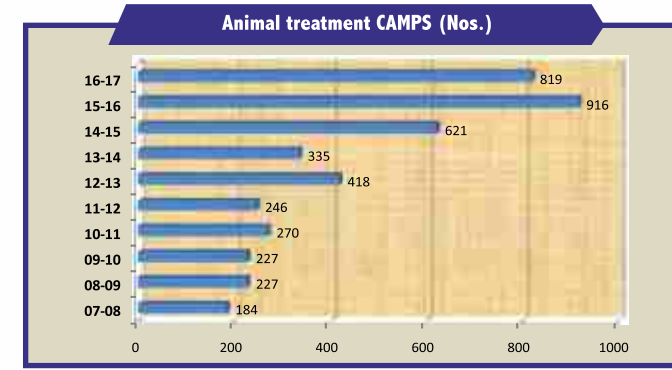
આ બે તાંત્રિક સેવાઓ ખુબજ મહત્વની છે અને ખેડુતોમાં ખુબજ લોકપ્રિય છે. વર્ષમાં બે વખત આ સેવાઓ આપવામાં આવે છે. જેની ખેડુતોને જાણ હોવાથી તે આતુરતાથી આ સેવાની રાહ જોવે છે. ગાય અને ભેંસમાંથી આર્થિક પોષણક્ષમ વળતર માટે કૃમિનાશક કે જે શારીરિક વિકાસ, ફળદ્રુપતા દૂધ ઉત્પાદન માટે ખુબજ જરૂરી છે. રસીકરણ ન કરવાથી આર્થિક નુકશાન સાથે સાથે પશુનું મૃત્યુ પણ થઈ શકે છે એટલે ખરવા મોવાસાનું રસીકરણ વર્ષમાં બે વખત કરવામાં આવે છે. ખરવા મોવાસા રોગથી પશુઓની તંદુરસ્તી જોખમાઈ છે, ફળદ્રુપતામાં તકલીફ થાય અને ગર્ભપાત જેવી સમસ્યાઓ પણ પેદા થાય છે. મોટા વિસ્તારના ખેડુતોમાં જાગૃતિ અને આ બે તાંત્રિક સેવાઓની પ્રાપ્યતાથી પશુપાલકોને સારા પરીણામો મેળવી શકાય છે.

	2014-15	2015-16	2016-17
કૃમિનાશક	3,60,000	3,59,490	3,15,100
રસીકરણ	2,20,550	2,12,050	3,76,300

પશુ તંદુરસ્તી સેવાઓ :

રાજકોટ દૂધ સંઘ દ્વારા ઘર બેઠા બીજદાન સેવા, કૃમિનાશક દવાનું વિતરણ અને રસીકરણ જેવી તાંત્રિક સેવાઓ ઉપરાંત વધારાની પ્રાથમિક સારવાર, જનરલ કેમ્પ, વંદ્યત્વ નિવારણ કેમ્પ વગેરે જેવી તાંત્રિક સેવાઓ સમયસર પુરી પાડવામાં આવે છે. જનરલ કેમ્પ અને વંદ્યત્વ નિવારણ કેમ્પની માંગણીઓ દૂધ મંડળીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે. જ્યારે પ્રાથમિક સારવાર અને કૃત્રિમ બીજદાન સેવાઓ કૃત્રિમ બીજદાન વર્કસ દ્વારા પશુપાલકોને ઘર બેઠા પુરી પાડવામાં આવે છે.

કેમ્પ	કેમ્પની સંખ્યા	પશુઓની સંખ્યા
એક્ચાઈવી	789	10583
જનરલ	30	1028
પ્રાથમિક સારવાર	*183	31028

* ઘરબેઠા સારવાર

રાજદાણ, પશુ આહાર અને ગૌમીક્ષ મીનરલ મીક્ષર :
આપ સૌ જાણો છો કે ખેડૂતો દ્વારા ગાયો અને ભેંસોને ઓછી માત્રામાં નબળી ગુણવત્તાવાળુ ખાણ-દાણ આપવાથી તેનું દૂધ ઉત્પાદન અને શારીરિક વિકાસ રૂંધાય છે. ખોરાકની જરૂરીયાત મુજબ જુદી-જુદી બ્રાન્ડના રાજદાણ પશુ આહાર અને ગૌમીક્ષ મીનરલ મીક્ષરના ઉપયોગ કરી શકાય છે અને ઉણપ પણ ઘટાડી શકાય છે. બીજા તાંત્રિક કાર્યક્રમોની જેમ જ રાજદાણ પશુ આહાર અને ગૌમીક્ષ મીનરલ મીક્ષર માટે જાગૃતતા કાર્યક્રમથી તેના ખૂબજ મોટા ફાયદા મેળવી શકાય છે. આ અંગે મંડળીઓનો વ્યાપ અને રસ ધરાવતા ખેડૂતોની સંખ્યામાં વધારો થવાથી આડકતરી રીતે દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો જોવા મળેલ છે. વર્ષ દરમિયાન જણાવેલ વિગતો મુજબ કુલ ૮૧૧૫ ટન દાણ અને ૬ ટન મીનરલ મીક્ષરનું વેચાણ થયેલ છે.

ક્રમ નં.	દાણનો પ્રકાર	વેચાણ (ટનમાં)
૧	રાજદાણ જુનીયર	62.240
૨	રાજદાણ પાવર	6036.800
૩	રાજદાણ પાવર સ્પેશ્યલ	1403.880
૪	રાજદાણ સ્ટાન્ડર્ડ	71.160
૫	રાજદાણ સંપૂર્ણ	523.650
૬	રાજદાણ રીચ	0.560
૭	અમુલ દાણ	16.750
	કુલ	8115.040
	ગૌમીક્ષ મીનરલ મીક્ષર	6.00

લીલો અને સુકો ઘાસચારો :

જરૂરીયાત મુજબ ગાયો અને ભેંસો માટે લીલો અને સુકો ઘાસચારો ઉપલબ્ધતાની ખેંચ રહે છે. પશુઓ માટે સતત લીલો ચારો ઉપલબ્ધ કરાવવા અને તેના ઉત્પાદન માટે પાણીની જરૂરીયાત મુખ્ય છે જેની સોરાષ્ટ્રમાં અછત વર્તાય છે. યુરિયા પ્રક્રિયા દ્વારા સ્ટ્રો અને બીજા સુકા ઘાસચારાની પોષકતા વધારી શકાય છે. ઓછા અને મર્યાદિત યુરિયા પ્રક્રિયા પ્રદર્શન કાર્યક્રમોને કારણે તેની પાચ્યતા અને સ્વાસ્થ્યતામાં વધારો થતો હોવા છતાં આ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થતો નથી. લીલા ચારાના ઉત્પાદન માટે તેની અંકુરણની ટકાવારી જાણવી ખુબજ જરૂરી છે. વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં જુદી જુદી જાતના ૨૬.૯૧ મેટ્રીક ટન બિયારણનું નીચે મુજબ વિતરણ કરેલ છે.

ક્રમ	ઘાસચારાના બિયારણ	વેચાણ (ટનમાં)
૧	જુવાર	11.41
૨	મકાઈ	15.00
૩	રજકો	0.50
	કુલ વેચાણ	26.91

• સુકાચારાનો મહત્તમ ઉપયોગ કરવા માટે :-

પરાળ અને બીજો સુકો ચારો કે જે ગ્રામ્ય પંથકમાં સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે, અને તેમાં પોષક-તત્વો પણ ઓછો હોય તેને યોગ્ય પ્રક્રિયા કર્યા પછી ગાય અને ભેંસના ચારા તરીકે સફળતાપૂર્વક કરી શકાય છે.

• જુદા-જુદા પ્રકારના પરાળ અને સુકાચારાની પ્રાપ્તિ નીચે પ્રમાણે થાય છે.

- (૧) ખેડૂતો કે જેઓ અને બીજા સુકા ચારામાં યુરિયા પ્રક્રિયા કરતા નથી.
- (૨) ખેડૂતોની ખેતીની ઉપપેદાશો હોય પરંતુ જેઓ ગાય અને ભેંસ રાખતા નથી.
- (૩) વધારાના કુંવર/પરાળ દૂધ મંડળીઓ/પશુપાલકો દ્વારા સુકા ઘાસચારાને એકત્ર કરી તેની પર યુરિયા પ્રક્રિયા કરી પશુઓના ઘાસચારા અને મિનરલ મિશ્રણ ઉપયોગ કરીને ન નફો, ન નુકશાનના રૂપમાં જમીન વિહોણા દૂધ ઉત્પાદકોને પહોંચાડવાનો છે. જેથી દૂધ મંડળી દ્વારા પણ વ્યવસ્થા કરી શકાય છે.

મહિલા સશક્તિકરણ :-

અગાઉ જણાવ્યા પ્રમાણે હાલ ૮૦૫ કુલ કાર્યરત મંડળીઓમાંથી ૪૫૫ (૫૭%) મંડળીઓ મહિલા સંચાલીત છે. કુલ ૬૪,૦૦૦ સભ્યોમાંથી ૨૯,૦૦૦ સભ્યો મહિલાઓ છે. ગાય ભેંસોની માવજત, આહાર, રોગ નિયંત્રણ અને સંવર્ધન માટે મહિલાઓને જવાબદારી સોંપવામાં આવે છે. દૂધ ઉત્પાદક મહિલાઓ દ્વારા પશુપાલન થતું હોય જેથી નાના વાછરૂઓની ટેબરેખ, ગાય-ભેંસને નિરણ, અને રસીકરણ, સારવાર અને કૃત્રિમ બિજદાન અને વિસ્તરણ જેવી પ્રવૃત્તિ માટે દૂધ ઉત્પાદક મહિલાઓનો મુખ્ય ફાળો હોય છે. દૂધ સંઘ મહિલાઓની જવાબદારીઓ, સમયની અનુકૂળતા અને અન્ય જવાબદારી વગેરે મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખી, જુદા-જુદા પ્રકારની અને સમયાંતરે તાલીમની ગોઠવણ કરે છે.

તાલીમ કાર્યક્રમો નીચે પ્રમાણે છે.

ગાય/ભેંસની માવજત (નાના બચ્ચાની માવજત)

- (૧) લીલો સુકો ચારો, ખાણ-દાણ, સંતુલીત આહાર અને મિનરલ મિશ્રણ આપવું.
- (૨) રોગ નિયંત્રણ રસીકરણ, કૃમિનાશક, પ્રાથમિક સારવાર વગેરે ઉપર ભાર મુકવો.
- (૩) દૂધ દોહનની તૈયારી, રીત અને દોહન વખતે સાવચેતી રાખવી.
- (૪) સ્વચ્છ દૂધ ઉત્પાદન ઉપરાંત દૂધ મંડળીએ તકેદારી સાથે વહેલામાં વહેલા દૂધ પહોંચાતું કરવું.

દૂધ મંડળી, દૂધ સંઘ, મિલ્ક ડેવલપમેન્ટ, એન.ડી.ડી.બી. અને ગુજરાત સરકાર, ભારત સરકાર વગેરેના સંયુક્ત પ્રયાસથી મહિલા દૂધ મંડળીઓની સંખ્યા અને તેની ભાગીદારી વધારવાના પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે.

સહકાર અને પશુપાલન વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવેલ નોંધનીય પ્રવૃત્તિઓ :-

- (૧) દૂધ ઉત્પાદકો/ખેડૂતોને ડીમોનીટાઇઝેશનની ક્ષણિક મુશ્કેલીઓમાંથી વાકેફ કરવા RBI અને મિલ્ક ડેવલપમેન્ટ સાથે સંકલન કરી દૂધ સંઘે ૧૦ દિવસે ચુકવણી માટે વ્યવસ્થા કરવી આ ઉપરાંત જુદી જુદી બ્રાંડમાં પેક દૂધના વેચાણ ઉપજમાંથી રોકડની ઉપલબ્ધી કરીને દૂધ સંઘના નાણાંનો ફલો વધારી દૂધ મંડળીઓના પેમેન્ટ સમયસર કરવા રા.ડી.કો.ઓ.બેંકને ખાસ રોકડની વ્યવસ્થા કરી સંઘ સહાયરૂપ બનેલ છે.
- (૨) દૂધ મંડળીના પ્રમુખ/મંત્રી, ડિસ્ટ્રીક બેંક, SBI/HDFCના કર્મચારીઓ સાથે દૂધ ઉત્પાદકોના બેંક ખાતાઓ ખોલવા માટે તાલુકા કક્ષાએ મીટીંગોનું આયોજન કરવામાં આવેલ.
- (૩) કોલગેટ ક્વું. અને જી.સી.એમ.એમ.એફ.લી.ની સહાયથી નિમ્નુલ્ક દાંત કેમ્પનું આયોજન કરી સારા સ્વાસ્થ્ય અંગે જાગૃતતા લાવવાનો શરૂઆત કરી સરાહનીય પ્રયત્ન દૂધ સંઘે કરેલ છે અને સહકારના સિદ્ધાંતનું ઉદાહરણ પુરૂ પાડેલ છે.
- (૪) અમુલ કોમન સોફ્ટવેર અંતર્ગત ૧૦૮ દૂધ મંડળીઓ પર ઓનલાઇન માહિતી મેળવવા માટેની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. જેનાથી વહિવટી પારદર્શકતા અને દૂધની ગુણવત્તામાં સુધારો લાવી શક્યા છીએ.
- (૫) દૂધ એકત્રીકરણ અને ગુણવત્તામાં સુધારો લાવવાના હેતુથી દૂધ સંઘ દ્વારા સરકારની સહાયથી BMC, AMCS, દૂધ દોહન મશીન, ચાફ કટર અને અન્ય સાધનો ખરીદ કરવાના પ્રયત્નો કરવામાં આવેલા છે.

પશુ મોજણી (૨૦૧૭) :-

દૂધાળા પશુનો સર્વે એ એક અગત્યની માહિતી છે કે જેના દ્વારા પ્લાનીંગ, પ્રોગ્રામીંગ અને ખાસ નિર્ણયો લેવામાં સહાયરૂપ બને છે. ડેરી ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં પશુ સર્વે ખાસ કરીને ગાય અને ભેંસ પુરતો મર્યાદિત રાખેલ છે. રાજકોટ દૂધ સંઘ દ્વારા રાજકોટ જિલ્લામાં તથા અન્ય જિલ્લામાં કે જ્યાંથી દૂધની ખરીદી કરવામાં આવે છે તેવા રાજકોટ જિલ્લાના ૬૧૧ ગામ તથા અન્ય જિલ્લાના ૨૦૭ ગામમાં કુલ ૧,૧૪,૩૮૬ કુટુંબના દૂધાળા પશુ ધરાવતા (ગાય અને ભેંસ)નો કે જેઓ ડેરીમાં કે પ્રાઇવેટમાં દૂધ ભરે છે તેનો સર્વે કરવામાં આવેલ છે. જી.સી.એમ.એમ.એફ.લી.ના સહયોગથી સર્વે કરી તેના સત્ય સંઘોને લાભ મળેલ છે. એનિમલ સર્વેથી ખેડૂતો / દૂધ ઉત્પાદકો, ડેરી કો.ઓપરેટીવ સોસાયટી અને દૂધ સંઘોને લાભ મળેલ છે. તેનાથી ગાય અને ભેંસની સંખ્યા, જુદી જુદી ઉંમરના પશુઓ અને તેની શારીરિક તપાસ અંગેનો રીપોર્ટ પણ મળે છે.

પશુ સર્વેની નીચેની વિગતો સંઘને જાણવા મળેલ છે.

- ગામમાં કેટલા ખેડૂત અને દૂધ ઉત્પાદકો છે.
- કાર્યરત મંડળીના ગામમાં કેટલી ગાય અને ભેંસ અને તેનું કેટલું દૂધ ઉત્પાદન છે તેની માહિતી.
- જે ગામમાં દૂધ મંડળીઓ નથી તે ગામમાં ગાય અને ભેંસ તથા દૂધ ઉત્પાદનની વિગતો.

એનિમલ સર્વે દ્વારા ભવિષ્યના પ્લાનીંગ કરવા માટે સહાયરૂપ બને છે.

- નવી મંડળી ઉભી કરવા માટે.
- દૂધ મંડળી અને પ્રાઇવેટ વેપારી દ્વારા કેટલું દૂધનું વેચાણ કરવામાં આવે છે.
- ગામડામાંથી કેટલા પશુઓનું વેચાણ કરવામાં આવે છે.

માનવ સંશાધન વિકાસ :-

દૂધ સંઘે તેના વિકાસની સાથો સાથ અદ્યતન ટેકનોલોજીના ઉપયોગમાં ભાર મુકેલ છે. જેના કારણે દૂધ સંઘના અધિકારી/કર્મચારીઓ માટે આધુનિક ટેકનોલોજીની જાણકારી અત્યંત જરૂરી બની ગયેલ છે. સંઘે ISO, OHSAS અને FOOD SAFETY અંગે ઈનહાઉસ ટ્રેનીંગનું આયોજન કરેલ છે. તેમજ બહારની જુદી જુદી સંસ્થાઓમાં તાલીમ માટે મોકલી તેમની કાર્યદક્ષતામાં વધારો કરવામાં આવેલ છે. સંઘ દ્વારા વર્ષ દરમિયાન સેફ્ટી ટ્રેનીંગ, મોકડીલ યિગેરે ઓધોગીક સલામતી સપ્તાહ ઉપરાંત કર્મચારીઓની શારીરિક તપાસ માટે મેડિકલ કેમ્પનું આયોજન કરેલ છે. વર્ષ દરમિયાન ૯૮૭ કર્મચારીઓને અલગ-અલગ ૧૧૦ તાલીમ કાર્યક્રમો માં તાલીમ આપવા સંઘે આશરે રૂ. ૧૬ લાખનો ખર્ચ કરેલ છે.

વિમુક્તીકરણ/નાણાબંધી :-

ભારત સરકાર દ્વારા કાળાનાણાં તથા આતંકવાદને નાથવા માટે ૮ નવેમ્બર ૨૦૧૬ના રોજ મધ્યરાત્રીથી રૂ. ૧,૦૦૦ તથા રૂ. ૫૦૦ની ચલણી નોટ ચલણમાંથી રદ કરવાનો નિર્ણય કરેલ હતો. ઉપરાંત રીઝર્વ બેંક દ્વારા બેંકો સાથેના રોકડ વ્યવહાર પર પણ મર્યાદા મુકેલ. જેના કારણે દૂધ સંઘ સાથે જોડાયેલ હજારો દૂધ ઉત્પાદકોને દર દસ દિવસે ચુકવવામાં આવતા દૂધ બીલના નાણાં ચુકવવાની મુશ્કેલીઓ ઉભી થયેલ. આવા કપરા સંજોગોમાં ગુજરાત કો.ઓપ.મીલ્ક માર્કેટીંગ ફેડરેશન લી. અને દૂધ સંઘો દ્વારા રીઝર્વ બેંકને સચોટ રજૂઆત કરવામાં આવેલ. દૂધ ઉત્પાદકોના હિત અને સહકારી સંસ્થાઓની રજૂઆતને ધ્યાનમાં રાખી રીઝર્વ બેંક દ્વારા દૂધ ઉત્પાદકોને નાણાં ચુકવવા માટે તબક્કાવાર અલગથી ભંડોળ રાખી નાણાં ચુકવવાની વ્યવસ્થા કરી આપેલ.

ઉપરાંત દૂધ સંઘ દ્વારા પણ દૂધ વેચાણ નાણાંમાંથી રોકડની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ હતી. વિમુક્તીકરણના કારણે સર્જાયેલ પરીસ્થિતીમાં દૂધ ઉત્પાદકોએ ધેર્ય/સંયમ રાખી, સંઘને સહકાર આપેલ તે બદલ સંઘ દૂધ ઉત્પાદકોનો આભાર માને છે.

ગુજરાત કો.ઓપ.મીલ્ક માર્કેટીંગ ફેડરેશન તથા રીઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા ખેડૂતોના ચુકવણા સમયસર કરવા માટે કરેલ ફંડની ઉપલબ્ધતા કરાવવા માટે કરેલ પ્રસંશનીય કામગીરી બદલ રાજકોટ દૂધ સંઘ આભારની લાગણી વ્યક્ત કરે છે.

એક્સપોર્ટ :-

રાજકોટ ડેરી દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ માં અમૂલ ટી સ્પેશ્યલની માંગને પહેચી વળવા સ્વીડનથી 10 KL નું હોમોજીનાઈઝર આયાત કરવામાં આવેલ હતું ત્યારે પ્રથમ વખત સંઘે ઈમ્પોર્ટ-એક્સપોર્ટનું લાયસન્સ મેળવેલ હતું. જેના પરીણામે સંઘને આયાત ડ્યુટીમાં રૂ. ૯ લાખનો ફાયદો થયેલ હતો. ભારત સરકારના ધારા-ધોરણો મુજબ આયાત ડ્યુટીમાં થયેલ ફાયદા સામે ૮ ગણી રકમના દૂધ ઉત્પાદનો મિકાસ કરવાનું ફરજીયાત હતું જે અન્યથે સંઘે ફેડરેશનની મદદથી સંઘના ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત આશરે રૂ. ૧૪ લાખની રકમનું ૩ MT. અમુલ ઘી મિકાસ કરી ઐતિહાસીક સિદ્ધી હાંસલ કરેલ છે.

સામુહિક વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ અંતર્ગત વૃક્ષોનું વાવેતર કરતા દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરિયા અને સંઘના અધિકારીઓ - કર્મચારીઓ.

જરૂરીયાત મંદ દર્દીઓ માટે સહાયરૂપ થવાના હેતુથી સંઘ અને સીવીલ હોસ્પિટલ દ્વારા સંયુક્ત રીતે આયોજીત "ડાઇસ ડોનેશન કેમ્પ" માં ભાગ લઈ રહેલા અધિકારીઓ / કર્મચારીઓ અને કેમ્પમાં ભાગ લીધેલ કર્મચારીઓને અને સદર હોસ્પિટલના અધિકારીને સન્માન પત્ર આપી બિરદાવતા સંઘના મેનેજીંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિંઘા

દૂધ મંડળીના સભાસદોના સારા સ્વાસ્થ્ય અંગે જાગૃતિ લાવવાના હેતુથી કોલગેટ કંપની સાથે "નિ:શુલ્ક ડેન્ટલ ચેકઅપ કેમ્પ" નું આયોજન

આભાર દર્શન

આપણા સંઘની સમગ્ર વર્ષ દરમિયાનની કામગીરીને સફળ બનાવવા માટે મારા ઉદ્યોગનું સમાપન કરતા પહેલા હું તમામનો આભાર માનું છું. રાજકોટ દૂધ સંઘના વિકાસમાં સહયોગ આપવા બદલ હું ગુજરાતના માનનીય મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીનો આભાર માનું છું.

ઈક્કોના વાઈસ ચેરમેન, પોર્બંદર મત વિસ્તારના સંસદ સભ્ય, રાજકોટ ડિસ્ટ્રીક્ટ કો.ઓ.બેંક લી.ના અધ્યક્ષ માનનીય શ્રી વિહલભાઈ રાદડીયા તરફથી રાજકોટ દૂધ સંઘના વિકાસ માટે અમોને સતત માર્ગદર્શન અને સહયોગ મળતો રહે છે તે બદલ હું અંતઃ પૂર્વક આભાર માનું છું. અન્ન નાગરીક પુરઠવો અને ગ્રાહકોની બાબતો, કુટિર ઉદ્યોગ, છાપકામ અને લેખન સામગ્રી વિભાગના માનનીય મંત્રી શ્રી જયેશભાઈ રાદડિયા, સહકાર ખાતાના માન. મંત્રીશ્રી ઈશ્વરસિંહ પટેલ, તેમજ ગુજરાતના સમગ્ર મંત્રી મંડળનો આભાર માનું છું.

નોટબંધીના સમયગાળા દરમિયાન દૂધ ઉત્પાદકોને રીઝર્વ બેંકમાંથી સમયસર રોકડ નાણાં ઉપલબ્ધ કરાવવામાં ખાસ રસ લીધેલ છે તે ભારત સરકારના ખેતીવાડી અને ખેડૂત કલ્યાણ વિભાગના માનનીય મંત્રી શ્રી રાધા મોહન સીંઘ, એનીમલ હસબન્ડ્રી, ડેરીંગ અને ફીશરીઝ વિભાગના સેક્રેટરી શ્રી દેવેન્દ્ર ચૌધરી (આઈ.એ.એસ.) નો ખાસ આભાર માનું છું.

રાજકોટ જીલ્લાના ભારતીય જનતા પક્ષના પ્રમુખ શ્રી ડી. કે. સખીયાનો દૂધ સંઘના વિકાસમાં મળેલ સહકાર બદલ હું અંતઃ પૂર્વક આભાર માનું છું. વાંકાનેર તાલુકામાં જેમનો અમને ખાસ સાથ અને સહકાર મળેલ છે તેવા માનનીય ધારાસભ્ય શ્રી મહમદજાવીદ પીરજાદાનો તેમજ જસદણ તાલુકામાં સતત સહકાર આપવા બદલ હું માજી સંસદ સભ્ય શ્રી કુંવરજીભાઈ બાવળીયા તેમજ રાજ્ય સહકારી સંઘના માનદ મંત્રી શ્રી અરધિંદભાઈ તાગડીયા, પડધરી તાલુકાના માન. ધારાસભ્યશ્રી બાવળજીભાઈ મેતલીયાનો આભાર માનું છું.

રાજકોટ ડિસ્ટ્રીક્ટ કો.ઓ.બેંકના ઉપપ્રમુખ શ્રી વાઘજીભાઈ બોડા, રાજકોટ ડિસ્ટ્રીક્ટ કો.ઓ.બેંક લી.ના મેનેજીંગ ડિરેક્ટર શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ખાટરીયા, રાજકોટ જીલ્લા સહકારી સંઘના અધ્યક્ષ શ્રી પ્રવિણભાઈ રેયાણી, રાજકોટ જીલ્લા સહકારી પ્રકાશન અને મુદ્રણાલય લી. ના પ્રમુખ શ્રી રવજીભાઈ હીરપરા, તમામ ધારાસભ્યશ્રીઓ, જીલ્લા પંચાયત તેમજ તાલુકા પંચાયતના હોદ્દાઓનો હું આભાર માનું છું. તેમજ પુર્વ જીલ્લા પંચાયતના પ્રમુખશ્રી ડો. ડાયાભાઈ પટેલનો આભાર માનું છું.

ગુજરાત સરકારશ્રીના કૃષિ અને સહકાર સચિવ શ્રી ડો.એસ.મુરલી કિષ્ના, સહકારી મંડળીઓના રજીસ્ટ્રાર શ્રી એન.બી.ઉપાધ્યાયનો હું આભાર માનું છું. ગુજરાત કો.ઓ.બીલ્ડ માર્કેટીંગ ડેવલોપમેન્ટ લી. આણંદના ચેરમેન શ્રી જેઠાભાઈ પટેલનો તથા ગુજરાતના તમામ દૂધ સંઘના ચેરમેનશ્રીઓનો પણ આભાર માનું છું. આજ રીતે દૂધનું ઉત્પાદન વધારવા માટે વધારાના દૂધની પેદાશોના વેચાણ માટે ખુબ મહત્વની જવાબદારી સંતોષવા બદલ અને ડેરીને આર્થિક અને વહીવટી બાબતમાં અમોને સહયોગ મળતો રહેવા બદલ ડેવલોપમેન્ટ મેનેજીંગ ડિરેક્ટર શ્રી આર.એસ.સોઢીસાહેબ, સી.ઈ.ઓ. શ્રી કે.એમ.ઝાલા તથા જનરલ મેનેજર (ફાઇનાન્સ) શ્રી અતુલ અગ્રવાલ, ગાંધીનગર અમૂલકેડ ડેરીના સી.જનરલ મેનેજર શ્રી એ.કે.ઘગત, એડવાઈઝર (સી.એસ.) ડો. એસ.ટી.દેસાઈનો તેમજ સંઘના નિયામક મંડળમાં ડેવલોપમેન્ટ પ્રતિનિધી જનરલ મેનેજર શ્રી મનોરંજન પાની અને મેનેજર (કચુએ) શ્રી સમીર સકસેના, મેનેજર (સી.એસ.) શ્રી હિમાંશુ રાઠોડનો આભાર માનું છું.

રાષ્ટ્રીય ડેરી વિકાસ બોર્ડ દ્વારા પ્રોસ્પેક્ટીવ પ્લાન હેઠળ આપણા સંઘની આંતર માળખાકીય સુવિધા ઉભી કરવા માટે નાણાકીય સહયોગ અને ટેકનીકલ માર્ગદર્શનની મંજૂરી આપવા માટે રાષ્ટ્રીય ડેરી વિકાસ બોર્ડના ચેરમેનશ્રી દિલીપ રથ તથા એક્ઝીક્યુટીવ ડાયરેક્ટર શ્રી સંગ્રામસિંહ ચૌધરીનો આ તકે આભાર માનું છું. સંઘના પ્રોસ્પેક્ટીવ પ્લાનના અમલ માટે એન.ડી.ડી.બી.ના પ્રોજેક્ટના અધિકારીઓનો પણ આભાર માનું છું. સંઘના નિયામક મંડળમાં એન.ડી.ડી.બી.ના પ્રતિનિધી ડી.જી.એમ. શ્રી મીનેષભાઈ શાહ અને સીનીયર મેનેજર શ્રી ઘનરાજ સહાનીનો આભાર માનું છું.

રાજકોટ સંઘની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે જેમનો અમને સતત સહકાર મળતો રહેલ છે તે માટે રાજકોટના કલેક્ટરશ્રી રાજકોટ મ્યુનિસિપલ કમિશનરશ્રી, રાજકોટ શહેર પોલીસ કમિશનરશ્રી, જીલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રી, જીલ્લા રજીસ્ટ્રાર (સહકારી મંડળીઓ), પશુપાલન ખાતાના વિવિધ અધિકારીઓનો, જંગલ ખાતાના અધિકારીઓ, આરોગ્ય ખાતાના અધિકારીઓ વગેરે તમામ અધિકારીઓનો હું આભાર માનું છું. પ્રાથમિક દૂધ મંડળીઓ તથા દૂધ સંઘનું સતત અને સમવાચી ધોરણે ઓડીટ હાથ ધરવા બદલ મુખ્ય કાર્યપાલક અધિકારી (નિરીક્ષણ અને અન્યેષણ સમિતિ), સ્પેશ્યલ ઓડીટર (મીલ્ક) રાજકોટ, સ્ટેટ્યુટરી ઓડીટર એચ.એચ.સચદે એન્ડ કું. ઈન્ટરનલ ઓડીટર એન.સી.બરછા એન્ડ કું. તેમજ તેમના કર્મચારીઓના સહકાર બદલ આભાર માનું છું.

સંઘની પ્રગતિ માટે હરહંમેશ માર્ગદર્શક તેમજ ખંતપૂર્વક કાર્યરત આપણા નિયામક મંડળના સભ્યશ્રીઓની અતૂટ ભાવનાથી અને સેવાની નોંધ લઈ છું. તેમજ સંઘના કુશળ નેતૃત્વ ધરાવતા મેનેજીંગ ડિરેક્ટરના શ્રી એ.સી.સિનહા તથા અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની ભિષ્ટા અને સંઘ પ્રત્યેની વફાદારી પૂર્વકની કામગીરી અને મદદ માટે અભિનંદન પાઠવું છું. સંઘના ઉત્થાન માટેની પ્રવૃત્તિઓની જ્યોત સતત ચાલુ રાખી સંઘ વધુ સક્ષમ બને તે માટે સૌને સાથ સહકાર આપવા અપીલ કરૂં છું.

સંઘના કામકાજમાં નિયામક મંડળને મદદરૂપ થવા તેમજ સંઘના વિકાસ તેમજ ઉત્કર્ષમાં બહુલક્ષી અમૂલ્ય ફાળો આપનાર સૌ સભ્ય મંડળીઓ, દૂધ આપતી બિનસભ્ય મંડળીઓ, તેનાં સૌ ઉત્પાદકો, તેના પ્રમુખશ્રીઓ, મંત્રીશ્રીઓ, મંડળીના પદાધિકારીઓ, સંઘ સાથે સંકળાયેલા દૂધ અને દૂધની બનાવટોના સુપર ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ, પિતરકો, એજન્ટો, ટ્રાન્સપોર્ટરો અને દૂધ વાપરનાર ગ્રાહકો, અન્ય સંસ્થાઓના કર્મચારીઓ તથા સંઘના તમામ સર્વિસ પ્રોવઈડરોનો આભાર માનું છું.

આભાર સહ
નિયામક મંડળના આદેશથી,
ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા

मुख्य ढलक (वर्ष २०१५-१७)

१. वांकाणेर् भातेरैमिक १ लाभ लीटरनी सभतावाणुं चीलीग सेन्टर प्लान्ट सुसज्ज सुपिधाओ साथे संपूर्ण रीते कार्यरत.
२. NDP-1 हेठण नंध मंडलीनुं पुनःस्थापन.
३. नया, रसप्रद अने क्षयदाकारक कार्यकर्मो जेडूतो माटे माटा नरया उछेर, शुद्ध संवर्धन अने कानमां कडी मारवानी कामगीरीमां INAPH हेठण वेग आपी चालु राभेल.
४. व्यवसायमां अगत्यनी सिद्धीओ :
  - टर्न ओवर गत वर्षना रू. ७३२.५५ करोडनी सरभामणीमां वर्ष २०१५-१७मां रू. ७३५.५५ करोड रहेल.
  - नेट प्रोफिट गत वर्षना रू. ७२६.७२ लाभनी सरभामणीमां वर्ष २०१५-१७मां रू. ४०८.६० लाभ रहेल.
  - शेर मुडीमां आशरे २८%ना वधारा साथे गत वर्षना रू. १२१४.१५ लाभनी सरभामणीमां वर्ष २०१५-१७मां रू. १५५०.०३ लाभ थयेल.
  - छेल्ला १५ वर्षेथी १५% डीवीडन्ड युक्तवपानी सिद्धी जाणवी राभेल.
५. अमुक चोक्कस प्रवृत्तिओमां छेल्ला प वर्षनी सरभामणीमां नोंधपात्र आंकडाकीय सिद्धीओ हांसल करेल, जे नीचे प्रमाणे छे.
  - दूध मंडली हीठ ४७५ कि.ग्रा. प्रति दिवस दूध संपादन.
  - ६४ दूध मंडलीओ द्वारा दैनिक १००० कि.ग्रा.थी पला वधारे दूध संपादन.
  - कुल कार्यरत मंडलीओमां ८०प मांथी ४५प महिला दूध मंडलीओ.
  - ता २०-०१-२०१७ ना रोज अेक दिवसनुं महतम दूध संपादन ५.०७ लाभ कि.ग्रा.
  - दूध संघ द्वारा दैनिक ३ लाभ लीटरनुं स्थामिक वेयाला करी डेडरेशनना सभ्य संघोमां त्रीजु स्थान प्राप्त करेल छे. महतम स्थानीक दूध वेयाला ता. २४-०६-२०१५ ना रोज ३५०६५० लीटर रहेल.
  - भाणभाकीय सुपिधाओ तथा गुणवत्तामां डेरडारने कारणे गोपाल अमृत छाश ना वेयालां ८५.४५ टकानो धरभम वधारे थयेल.
  - भरवा मोवासा रसीकरला ३७५३०० अने कृमिनाशक डोळनुं पितरला ३१५१०० अने पशुपालन केम्प ८१६ मारडते २५३६५६ दूधगाणा पशुओनी सारवार (अेकटोपारासाधटस साथे) करेल.
  - किलो डेटना सोथी वधु लाय रू. ५५० युक्तवी, सरेशा किलो डेटना लाय रू. ५०८ युक्तवेल जे गत वर्ष रू. ५७० किलो डेट लावनी सरभामणीमां ७%नो वधारे रहेल.
  - ध.आध.डी. हेठण कुल ६५०३८ पशुओने कानमां कडी मारी नोंधली करेल.
  - काङ् रीयरीग प्रोग्राम अंतर्गत १०४५ माटा नरयानो उछेर थयेल.
६. संघमां कुल दैनिक सरेशा ३.८४ लाभ दूध संपादन थयेल. जेमांथी राजकोट डेरी डोक उपर ०.६२ लाभ कि., वांकाणेर् ची.से. ०.३६ लाभ कि., मजेवडी कु.यु. ०.३४ लाभ कि., लशर कु.यु. ०.०८ लाभ कि., जामकडोरला कु.यु. ०.३३ लाभ कि., पिंछीया कु.यु. ०.३५ लाभ कि., कालावड ०.२२ लाभ कि. नी.अेम.सी. १.२० लाभ कि., रहेल.
७. राजकोट संघ द्वारा दूध मंडलीओनी नाणांकीय सधधरता वधारवा माटे प्रति किलो डेट रू. ५.०० कमिशन पेटे आपवानो ऐतिहासीक निर्णय ता. ११/१०/२०१५ थी अमलीकरला करेल.
८. दूध मंडलीओना सभासदो अने दूध संघ साथे पारदर्कता तथा विश्वसनीयता जणवाध रहे ते माटे अमूल अे.अेम.सी.अेस. सोड्टवेर ८८ जेटली दूध मंडलीओमां अपनावपामां (वसावपामां) आवेल.
९. दूध संघ द्वारा अे.आध., चाङ्कटर, भियारला तथा नरया उछेर माटे राजदाला (पशु आहार) पेटे रू. २.३० करोडनी सहाय आपवामां आवेल.
१०. गुजरात को.ओप.मील्स मार्केटींग डेडरेशन ली. अने राजकोट दूध संघना संयुक्त प्रयत्नोथी वर्ष २०१७मां पशु सर्वेक्षणानी कामगीरी सारी रीते करवामां आवेल छे. जेना परिणाम रूपे ८१८ गामडाना कुल ११४३८५ परिवारोनी मोजली करवामां आवेल.
११. नोटबंदीना समयमां राजकोट डी.को.अेक, गुजरात को.ओप.मील्स मार्केटींग डेडरेशन, रीडर्व बैंक ओङ्क एन्डीया अने दूध संघना सहियारा प्रयास द्वारा दूध उत्पादकोने तेना दूधना नाणां समयसर मणी रहे ते माटे प्रयत्न करेल.
१२. दूध मंडलीना प्रभुओ, सेक्रेटरी, राष्ट्रीयकृत बैंक, पिगेरे साथे तालुका कक्षाअे मीटींगो ओछने केन्ड्र सरकारना 'डीऱीटल एन्डीया' प्रोग्रामने अनुसरी ४७२६४ दूध उत्पादकोना बैंक अेकाउन्ट जोलावानी सुंनेशामां मददरूप थयेल.
१३. राजकोट दूधना धतिहासमां प्रथम वजत डेडरेशनना सहयोगथी ३ मेट्रीक टन धीनुं अेकसपोर्ट करेल.
१४. पर्यावरणानी जाणवलीना भागरूपे संघ द्वारा अेस.अेम.अेस. (अेसेज) पधधतिथी दूध मंडलीओ तेनी माहिती सेक्रेटरीने भोक्तवपानो कामचलाउ घोरणे प्रयत्न करेल.
१५. राज्य सरकारनी सहायथी चालता मध्याहन लोचन कार्यक्रम अंतर्गत ग्राम्य कक्षाना भाणको माटे पोषक तत्व (कुपोषण माटे) पुर पाडवा संघ द्वारा २०० अेम.अेल. पाउचमां दूध संजुवनी प्रोजेक्ट हेठण पिटाभीन युक्त दूध पुर पाडवानुं जान्युवारी-२०१७थी शरू करेल.

ભાવી આયોજન (વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮)

૧. સંઘની ઉત્પાદનોની ક્ષમતાના વિસ્તરણની સાથો સાથ ફેડરેશનની સલાહ સુચન લઈ નવી પ્રોડક્ટસનું ઉત્પાદન અને પેકીંગ જેવા કે આઈસ્ક્રીમ, દહી, પનીર માટે જુના પ્લાન્ટ બિલ્ડીંગમાં ધરખમ ફેરફાર કરી અનુસાંગિક જરૂરીયાત મુજબ નવી સિપિલની કામગીરી ઉપરાંત નવી પ્લાન્ટ મશીનરીની ખરીદ કરી વસાવવાનું.
૨. સંઘમાં સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત નવો ઓટોમેટેડ પ્લાન્ટના ભાગરૂપે લેટેસ્ટ ફીચર સાથેની પેકીંગ લાઇન ઉભી કરવાનું.
૩. રાજકોટ ડેરીમાં તેમજ તમામ ચીલીંગ સેન્ટરો-કુલીંગ યુનિટ ઉપર ઈ.ટી.પી. પ્લાન્ટના જરૂરીયાત ક્ષમતા પ્રમાણે રીનોવેશન કરવાનું આયોજન.
૪. દૂધની ગુણવત્તા માટેના આયોજન :
  - બી.એમ.સી. (B.M.C.) દૂધ મંડળીઓમાં ભેળસેળ અટકાવવા મીલ્કો સ્ક્રીન વસાવવા માટે પ્રોત્સાહન આપવાનું.
  - એનડીપી-૧ અંતર્ગત ૩૯ નવી દૂધ સહકારી મંડળીઓની રચના કરવાનું.
  - બી.એમ.સી. (B.M.C.) દૂધ મંડળીઓમાં CIP અંગે પ્રોત્સાહન આપવાનું.
 ભારત / ગુજરાત સરકારશ્રીના કાર્યક્રમો હેઠળ દૂધ સહકારી મંડળીઓ ઉપર ૨૫ બી.એમ.સી. (BMC), ૫૦ એએમસીએસ (AMCS), ૦૬ દૂધ ઘર, ૪૦ ચાફ કટર અને ૫૦ દૂધ ટોહવાના મશીનોની વ્યવસ્થા કરવાનું.
૫. કુડ સેફ્ટી સર્ટીફિકેશનના ધારા ધોરણમાં ફેરફાર થતાં ISO 9001:2008 ના બદલ ISO 9001:2015 તેમજ ISO 22000 ના બદલ FSSC 22000 ના અમલીકરણ માટેનું આયોજન.
૬. હાલમાં થયેલ પશુમોજણીની માહિતી ના આધારે સંઘના કાર્યક્ષેત્રમાં દૂધ સંપાદન વધારવા યોજના હેઠળ આગામી વર્ષમાં ૮૦ નવી દૂધ મંડળીઓની રચના કરવાનું આયોજન.
૭. EID પ્રોગ્રામ હેઠળ પશુધનનું રજીસ્ટ્રેશન અને સામૂહિક ઇથર ટેગીંગ કાર્યક્રમ તેમજ INAPH નું અમલીકરણ કરવાનું આયોજન.
૮. પશુવંદ્યત્વ નિવારણ કાર્યક્રમનો ૨૦૦ દૂધ મંડળીમાં અમલીકરણ.
૯. ૧૦૦% કાર્યરત દૂધ મંડળીમાં કૃમિનાશક અભિયાનનું અમલીકરણ.
૧૦. દૂધ ઉત્પાદન વધારવા માટે એ.આઈ. એક અગત્યનું પરિબળ છે. માટે આ કાર્યક્રમના વ્યાપક પ્રચાર-પ્રસાર તેમજ વેગ લાવવા માટે ૦૫ નવા જુથ કૃત્રિમ બીજદાન કેન્દ્રો શરૂ કરવા આયોજન.
૧૧. દૂધ સંપાદનના લક્ષ્યાંકને વળગી રહેવા અને ઉત્પાદન વધારવાના હેતુથી પશુ ચિકિત્સા માટેના કેમ્પ, માદા બચ્ચાને ઉછેરવાનો કાર્યક્રમ, શુદ્ધ સંવર્ધન, વી.એમ.એસ. (પિઝન મિશન સ્ટ્રેટેજી)ના કાર્યક્રમો પિગેરે રાનેતા મુજબ ચાલુ રાખવાનું.
૧૨. દૂધ ઉત્પાદકો માટે ગૃપ વીમા યોજના, સુડા/ઇલેક્ટ્રીક ચાફકટર યોજના, એ.આઈ. કેટસની ખરીદી, લીકવીડ નાઇટ્રોજનની ખરીદી, સીમેન તથા એ.આઈ. એસેસીટીઝની ખરીદી અને માસ કૃમિનાશક વગેરે યોજનામાં સંઘ દ્વારા આર્થિક સહાય આપવાનું આયોજન.
૧૩. ICD કાર્યક્રમ અંતર્ગત જુદા જુદા તાલીમી કાર્યક્રમોની ગોઠવણી કરવાનું, તેમજ તેના ભાગરૂપે ૫૦ વી.એમ.એસ., ૧૫ ટીવા પ્રોગ્રામ, પીએમપી-વીએમએસ ૧૦ અને ૧૦૦ મહિલા શિક્ષણ કાર્યક્રમનું આયોજન.
૧૪. વ્યવસાયીક પશુપાલનનો અભિગમ અપનાવે તે ઉદ્દેશથી ૧૦૦ સ્કેલ્ડ યુવાનો તૈયાર કરવા માટે 'એન્ટર પ્રિન્યોરશીપ ડેરી ડેવલોપમેન્ટ પ્રોગ્રામ' નો અમલ કરવાનું આયોજન.
૧૫. નવી રચાયેલી મંડળીના સેક્રેટરીઓને અને મેનેજમેન્ટ કમીટીના સભ્યોને તાલીમની વ્યવસ્થા પુરી પાડવાનું આયોજન.
૧૬. કેપીટલ બજેટમાં જોગવાઈ કર્યા મુજબની જુદી જુદી કામગીરીઓનું અમલ કરવાનું આયોજન.
૧૭. ડેરીમાં સ્ટાફ/મંડળી તેમજ સર્વિસ પ્રોવાઇડરો માટે કેન્ટીન બનાવવાનું આયોજન.
૧૮. એનર્જી કન્ઝર્વેશન માટે એનર્જી ઓડિટના આધારે જુદી જુદી મશીનરી વસાવવાનું આયોજન.
૧૯. દૂધ અને દૂધના ઉત્પાદનો માટે એજન્સી તેમજ રીટેઇલ નેટવર્ક મજબૂત કરવા માટે અસરકારક સેલ્સ પ્રમોશન/જાહેરાતનું આયોજન.
૨૦. માર્કેટીંગમાં વધારો કરવા માટે આગામી વર્ષમાં રૂલ માર્કેટીંગમાં ભાર મૂકી વધારાના રીટેઇલ આઉટલેટ શરૂ કરવાનું આયોજન.
૨૧. જિલ્લાના તમામ દૂધ ઉત્પાદકો માટે અકસ્માત પિમા પોલીસી અંતર્ગત રૂ. ૨ લાખના પિમાથી સુરક્ષીત કરવાનું આયોજન ઉપરાંત આમ આદમી અને ગૃપ પિમા યોજનાનો અમલ.
૨૨. પર્યાવરણ સુધારણા અને વિકાસ (Ecological Developmet) માટે આશરે ૫.૦૦ લાખ વૃક્ષારોપણ કરવાનું આયોજન.
૨૩. ડેરી તથા સ્ટાફની સલામતી માટે ડેરી કોલોની માંથી નવો રસ્તો બનાવવાનું

પશુમોજણી ૨૦૧૭નો

તાલુકાનું નામ	તાલુકા ના ગામોની સંખ્યા	મંડળી વાળા ગામોની સંખ્યા	મંડળી સીવાયના ગામોની સંખ્યા	દુધાળા પશુઓ રાખતા કુટુંબની સંખ્યા	લેસ વર્ગની માહિતી										
					લેસ વર્ગની સંખ્યાની માહિતી				લેસનું ટેલિક દૂધ ઉત્પાદન અને વેચાણની માહિતી						
					કુલ દૂધ આપતી ભેંસોની સંખ્યા	કુલ દૂધ ન આપતી ભેંસોની સંખ્યા	કુલ ભેંસોની સંખ્યા	ઉછરતી પાડીઓની સંખ્યા	કુલ દૂધ ઉત્પાદન	દૂધ આપતી ભેંસ ટીક દૂધ ઉત્પાદન	કુલ ભેંસો પ્રમાણે ભેંસ ટીક દૂધ ઉત્પાદન	ઘર વપરાશમાં વપરાતી ભેંસના દૂધનો જથ્થો (ટ્રામાં)	વેચાણ માટેનો દૂધનો જથ્થો	મંડળી મારફત વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (ટ્રામાં)	ખાનગી મારફત વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (ટ્રામાં)
પડધરી	61	28	33	5073	3982	1224	5206	4529	27211	6.8	5.2	7976(29)	19234.5	7792(41)	11442(59)
રાજકોટ	97	70	27	10477	9131	3073	12204	11214	61791	6.8	5.1	15755(25)	46035	21690(47)	24345(53)
લોધીકા	38	17	21	3000	2543	1020	3563	3121	17966	7.1	5.0	5304(29)	12661	5589(44)	7072(56)
ઢોટડા સંગાણી	41	25	16	5604	3964	1479	5443	4463	26288	6.6	4.8	8335(32)	17952.1	4543(25)	13408(75)
જસદણ+વિથીયા	107	99	8	24200	17971	7014	24985	25473	117861	6.6	4.7	37506(32)	80354.1	40552(50)	39802(50)
ગોંડલ	83	49	34	13095	9331	2680	12011	9074	58403	6.3	4.9	16740(28)	41663	19864(48)	21798(52)
જામકંડોરણા	51	25	26	6265	5197	1121	6318	5125	36999	7.1	5.9	13337(36)	23661.5	11300(48)	12361(52)
ઉપલેટા	53	29	24	5458	9518	2439	11957	9620	62489	6.6	5.2	13461(21)	49027.5	20931(43)	28096(57)
વોરાજી	31	22	9	3951	5875	1767	7642	5630	34032	5.8	4.5	7612(22)	26419.5	10162(38)	16257(62)
જેલપુર	49	39	10	8801	9356	2553	11909	9046	63320	6.8	5.3	18254(29)	45065	8391(19)	36674(81)
વાંકાનેર	101	96	5	18838	23550	7605	31155	31562	165661	7.0	5.3	31229(19)	134431.5	56353(42)	78078(58)
કાલાવડ	106	55	51	9624	7318	2061	9379	7419	50428	6.9	5.4	18600(37)	31827.5	16839(53)	14988(47)
કુલ	818	554	264	114386	107736	34036	141772	126276	722445	6.7	5.1	194113(27)	528332.2	224008(42)	304323(58)

પશુમોજણી વર્ષ ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૭ની

ક્રમ	એનિમલ સર્વેની સમગ્રી	યુનિટ	વર્ષ 2012	વર્ષ 2017
1	તાલુકા (વાંકાનેર અને કાલાવડ સહિત)	સંખ્યા	14	13
2	કુલ ગામો	સંખ્યા	854	818
3	સર્વે કરેલ ગામો	સંખ્યા	852	818
4	દૂધ મંડળીવાળા ગામો	સંખ્યા	521	554
5	દૂધ મંડળી વગરના ગામો	સંખ્યા	333	264
6	કુલ ભેંસ વર્ગના પશુઓ	સંખ્યા	371163	268048
7	કુલ ભેંસો	સંખ્યા	254727	141772
8	કુલ દૂધ આપતી ભેંસોમાં પ્રતિ ભેંસ ટીક ટેલિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	6.2	6.7
9	કુલ ભેંસોમાં પ્રતિ ભેંસ ટીક ટેલિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	3.7	5.1
10	કુલ ભેંસનું ટેલિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	935671	722445
11	ભેંસના દૂધનું ટેલિક ઘર વપરાશ	લીટર	310245(33%)	194112(27%)
12	ભેંસના દૂધનો ટેલિક વેચાણ લાયક જથ્થો	લીટર	625426(77%)	528332(73%)
13	ટેલિક દૂધ મંડળીમાં ભરાતું ભેંસનું દૂધ	લીટર	268186(43%)	224008(42%)

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

તાલુકા પ્રમાણે તારણોની એક ઝલક

દેશી ગાય વર્ગની માહિતી						શંકર ગાય વર્ગની માહિતી						દેશી અને શંકર ગાયના કુલ દૂધ ઉત્પાદનના દૈનિક વેચાણની માહિતી									
દેશી ગાય વર્ગની સંખ્યાની માહિતી			દૈનિક દૂધ ઉત્પાદનની માહિતી			શંકર ગાય વર્ગની સંખ્યાની માહિતી			દૈનિક દૂધ ઉત્પાદનની માહિતી			કુલ દૂધ ઉત્પાદન		ઘર વપરાશમાં વપરાતો દૂધનો જથ્થો(%)		વેચાણ માટેનો દૂધનો જથ્થો		મંડળી માર્કેટ વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (%)		ખાનગી માર્કેટ વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (%)	
કુલ દૂધ આપતી દેશી ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી દેશી ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી દેશી ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી દેશી ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી દેશી ગાયોની સંખ્યા	દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	કુલ દૂધ આપતી શંકર ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી શંકર ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી શંકર ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી શંકર ગાયોની સંખ્યા	કુલ દૂધ આપતી શંકર ગાયોની સંખ્યા	દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	કુલ દૂધ ઉત્પાદન	કુલ દૂધ ઉત્પાદન	ઘર વપરાશમાં વપરાતો દૂધનો જથ્થો(%)	વેચાણ માટેનો દૂધનો જથ્થો	મંડળી માર્કેટ વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (%)	ખાનગી માર્કેટ વેચાણ થતો દૂધનો જથ્થો (%)				
2147	879	3026	2407	12764	5.9	4.2	580	168	748	620	4961	8.6	6.6	17725	5575(31)	12150	5237(43)	6913(57)			
6120	2719	8839	6571	34451	5.6	3.9	2913	750	3663	2484	21801	7.5	6.0	56252	14384(26)	41867	23056(55)	18811(45)			
1324	734	2058	1736	7576.5	5.7	3.7	431	152	583	414	3062	7.1	5.3	10639	3089(29)	7550	3394(45)	4155(55)			
3366	1341	4707	3108	19677	5.8	4.2	947	281	1228	1138	7977	8.4	6.5	27654	9121(33)	18533	6842(37)	11690(63)			
11663	6163	17826	15105	61910	5.3	3.5	3653	975	4628	4358	31780	8.7	6.9	93690	27586(29)	66104	35358(53)	30745(47)			
9525	3584	13109	7828	41252	4.3	3.1	1673	420	2093	1490	11837	7.1	5.7	53089	17138(32)	35951	18230(51)	17720(49)			
2273	817	3090	2290	14236	6.3	4.6	106	29	135	92	762	7.2	5.6	14998	7056(47)	7942	3772(48)	4169(52)			
2191	921	3112	2569	12252	5.6	3.9	43	16	59	54	299	7.0	5.1	12551	5765(46)	6786	2400(35)	4385(65)			
1366	536	1902	1275	6992	5.1	3.7	22	13	35	28	186	8.5	5.3	7178	2993(42)	4185	1753(42)	2432(58)			
4641	1799	6440	3544	28731	6.2	4.5	214	101	315	233	1421.5	6.6	4.5	30153	9265(31)	20888	3212(15)	17675(85)			
8833	4434	13267	11813	50560	5.7	3.8	1045	322	1367	1301	10161	9.7	7.4	60721	11165(18)	49556	12614(25)	36941(75)			
3099	1387	4486	3335	18103	5.8	4.0	90	25	115	127	767	8.5	6.7	18870	9657(51)	9212	4281(46)	4931(54)			
56548	25314	81862	61581	308503	5.5	3.8	11717	3252	14969	12339	95014	8.1	6.3	403517	122796(30)	160568(57)	120152(43)	160568(57)			

સરખામણી દર્શાવતું પત્રક

ક્રમ	એનિમલ સર્વેની સમરી	યુનિટ	વર્ષ 2012	વર્ષ 2017
14	દૈનિક ખાનગી વેપારીમાં ભરાતું નેસનું દૂધ	લીટર	357241 (57%)	304323 (58%)
15	કુલ દેશી અને શંકર વર્ગના પશુઓ	સંખ્યા	146704	170751
16	કુલ દેશી અને શંકર ગાયો	સંખ્યા	101355	96831
17	કુલ દુગ્ધી દેશી ગાયોમાં પ્રતિ દેશી ગાયનું દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	5.1	5.5
18	કુલ દુગ્ધી શંકર ગાયોમાં પ્રતિ શંકર ગાયનું દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	8.1	8.1
19	કુલ દેશી ગાયોમાં પ્રતિ દેશી ગાયનું દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	2.8	3.8
20	કુલ શંકર ગાયોમાં પ્રતિ શંકર ગાયનું દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	4.8	6.3
21	કુલ ગાયનું દૈનિક દૂધ ઉત્પાદન	લીટર	313940	403517
22	ગાયના દૂધનું દૈનિક ઘર વપરાશ	લીટર	125639(40%)	122796(30%)
23	ગાયના દૂધનો દૈનિક વેચાણ લાયક જથ્થો	લીટર	188301(60%)	280720(70%)
24	દૈનિક દૂધ મંડળીમાં ભરાતું ગાયનું દૂધ	લીટર	78136(41%)	120152(43%)
25	દૈનિક ખાનગી વેપારીમાં ભરાતું ગાયનું દૂધ	લીટર	110165(59%)	160568(57%)

दूध मंडलीओनी माहिती

क्रम	विगत	युनिट	2006-07	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	संयोजित दूध मंडलीओ	संख्या	590	840	875	899	914	822
2	संयोजित दूध मंडलीओना सभासदो	००० संख्या	52	66	69	69	74	67
3	वर्षना अंतो कार्यरत दूध मंडलीओ*	संख्या	501	751	784	805	814	805
4	कार्यरत दूध मंडलीओना सभासदो	००० संख्या	46	65	67	69	69	64
5	कार्यरत महिला संयासित दूध मंडलीओ	संख्या	214	410	445	470	483	455
6	कार्यरत महिला संयासित दूध मंडली अने अन्य मंडलीना महिला सभासदो							
	- महिला मंडलीमां	००० संख्या	12	23	25	27	28	26
	- अन्य मंडलीमां	००० संख्या	2	2.5	2.5	4	4	3
	कुल महिला सभासदो	००० संख्या	14	26	27.5	31	32	29
7	दूध लरता सभासदो	००० संख्या	21	35	36	36	37	32
8	संघनी सल्य दूध मंडलीओ	००० संख्या	398	493	498	535	525	525
9	आधुनिक सुसज्ज तांत्रिक उपकरणो धरापती दूध मंडलीओनी माहिती							
	(१) जल कुलीग युनिट (थिलीग सेन्टर साथे)	संख्या	3	5	6	6	6	6
	(१) जल कुलीग युनिट धरापती दूध मंडलीओ	संख्या	0	31	37	46	77	80
	(२) मासिकीना दूध घरो	संख्या	115	167	172	183	190	182
	(३) मिल्को टेस्टर मशीन	संख्या	539	966	1002	1089	814	1005
	(४) कोम्प्युटर	संख्या	185	637	650	683	695	673
	(५) एलेक्ट्रोनिक वजन कांटा	संख्या	281	772	795	805	814	805
10	दूध अेकत्रिकरणाना रुटो	संख्यामां	54	86	83	80	79	84
11	दूध अेकत्रिकरण ट्रान्सपोर्ट जर्ज	श./प्रति किलो	0.46	0.59	0.72	0.74	0.68	0.84
12	मंडलीओनुं पर्गीकरण (सरेश थैमिक दूध जस्थाना आधारे)							
	१००० किलोथी वधारे	संख्या	13	71	82	98	98	94
	८८८ थी ७५० किलो	संख्या	22	55	60	64	65	56
	७४८ थी ५०० किलो	संख्या	79	131	136	151	154	140
	४८८ थी २५० किलो	संख्या	185	287	289	287	287	295
	२४८ थी १०० किलो	संख्या	160	199	217	205	211	277
	१०० किलोथी ओछुं	संख्या	42	49	51	52	35	73
	कुल**	संख्या	501	792	835	835	850	935
13	ध्येय निर्धारण कार्यक्रम (V.M.S)							
	पूर्व ध्येय निर्धारण कार्यक्रम मां समावेश करायेल मंडलीओ	संख्या	0	12	22	25	32	64
	ध्येय निर्धारण कार्यक्रम मां समावेश करायेल मंडलीओ	संख्या	0	12	22	23	29	59

* वर्षना अंतो कार्यरत मंडलीओ ** आपा वर्षमां गमेते मासमां वधुमां वधु

દૂધ એકત્રિકરણની માહિતી

ક્રમ	વિગત	યુનિટ	2006-07	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	દૂધ એકત્રિકરણ							
	- મિશ્ર દૂધ	લાખ કિલો	0	214.80	275.34	347.69	423.30	437.48
	- ગાયનું દૂધ	લાખ કિલો	118.51	231.60	244.43	294.64	295.15	269.59
	- ભેંસનું દૂધ	લાખ કિલો	545.94	890.87	894.62	978.57	912.31	692.96
	કુલ દૂધ	લાખ કિલો	664.45	1337.27	1414.39	1620.90	1630.76	1400.03
2	દૈનિક સરેરાશ દૂધ એકત્રિકરણ							
	- મિશ્ર દૂધ	લાખ કિલો	0	59	75	95	116	120
	- ગાયનું દૂધ	લાખ કિલો	32	63	67	81	81	74
	- ભેંસનું દૂધ	લાખ કિલો	150	244	245	268	250	190
	કુલ દૂધ	લાખ કિલો	182	366	387	444	447	384
3	મહત્તમ દૂધ એકત્રિકરણ (એક દિવસનું)	લાખ કિલો	2.46	5.23	5.20	5.42	6.11	5.07
4	પ્રતિ મંડળીટીઠ દૂધ એકત્રિકરણ/દિવસ	કિલોમાં	363	488	493	551	549	476
5	પ્રતિ સભાસદ ટીઠ દૂધ એકત્રિકરણ/દિવસ	કિલોમાં	3.96	5.58	5.78	6.44	6.48	5.72
6	ખાટું દૂધ અને દહિ	%	0.97	1.24	1.11	1.01	0.85	0.53
7	સરેરાશ ફેટ							
	- મિશ્ર દૂધ	%	0	6.7	6.7	6.6	6.5	6.4
	- ગાયનું દૂધ	%	4.7	4.5	4.6	4.5	4.5	4.4
	- ભેંસનું દૂધ	%	7.3	7.3	7.3	7.2	7.2	7.1
	બન્નેના સાથ	%	7.0	6.7	6.7	6.6	6.5	6.3
8	સરેરાશ એસ.એન.એફ							
	- મિશ્ર દૂધ	%	0	8.9	8.9	8.8	8.8	8.8
	- ગાયનું દૂધ	%	8.4	8.5	8.5	8.4	8.4	8.4
	- ભેંસનું દૂધ	%	8.9	9.1	9.0	8.9	8.9	8.9
	બન્નેના સાથ	%	8.8	8.9	8.9	8.8	8.8	8.8
9	સરેરાશ પ્રતિ કિલોના ચુકવાયેલ ભાવ							
	- મિશ્ર દૂધ	રૂ./કિ.ગ્રા.	0	31.08	34.55	36.29	36.90	38.89
	- ગાયનું દૂધ	રૂ./કિ.ગ્રા.	10.73	21.95	24.36	25.85	26.47	28.14
	- ભેંસનું દૂધ	રૂ./કિ.ગ્રા.	16.92	33.37	36.96	39.27	39.82	42.70
	સરેરાશ બન્નેના સાથ	રૂ./કિ.ગ્રા.	15.82	31.03	34.31	36.19	36.65	38.70
10	સરેરાશ પ્રતિ કિલો ફેટનો ભાવ	રૂ.	227	470	514	556	570	608
11	વર્ષ દરમિયાન દૂધની કુલ ચુકવાયેલ રકમ*							
	- મિશ્ર દૂધ	રૂ. લાખમાં	0	6675.82	9506.22	12616.19	15618.58	17012.86
	- ગાયનું દૂધ	રૂ. લાખમાં	1271.99	5083.16	5952.18	7615.34	7813.31	7587.41
	- ભેંસનું દૂધ	રૂ. લાખમાં	9238.29	29732.58	33065.55	38426.64	36331.70	29588.09
	કુલ ચુકવેલ રકમ	રૂ. લાખમાં	10510.28	41491.56	48523.95	58658.17	59763.59	54188.36

* ભાવફેરની રકમ નો સમાવેશ થયેલ છે.

पशुपालन अने तांत्रिक सेवाओनी माहिती

क्रम	विगत	युनिट	2006-07	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	पशु प्राथमिक सारवार केन्द्रे	संख्या	48	105	114	125	186	183
2	पशु प्राथमिक सारवारना केर्षस	संख्या	5641	8672	15217	16311	16626	31028
3	पशु सारवार केम्प	संख्या	137	418	335	621	916	819
4	पशु सारवार केम्पना केर्षस	संख्या	37530	322672	73153	164055	260421	263959
5	अेड.आर्.पी(F.I.P.) मां आवरी लीघेल गामो	संख्या	-	40	0	204	203	201
6	अेड.आर्.पी(F.I.P.) हेरुण नोधाघेल वंध्य पशुओ	संख्या	-	1581	0	9498	8374	10583
7	पेप(P.E.P) हेरुण आवरी लीघेल गामो	संख्या	-	53	110	116	153	148
8	पेप(P.E.P) हेरुण आवरी लीघेल पशुओनी संख्या	संख्या	-	12021	18091	2900	3913	4526
9	जरवा मोवा रसीकरुण	संख्या	42215	190471	219600	220550	212050	376300
10	जूध कृत्रिम बिजटानना केन्द्रे	संख्या	48	105	114	125	186	183
11	कृत्रिम बिजटानना केर्षस							
	गाय	संख्या	11229	35732	34262	37566	39796	42384
	लेस	संख्या	9649	35092	31742	34040	35724	38602
	कुल	संख्या	20878	70824	66004	71606	75520	80986
12	पियाछानी विगत							
	वाछरडी	संख्या	1782	7632	7426	7331	8237	8192
	वाछरडा	संख्या	1525	8977	7544	7898	9205	9228
	पाडा	संख्या	1272	7491	6693	6818	7340	7483
	पाडी	संख्या	1415	6489	5835	6004	6213	6203
	कुल	संख्या	5994	30589	27498	28051	30995	31106
13	अमुल/राजटाछानुं वेचाछ	टनमां	2079	9002	2015	3353	6352	8115
14	अमुल/राजटाछानुं वेचाछ करती मंडणी	संख्या	159	510	360	430	486	525
15	कार्यरत मंडणी हीठ अमुल/राजटाछानुं वेचाछ	टनमां	4.16	11.99	2.57	4.17	13.07	15.45
16	घासचाराणा बिचारछोनुं वेचाछ	टनमां	49	252	121	44	35	26
17	मिनरल मीश्चर पावडरनुं वेचाछ	टनमां	5	2	3	4	5	6

સામાજિક વિકાસ માટેની કામગીરીની માહિતી

ક્રમ	વિગત	યુનિટ	2006-07	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	મહિલા સંચાલીત દૂધ મંડળીઓ	સંખ્યા	214	410	445	470	483	455
2	દૂધ મંડળીઓમાં કુલ મહિલા સભાસદો	સંખ્યા	14659	25505	27320	27126	32267	29147
3	વ્યવસ્થાપક કમીટીમાં મહિલાઓ	સંખ્યા	2453	4776	5508	5206	5964	5005
4	કુલ સભાસદો							
	બી.સી. સભાસદો	સંખ્યામાં	945	1284	1318	1327	1342	1535
	ઓ.બી.સી સભાસદો	સંખ્યામાં	5704	17343	20378	20529	20995	19588
5	જનશ્રી/આમ આદમી પિમા યોજના							
	લાભ લીધેલ મંડળીઓ	સંખ્યા	263	255	262	255	271	284
	લાભાર્થી સભાસદો	સંખ્યા	22383	22378	23162	23378	25429	26589
	કુલ ભરેલ પ્રીમીયમની રકમ	રૂ. લાખમાં	22.38	22.37	23.16	23.37	25.42	26.58
	સંધે ભોગવેલ પ્રીમીયમની રકમ	રૂ. લાખમાં	4.48	4.47	4.63	4.67	5.08	5.32
	વર્ષ દરમિયાન ચુકવેલ કલેઈમ કેઈસ							
	- અકસ્માત મૃત્યુમાં(સભાસદો)	સંખ્યા	2	4	11	4	7	3
	રકમ	રૂ. લાખમાં	1.00	3.00	7.87	3.00	5.25	2.25
	- કુદરતી મૃત્યુમાં(સભાસદો)	સંખ્યા	43	48	49	57	42	44
	રકમ	રૂ. લાખમાં	10.85	14.40	14.70	17.10	12.60	13.20
6	ચુપ પિમા યોજના							
	લાભ લીધેલ મંડળીઓ	સંખ્યા	105	255	262	255	271	284
	લાભાર્થી સભાસદો	સંખ્યા	9341	22089	22955	23171	25363	26147
	કુલ ભરેલ પ્રીમીયમની રકમ	રૂ. લાખમાં	12.61	29.82	30.98	31.98	35.57	31.57
	સંધે ભોગવેલ પ્રીમીયમની રકમ	રૂ. લાખમાં	2.80	6.62	6.88	7.64	8.94	6.73
	વર્ષ દરમિયાન ચુકવેલ કલેઈમ કેઈસ							
	- અકસ્માત મૃત્યુમાં(સભાસદો)	સંખ્યા	0	5	9	0	0	0
	રકમ	રૂ. લાખમાં	0	2.50	4.50	0.00	0.00	0.00
	- કુદરતી મૃત્યુમાં(સભાસદો)	સંખ્યા	7	47	41	70	52	47
	રકમ	રૂ. લાખમાં	0.70	11.75	10.45	18.75	18.20	16.45
7	જનતા પર્સનલ એક્સી.પોલીસી							
	લાભ લીધેલ મંડળીઓ	સંખ્યા	105	0	0	730	722	623
	લાભાર્થી સભાસદો	સંખ્યા	9341	0	0	58659	56272	48284
	સંધે ભોગવેલ પ્રીમીયમની રકમ	રૂ. લાખમાં	2.80	0	0	17.59	14.11	22.84
	વર્ષ દરમિયાન ચુકવેલ કલેઈમ કેઈસ							
	થયેલ પિમા કલેઈમ	સંખ્યા	0	0	0	4	12	11
	મંજૂર પિમા કલેઈમ	સંખ્યા	0	0.00	0.00	12	15	16
	રકમ	રૂ. લાખમાં	0.70	0.00	0.00	4.00	21.00	20.50
8	શિક્ષા સહયોગ યોજના							
	લાભ લીધેલ દૂધ મંડળીઓ	સંખ્યા	236	182	204	194	199	173
	લાભ લીધેલ લાભાર્થીઓના સંતાનો	સંખ્યા	6578	3143	3342	3109	3173	2829
	શિક્ષા સહયોગ શિષ્યવૃત્તિની રકમ	રૂ. લાખમાં	78.94	37.71	40.10	37.31	38.08	33.94
9	સામુદાયિક વૃક્ષારોપણ							
	મંડળી	સંખ્યા	0	0	30	16	43	58
	ભાગ લીધેલ સભાસદોની	'૦૦૦ સંખ્યા	0	0	6	6.5	9	5
	રોપાનું વાવેતર	'૦૦૦ સંખ્યા	0	0	28	21	53	48
10	શૈક્ષણિક પ્રવાસ અને તાલીમ							
	મંડળી	સંખ્યા	28	23	28	35	67	61
	મહિલા સભાસદો	સંખ્યા	2224	1654	1792	2700	6471	5439

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ રોજ પુરા થતા વર્ષનું પાકુ સરયેયું

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ રૂા. પૈસા	ફંડ તથા દેવું	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ પેટા રકમ	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ રૂા. પૈસા
20,00,00,000.00	સત્તાવાર શેર ભંડોળ (૨૦,૦૦,૦૦૦ શેર દરેક રૂા. ૧૦૦નો)	-	20,00,00,000.00
12,14,15,700.00	ભરાયેલ શેર ભંડોળ સહકારી મંડળીઓ		15,50,03,200.00
16,99,29,094.23	રીઝર્વ ફંડ તથા જનરલ ફંડ રીઝર્વ ફંડ જનરલ ફંડ	7,99,95,463.22 13,76,99,037.31	21,76,94,500.53
6,87,49,832.39	ઈતર ફંડ તથા અનામતો અનામતો સામાન્ય અનામત તથા ગ્રાન્ટ ઈતર તથા ખાસ હેતુ ફંડ શકમંદ લેણા અનામત	3,21,26,559.59 2,80,91,000.23 2,38,67,412.18 -	8,40,84,972.00
30,08,97,004.61	ઘસારા ફંડ		38,22,87,595.65
67,63,65,757.00	લોન તારણવાળી લોન તારણ વગરની લોન બેન્ક લોન કેશ ક્રેડીટ	56,04,58,379.00 16,23,25,066.00 -	72,27,83,445.00
1,59,62,32,949.92	ચાલુ દેવા તથા જોગવાઈઓ ડીપોઝીટ ચાલુ દેવાઓ	8,46,24,479.41 2,47,59,75,754.21	2,56,06,00,233.62
3,54,89,511.23	જોગવાઈઓ		2,55,04,059.65
7,29,71,788.79	નફા નુકશાન ખાતુ (નફો)		4,08,90,004.79
3,04,20,51,638.17	સરવાળો		4,18,88,48,011.24

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઈનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એફ. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિંઘા
મેનેજીંગ ડિરેક્ટર

ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

અમારા અલગ ઓડીટ રીપોર્ટ સામાન્ય શેરાને આદીન
એચ. એચ. સચદે એન્ડ કું.
સ્ટેચ્યુટરી ઓડીટર (પેનલ કોડ નં. ૫૦૬)

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ રોજ પુરા થતા વર્ષનું પાકુ સરવૈયું

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ રૂા. પૈસા	મિલ્કત તથા લેણાં	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ પેટા રકમ	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ રૂા. પૈસા
1,36,88,11,473.26	મિલ્કતો (પરિશિષ્ટ-૧)	-	1,49,43,26,147.22
4,22,67,979.00	રોકાણો (દર્શનિક કિંમતે - પરિશિષ્ટ-૨)		5,25,43,591.00
14,76,13,509.66	સ્ટોક ટ્રેડિંગ સ્ટોક સ્ટોર્સ સ્ટોક	19,94,33,963.21 3,19,00,013.01	23,13,33,976.22
1,28,02,22,237.90	એડવાન્સીઝ તથા લેણા ઈન્કમટેક્સ ડિપોઝીટ		2,14,50,18,965.77 27,40,500.00
20,31,36,438.35	સિલક બેન્ક સિલક ચેક તથા રોકડ સિલક	26,02,71,056.11 26,13,774.92	26,28,84,831.03
3,04,20,51,638.17	સરવાળો		4,18,88,48,011.24

૧. શ્રી ગોવિંદભાઈ શામજીભાઈ રાણપરિયા - અધ્યક્ષ

૨. શ્રી દેવેન્દ્રકુમાર આર. દેસાઈ	- નિયામકશ્રી ૧૧. શ્રી ડાયાભાઈ ઉ. વાડોદરીયા	- નિયામકશ્રી
૩. શ્રી ધર્મેન્દ્રભાઈ ડી. વીડજા	- નિયામકશ્રી ૧૨. શ્રીમતી જોશનાબેન બી. કચરા	- નિયામકશ્રી
૪. શ્રી ગણેશભાઈ ડી. ડાકા	- નિયામકશ્રી ૧૩. શ્રીમતી જોશનાબેન એ. ગઢીયા	- નિયામકશ્રી
૫. શ્રી લાલજીભાઈ એચ. પટેલ	- નિયામકશ્રી ૧૪. શ્રીમતી ભાવનાબેન એમ. તલસાણીયા	- નિયામકશ્રી
૬. શ્રી પિઠલભાઈ એન. વોરા	- નિયામકશ્રી ૧૫. શ્રીમતી ઈલાબેન વી. સખીયા	- નિયામકશ્રી
૭. શ્રી સુરેશભાઈ એમ. વસોયા	- નિયામકશ્રી ૧૬. શ્રી પિઠલભાઈ એચ. રાટડીયા	- પ્રતિનિધિશ્રી (RDC)
૮. શ્રી માહમદહુસેન સાવદી પટેલ (કડીવાર)	- નિયામકશ્રી ૧૭. શ્રી ટી. સી. તીરથાની (જિલ્લા સ્થ.)	- પ્રતિનિધિશ્રી
૯. શ્રી કિશોરભાઈ એમ. ટીલાળા	- નિયામકશ્રી ૧૮. શ્રી કાહનુ સી. બેહેરા	- પ્રતિનિધિશ્રી (NDDDB)
૧૦. શ્રી રમેશભાઈ એસ. હિરપરા	- નિયામકશ્રી ૧૯. શ્રી મનોરંજન પાની	- પ્રતિનિધિશ્રી (GCMMF)

૨૦. શ્રી એ.સી. સિન્હા - મેનેજિંગ ડિરેક્ટર

તા. ૧-૪-૨૦૧૬ થી તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ સુધીના વર્ષનું વેપાર તથા નફા-તોટા ખાતું

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ રૂા. પૈસા	વિગત	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ રૂા. પૈસા
9,90,87,369.79	ઉઘડતો સ્ટોક	14,76,13,509.66
6,48,60,63,373.14	ખરીદી	6,59,27,77,041.04
9,62,58,680.80	પ્રોસેસીંગ ખર્ચ	9,94,62,639.49
13,15,29,340.54	પેકેજીંગ ખર્ચ	13,73,40,368.29
10,19,39,967.26	પાવર તથા બળતણ ખર્ચ	9,25,57,553.53
14,19,03,556.48	પગાર ખર્ચ	13,91,19,829.15
6,29,62,097.33	સ્ટાફ પ્રો. ફંડ, ગ્રેચ્યુટી અને સ્ટાફ સવલત ખર્ચ	6,12,10,874.64
2,69,64,933.70	મરામત બિલાય ખર્ચ	3,97,47,121.13
3,17,55,691.51	માર્કેટીંગ ખર્ચ	3,91,39,152.84
24,89,597.84	તાર, ટપાલ, ટેલી. પ્રિન્ટીંગ, સ્ટેશનરી ખર્ચ	28,63,016.63
9,83,743.09	પિમા પ્રિમિયમ ખર્ચ	16,63,828.98
67,71,612.00	લાડા તથા વેરા ખર્ચ	48,49,829.39
1,47,03,096.00	અન્વેષણ ખર્ચ	87,19,379.00
3,82,91,886.14	કો. ઓ. ડેવલપમેન્ટ ખર્ચ	4,38,65,635.14
4,02,98,174.40	પરચુરણ ખર્ચ તથા વહિ. ખર્ચ	3,51,24,959.03
3,85,85,476.68	વ્યાજ તથા બેન્ક કમીશન	2,55,78,032.05
8,06,08,115.90	ઘસારો	8,44,59,354.61
-	ઈન્કમેટેક્સ ખર્ચ (જોગવાઈ)	
7,29,71,788.79	નફા ભુક્ષાન ખાતું નફો	4,08,90,004.79
7,47,41,68,501.39	સરવાળો	7,59,69,82,129.39

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઈનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એફ. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિંહા
મેનેજીંગ ડિરેક્ટર

ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

અમારા અલગ ઓડીટ રીપોર્ટ સામાન્ય શેરાને આદીન
એચ. એચ. સચદે એન્ડ કું.
સ્ટેચ્યુટરી ઓડીટર (પેનલ કોડ નં. ૫૦૬)

મિલકતોનું પરિશિષ્ટ

વર્ષ ૨૦૧૬-૨૦૧૭

ક્રમ	મિલકતોનું નામ	મિલકતોની કિંમત		વર્ષ દરમિયાન ઉમેરો CWIP ટ્રાન્સફર પેસા	વેચાણ/ટ્રાન્સ.		કુલ કિંમત		કુલ વધારો		વેચાણ/ટ્રાન્સ. ધસારો		કુલ ધસારો એડજસ્ટમેન્ટ બાદનો ૨૦૧૬-૧૭
		રૂા. ૩૧.૦૩.૨૦૧૬	પેસા ૨૦૧૬-૧૭		રૂા. ૨૦૧૬-૧૭	પેસા ૨૦૧૬-૧૭	રૂા. ૩૧.૦૩.૨૦૧૭	પેસા ૩૧.૦૩.૨૦૧૬	રૂા. ૨૦૧૬-૧૭	પેસા ૨૦૧૬-૧૭			
1	જમીન	2,18,68,677.69	40,54,472.75		0.00	2,59,23,150.44	0.00	0.00				0.00	
2	બિલ્ડીંગ	27,85,87,940.59	19,39,96,712.42		57,25,136.35	46,68,59,516.66	4,03,05,504.75	28,32,510.39				3,74,72,994.36	
3	પ્લાન્ટ એન્ડ મશીનરી	55,52,18,126.10	5,53,60,639.48		18,22,406.00	60,87,56,359.58	15,68,78,988.94	10,87,515.39				15,57,91,473.55	
4	ડેડ સ્ટોક	3,87,19,118.38	0.00		0.00	3,87,19,118.38	2,48,70,135.93	0.00				2,48,70,135.93	
5	કેન	1,58,31,780.18	4,17,999.00		4,20,916.00	1,58,28,863.18	29,93,732.53	1,37,882.22				28,55,850.31	
6	ફર્નિચર એન્ડ ફીક્ચર	2,11,98,366.44	11,67,939.55		0.00	2,23,66,305.99	48,10,088.94	0.00				48,10,088.94	
7	ઇલેક્ટ્રીકલ ફીક્ચર	10,52,03,049.92	1,12,09,392.03		15,179.00	11,63,97,262.95	2,40,05,900.87	3,497.35				2,40,02,403.52	
8	વ્હીકલ્સ	2,18,21,480.04	0.00		4,33,000.00	2,13,88,480.04	1,36,41,610.06	3,05,209.41				1,33,36,400.65	
9	ઇકવીપમેન્ટ્સ	11,80,92,870.52	12,12,374.26		11,34,871.41	11,81,70,373.37	2,62,61,531.51	2,59,530.78				2,60,02,000.73	
10	કોમ્પ્યુટર્સ	96,72,269.62	10,63,961.02		13,334.00	1,07,22,896.64	41,92,873.12	8,443.77				41,84,429.35	
11	ઇન્ટેન્શનલ મિલકત	49,04,719.97	1,83,648.84		0.00	50,88,368.81	13,52,682.05	0.00				13,52,682.05	
UNDER INSTALLATION													
12	CWIP પ્લાન્ટ એન્ડ મશીનરી	54,09,700.00	0.00		54,09,700.00	0.00	0.00	0.00				0.00	
13	CWIP બિલ્ડીંગ	16,83,14,411.71	3,99,44,482.71		16,65,34,426.00	4,17,24,468.42	0.00	0.00				0.00	
14	CWIP અન્ય	39,68,962.10	23,80,982.76		39,68,962.10	23,80,982.76	0.00	0.00				0.00	
કુલ સરવાળો		1,36,88,11,473.26	31,09,92,604.82		18,54,77,930.86	1,49,43,26,147.22	29,93,13,048.70	46,34,589.31				29,46,78,459.39	

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઇનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એફ. એન્ડ એ.)

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

મિલ્કતોનું પરિશિષ્ટ

વર્ષ ૨૦૧૬-૨૦૧૭

કુલ ઘસારો એનડીપી ગ્રાન્ટ રૂ. પૈસા ૩૧.૦૩.૨૦૧૬	એનડીપી ગ્રાન્ટ નો ઘસારો ઉમેર્યા બાદ કુલ ઘસારો રૂ. પૈસા ૩૧.૦૩.૨૦૧૬	વર્ષ દરમ્યાન ઘસારો બાદ કુલ ઘસારો રૂ. પૈસા ૨૦૧૬-૧૭	ગ્રાન્ટ આઈટમની ઘસારાની કપાત રૂ. પૈસા	વર્ષ દરમ્યાનનો નેટ ઘસારો રૂ. પૈસા ૨૦૧૬-૧૭	કુલ ઘસારો રૂ. પૈસા ૩૧.૦૩.૨૦૧૭	ગ્રાન્ટ ઘસારા ફંડ રૂ. પૈસા	ગ્રાન્ટ ઘસારા ફંડ ઉમેર્યા બાદ કુલ ઘસારો રૂ. પૈસા	ચોખ્ખી કિંમત રૂ. પૈસા ૩૧.૦૩.૨૦૧૭
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,59,23,150.44
0.00	3,74,72,994.36	1,68,90,017.13	0.00	1,68,90,017.13	5,43,63,011.49	0.00	5,43,63,011.49	41,24,96,505.17
14,50,286.74	15,72,41,760.29	4,41,47,211.14	14,16,943.67	4,27,30,267.47	19,99,72,027.76	14,16,943.67	20,13,88,971.43	40,73,67,388.15
0.00	2,48,70,135.93	13,65,104.34	0.00	13,65,104.34	2,62,35,240.27	0.00	2,62,35,240.27	1,24,83,878.11
72,375.30	29,28,225.61	12,72,660.07	65,137.77	12,07,522.30	41,35,747.91	65,137.77	42,00,885.68	1,16,27,977.50
0.00	48,10,088.94	17,42,787.80	0.00	17,42,787.80	65,52,876.74	0.00	65,52,876.74	1,58,13,429.25
15,592.48	2,40,17,996.00	86,97,364.71	14,533.04	86,82,831.67	3,27,00,827.67	14,533.04	3,27,15,360.71	8,36,81,902.24
0.00	1,33,36,400.65	17,87,293.03	0.00	17,87,293.03	1,51,23,693.68	0.00	1,51,23,693.68	62,64,786.36
9,192.35	2,60,11,193.08	91,39,501.52	8,273.11	91,31,228.41	3,51,42,421.49	8,273.11	3,51,50,694.60	8,30,19,678.77
36,509.04	42,20,938.39	6,10,192.01	60,938.15	5,49,253.86	47,70,192.25	60,938.15	48,31,130.40	58,91,766.24
0.00	13,52,682.05	3,73,048.60	0.00	3,73,048.60	17,25,730.65	0.00	17,25,730.65	33,62,638.16
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,17,24,468.42
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23,80,982.76
15,83,955.91	29,62,62,415.30	8,60,25,180.35	15,65,825.74	8,44,59,354.61	38,07,21,769.91	15,65,825.74	38,22,87,595.65	1,11,20,38,551.57

એ. સી. સિન્હા
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ ના રોજની નફાની વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક

સહકારી અધિનિયમ તથા સંઘના પેટા કાયદા અનુસાર નફાની વહેંચણી નીચે મુજબ કરવામાં આવે છે.

ક્રમ	વિગત	રકમ	
		રૂ.	પૈસા
	વહેંચણી માટેનો નફો		4,08,90,004.79
1	રીઝર્વ ફંડ	૨૫% મુજબ	1,02,22,501.00
2	શિક્ષણ ફંડ	૨.૫% મુજબ	3,00,000.00
3	બિલ્ડીંગ ફંડ	૨૫% મુજબ	1,02,22,501.00
4	શેર કિપિડન્ડ (સુધિત) (12,14,15,700)	૧૫% મુજબ	1,82,12,355.00
5	કિપિડન્ડ સરભર ફંડ (19,32,647.79)	૨૦% મુજબ	3,86,530.00
6	બાકીના નફાના (15,46,117.79)		
7	સભાસદ બોનસ ફંડ	૮૦% મુજબ	12,36,894.23
8	ધર્માદા ફંડ	૧૦% મુજબ	1,54,611.78
9	કિપિડન્ડ ઇક્વી. ફંડ	૨% મુજબ	30,922.36
10	રીસર્ચ એન્ડ ડેવ. ફંડ	૩% મુજબ	46,383.53
11	સહકાર પ્રચાર ફંડ	૫% મુજબ	77,305.89
	સરવાળો		4,08,90,004.79

રોકાણોનું પરિશિષ્ટ નંબર ૨ સરવેયાનો ભાગ વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭

ક્રમ	વિગત	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ અંતિત બાકી રોકાણ રૂ. પૈસા	વર્ષ ૨૦૧૬ - ૨૦૧૭ દરમિયાન		તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ અંતિત બાકી રોકાણ રૂ. પૈસા
			વધારો રૂ. પૈસા	ઘટાડો રૂ. પૈસા	
1	જી. સી. એમ. એમ. એફ લી. આણંદ	3,59,84,000.00	61,29,000.00	-	4,21,13,000.00
2	જી. સી. એમ. એમ. એફ. લી. આણંદ (બોનસશેર)	82,50,000.00	-	-	82,50,000.00
		4,42,34,000.00	61,29,000.00	-	5,03,63,000.00
3	ગુજરાત કો-ઓપ. બેંક લી.	5,000.00	-	-	5,000.00
4	ગુજ. સ્ટેટ કો.-ઓપ. ગોપાલક સંઘ લી.	500.00	-	-	500.00
5	રાજકોટ કિસ્ટ્રી. કો-ઓપ. પ્રિ. પ્રેસ લી.	20,000.00	-	-	20,000.00
6	રાજકોટ કિસ્ટ્રી. કો-ઓપ બેંક લી.	6,25,000.00	-	-	6,25,000.00
	ફિક્સ ડિપોઝીટ		-	-	
7	આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ બેંક લી	56,32,379.00	2,20,54,00,285.00	2,20,42,25,712.00	68,06,952.00
8	આઈ.ડી.બી.આઈ બેંક લી.	-	1,10,00,00,000.00	1,10,00,00,000.00	-
9	આર.ડી.સી. બેંક લી.	1100.00	10,29,72,039.00	10,00,00,000.00	29,73,139.00
		5,05,17,979.00	3,41,45,01,324.00	3,40,42,25,712.00	6,07,93,591.00

Note : An amount of Rs. 4,25,320.00 has been increased in ICICI Bank Ltd./RDC Bank Ltd. Fixed deposit which has increased due to an accounting of Accrued Interest received from the bank, out of which TDS has been deducted by the bank .

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઈનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એફ. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિન્હા
મેનેજિંગ ડિરેક્ટર

ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

ફંડોનું પરિશિષ્ટ નંબર 3 સરચેયાનો ભાગ વર્ષ ૨૦૧૬-૨૦૧૭ રિઝર્વ અને અન્ય ફંડો

ક્રમ	વિગત	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬	વર્ષ ૨૦૧૬ - ૨૦૧૭ દરમિયાન		તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭
		અંતિમ બાકી રોકાણ રૂ.	વધારો રૂ.	ઘટાડો રૂ.	અંતિમ બાકી રોકાણ રૂ.
1	રીઝર્વ ફંડ	6,17,52,516.22	1,82,42,947.00	-	7,99,95,463.22
2	એજ્યુકેશન ફંડ	-	3,00,000.00	3,00,000.00	-
3	શેર ડિવીડન્ડ ફંડ	-	1,35,49,650.00	1,35,49,650.00	-
4	ડિવીડન્ડ સરભર ફંડ	1,85,72,894.99	67,16,403.00	-	2,52,89,297.99
5	સામાસદ બોનસ ફંડ	4,55,96,194.20	2,15,88,355.83	24,38,830.00	6,47,45,720.03
6	ગ્રેટીટી ફંડ	62,41,271.68	26,86,560.98	3,73,311.00	85,54,521.66
7	ડિવીડન્ડ ઇક્વીલાઈજેશન ફંડ	14,85,832.53	5,37,312.20	-	20,23,144.73
8	રીસર્ચ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ફંડ	21,94,309.27	8,05,968.29	-	30,00,277.56
9	સહકાર પ્રચાર ફંડ	26,78,099.49	13,43,280.49	71,900.00	39,49,479.98
10	મિલ્કીંગ ફંડ	1,26,20,753.20	72,97,179.00	-	1,99,17,932.20
11	જનરલ ફંડ (ડુબલ લોણા)	3,40,86,075.34	-	-	3,40,86,075.34
	સરવાળો	18,52,27,946.92	7,30,67,656.79	1,67,33,691.00	24,15,61,912.71

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઇનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એક્. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિન્હા
મેનેજીંગ ડીરેક્ટર

ગોવિંદભાઈ એસ. રાણપરીયા
અધ્યક્ષ

Amul
The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

सने २०१७-१८ ना वर्षनी आवक तथा भर्यनुं अंदाजपत्र

आपलां संघना सने २०१७-१८ ना वर्ष माटेना अंदाजपत्रनी पिंगतो नीचे जलाव्या मुजबनी छे, सदर वर्ष २०१७-१८ ना अंदाजपत्रनी पिंगतो संघनी हवे पछी मणनार वर्ष २०१५-१७ नी वार्षिक साधारण सलामां मंजुरी माटे रजु करवानी ललामए करवानुं नककी करी हरावपामां आव्युं.

क्रम	भातानुं नाम (आवक)	रकम (₹. लाभमां)
1	दूध वेयाए आवक (लोकल तथा ड्रेडरेशन)	66583.35
2	दूधनी ननावटोनुं वेयाए आवक	20706.16
3	टेन्कर हायर चार्जस + नीजु आवक	218.00
4	अन्य वेयाए आवक	2222.84
	कुल आवक	89730.35
	भर्य :	
1	दूधनी जरीटी (काया मालनी जरीटी)	75726.44
2	दूध सिवायनी जरीटी	2162.12
3	अन्य ट्रांसपोर्ट भर्य	66.00
4	प्रोसेसींग भर्य	1282.30
5	पेकींग मटीरीयल्स भर्य	1895.64
6	पिजणी, पाएली, जगतए, भर्य	1226.40
7	पगार, मजुरी, अन्य सवलतो	3105.30
8	मरामत अने निलाव भर्य	284.10
9	मार्केटींग अेकस्पान्शन तथा वेयाए कमीशन	354.32
10	तार, टपाल, टेलीफोन, स्टेशनरी भर्य	32.04
11	पिमा प्रिभियम	15.00
12	लाडा तथा वेराओ	86.42
13	वहीवटी भर्य	380.65
14	जाहेरात भर्य	24.00
15	अन्वेषण ओडीट डी	103.00
16	व्याज तथा बनेक कमीशन	692.20
17	डो-ओपरेटीव डेवलपमेन्ट अेकस्पान्शन भर्य	723.13
18	घसारे	960.00
	कुल भर्य (₹. लाभमां)	89119.06
	कुल आवक (₹. लाभमां)	89730.35
	बाट : कुल भर्य (₹. लाभमां)	611.29

अ. जु. राधापरीया
आसी. मेनेजर
(एनयार्ज अेकाउन्ट)

जे. पी. शाह
ओ. अेस. डी.
(अेड. अेन्ड अे.)

अ. सी. सिन्हा
मेनेजिंग डीरेक्टर

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

સને ૨૦૧૬-૧૭ ના અંદાજપત્ર સામે વાસ્તવિક થયેલ ખર્ચની સરખામણી દર્શાવતું પત્રક

ક્રમ	ખાતાનું નામ (આવક)	અંદાજપત્રની રકમ (રૂ. લાખમાં)	વાસ્તવિક ખર્ચની રકમ (રૂ. લાખમાં)	તફાવત રકમ (રૂ. લાખમાં)
1	દૂધ વેચાણ આવક (લોકલ તથા ફેડરેશન)	75640.29	61805.29	-13835.00
2	દૂધની બનાવટોનું વેચાણ આવક	9877.90	9751.70	-126.20
3	ટેન્કર હાથર ચાર્જીસ + બીજી આવક	341.90	524.99	183.09
4	અન્ય વેચાણ આવક	1546.64	1574.51	27.87
	કુલ આવક	87406.73	73656.49	-13750.24
	ખર્ચ :			
1	દૂધની ખરીદી (કાચા માલની ખરીદી)	73352.68	63609.30	-9743.38
2	દૂધ સિવાયની ખરીદી	1494.32	1478.42	-15.90
3	અન્ય ટ્રાન્સપોર્ટ ખર્ચ	63.00	2.85	-60.15
4	પ્રોસેસીંગ ખર્ચ	1395.90	994.63	-401.27
5	પેકીંગ મટીરીયલ્સ ખર્ચ	2019.78	1373.40	-646.38
6	વિજળી, પાણી, બળતણ, ખર્ચ	1358.40	925.58	-432.82
7	પગાર, મજૂરી, અન્ય સવલતો	2600.70	2003.31	-597.39
8	મરામત અને નિભાવ ખર્ચ	224.80	397.47	172.67
9	માર્કેટીંગ એક્સ્પાન્શન તથા વેચાણ કમીશન	585.68	391.39	-194.29
10	તાર, ટપાલ, ટેલીફોન, સ્ટેશનરી ખર્ચ	38.04	28.63	-9.41
11	ધિમા પ્રિમિયમ	12.00	16.64	4.64
12	ભાડા તથા વેરાઓ	111.72	48.50	-63.22
13	વહીવટી ખર્ચ	340.75	338.78	-1.97
14	જાહેરાત ખર્ચ	30.00	12.19	-17.81
15	અન્વેષણ ઓડીટ ફી	100.60	87.19	-13.41
16	પરચુરણ ખર્ચ	24.00	0.28	-23.72
17	વ્યાજ તથા બેન્ક કમીશન	1149.20	255.78	-893.42
18	કો-ઓપરેટીવ ડેવલપમેન્ટ એક્સ્પાન્શન ખર્ચ	722.84	438.66	-284.18
19	ઘસારો	960.00	844.49	-115.41
	કુલ ખર્ચ (રૂ. લાખમાં)	86584.41	73247.59	-13336.82
	કુલ આવક (રૂ. લાખમાં)	87406.73	73656.49	-13750.24
	બાદ : કુલ ખર્ચ (રૂ. લાખમાં)	822.32	408.90	-413.42

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઇનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એક્. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિન્હા
મેનેજીંગ ડીરેક્ટર

કેપીટલ અંદાજપત્ર વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮

ક્રમ	વિગત	ક્ષમતા	જથ્થો	(રૂ. લાખમાં)
	પ્લાન્ટ મશીનરી			
	પેકિંગ સેક્શન			
1	પાઉચ ફિલિંગ મશીન	૧૦,૦૦૦ પીપીએચ	2	50.00
2	કેટ વોશર (ટુ ટાયર)	૨૫૦૦ સીપીએચ	2	55.00
3	કેટ કનવર સીસ્ટમ (ઓટોમેશન સાથે)		1	75.00
4	પીએચઇ (ઝો કુલિંગ)	૨ કેએલપીએચ	1	2.00
5	પ્લાસ્ટીક કેટ	૧૨ લીટર	60000	120.00
	રિસિપિંગ સેક્શન			
6	ન્યુ ટેન્કર બે (બીએમસી)		1	24.00
	કોલ્ડ સ્ટોરેજ સેક્શન			
7	રેફ્રીજરેશન પેનલ એરીયા	૨૦૦૦ સ્કવેર મીટર		66.00
8	દરવાજા			20.00
9	પાઇપીંગ, ઇન્સ્યુલેશન અને એર કુલિંગ યુનિટ			64.00
	કર્ડ સેક્શન (૨-૩ કેએલ લાઇન)			
10	રો મિલ્ક રિસિપીંગ			6.50
11	મિલ્ક પાસ્ચ્યુરાઇઝર મોડ્યુલ	૩ કેએલપીએચ	1	12.00
12	રીકોન્સ્ટીટ્યુશન સેક્શન	૧ ટન	1	13.00
13	પ્રોસેસેડ મિલ્ક સ્ટોરેજ	૫૦૦૦ લીટર	2	5.50
14	કર્ડ મિલ્ક હીટર	૨ કેએલપીએચ	1	9.00
15	કર્ડ ઇનોક્યુલેશન સેક્શન			10.00
	બટર મેન્યુફેક્ચરીંગ			
16	સીબીએમએમ (કુલીંગ એન્ડ એસબીએમ ચીલર સાથે)	૧.૫ ટીપીએચ	1	250.00
17	બટર ટ્રાન્સફર પંપ	૨૦ કેએલપીએચ	2	1.00
18	ક્રિમ સ્ટોરેજ ટેન્ક	૧૦ કેએલ	2	14.00
19	પીએસવી (PSV)	૨.૫ કેએલ	3	7.00
20	સીરમ સેપરેટર	૨ કેએલપીએચ	1	15.00
21	ઓનલાઇન બટર મોલ્ટર	૨ ટન	1	5.00
	ધી સેક્શન			
22	ધી ટીન પેકિંગ લાઇન (ટીન/પોલી જાર)		1	50.00
23	ધી ટીન ફિલિંગ મશીન (સીમર એન્ડ કોલર સાથે)	૦.૫ / ૧ કિલો	1	5.00
24	ધી ટીન ફિલિંગ મશીન	૨, ૫, ૧૫ કિલો	1	6.00
25	ધી પોલી જાર ફીલીંગ મશીન		1	5.00
26	ધી ટ્રાન્સફર પંપ		2	1.00
27	ધી સ્ટોરેજ ટેન્ક	૧૫ કેએલ	3	57.00
28	ધી કુલિંગ સીસ્ટમ		1	5.00
	આઇસ્ક્રીમ પ્લાન્ટ			
			ફેઇઝ-૧ (રૂ.લાખમાં)	
29	મિલ્ક સ્ટોરેજ એન્ડ હેન્ડલીંગ		20.20	0
30	મીક્સ પ્રીપેરેશન		135.80	0
31	મીક્સ પ્રોસેસીંગ		150.20	0
32	મીક્સ એનુંગ		80.62	42.97
33	ફીઝીંગ એન્ડ ઇન્કલુજન		350.49	319.3
34	ફીલીંગ		726.3	726.3
35	મોલ્ડીંગ		593.00	737.10
36	બલ્ક ફીલીંગ મશીન		-	65.50
37	હાર્ડનીંગ		440.00	462.80
38	મીસેલીનીયસ આઇટમ્સ		15.00	8
39	સેકન્ડરી આઇટમ્સ		1080.76	164.84
40	સીઆઇપી		71.30	7.50
41	ઇન્સ્ટોલેશન એન્ડ કમીશનીંગ		253.28	255.92

કેપીટલ અંદાજપત્ર વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮

ક્રમ	વિગત	ક્રમતા	જથ્થો	(રૂ. લાખમાં)
42	પનીર સેક્શન			
42	સ્ટીમ જેકેટેડ વેટ	૫ કેએલ	2	8.00
43	પ્રેસીંગ યુનિટ		1	3.00
44	બ્રાઇન ફૂલીંગ વેટ	૫ કેએલ	2	4.00
45	કટીંગ મશીન		1	3.00
46	વેક્યુમ પેકિંગ મશીન		1	6.00
	મીસેલીનીયસ			
47	સીઆઈપી - મીલ્ક સેક્શન		1	250.00
48	સીઆઈપી - ફરમેન્ટેડ સેક્શન		1	85.00
49	એસએસ પાઈપીંગ ફીટીંગ (મેન્યુઅલ, ન્યુમેટીક વાલ્વ એન્ડ સપોર્ટસ)		1	266.00
50	યુટીલીટી પાઈપીંગ એન્ડ ડીસ્ટ્રીબ્યુશન		1	50.00
51	ઓટોમેશન, ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન એન્ડ ઇલેક્ટ્રીકલ્સ		1	100.00
52	એસએસ/સીઆઈ સ્ટ્રક્ચર		1	50.00
53	શીફ્ટીંગ એન્ડ પોઝીશનીંગ (જુની મશીનરી)		1	6.00
54	આર.ઓ. પ્લાંટ	૧૦ ક્યુ.મી./કલાક	1	30.00
55	સોલાર હીટીંગ સીસ્ટમ (બોઇલર ફ્રિ વોટર)		1	15.00
56	એસએસ ટેન્કર બેરલ	૧૨ કે.એલ	2	30.00
57	ટેન્કર ચેસીસ		2	25.00
58	ડી.જી. સેટ	૧૦૧૦ કેવીએ	1	20.00
59	એર કોમ્પ્રેસર	૪૬૬ સીએફએમ	1	60.00
	પ્રોસેસ સેક્શન			
60	મીલ્ક પાસ્ચ્યુરાઇઝર	૩૦ કેએલપીએચ	1	80.00
61	મીલ્ક હોમોજીનાઇઝર	૩૦ કેએલપીએચ	1	120.00
62	બેકટોફ્યુજ (સેપરેટર / કલેરીફાયર)	૩૦ કેએલપીએચ	1	250.00
63	ઓટો સ્ટાન્ડસ્ટાઇઝેશન યુનિટ		1	80.00
	સબ ટોટલ			9193.18
	(બી) વાંકાનેર (નવુ)			
1	સોલાર પેનલ			3.50
2	હાઇડ્રો સીસ્ટમ			5.00
	ટોટલ			8.50
	(સી) તમામ કુલિંગ યુનિટ (થિલીંગ સેન્ટર)			
1	બીએમસી એન્ડ ડીજી (૫-નંગ)			70.00
2	ઇન્સ્ટન્ટ ચીલીંગ સીસ્ટમ			75.00
	સબ ટોટલ			145.00
	ગ્રાન્ટ ટોટલ (પલાંટ એન્ડ મશીનરી)			9346.68
	સીવીલ કામગીરી			
	(એ) રાજકોટ ડેરી			
1	પિચીંગ ગેલેરી		NDDB	30.00
2	ઇટીપી એક્સટેન્શન (સીવીલ)		NDDB	531.00
3	ન્યુ બિલ્ડીંગ ફોર પ્રોડક્ટ (પીપી)		NDDB	110.00
4	એનજી. વર્કશોપ શેડ		NDDB	30.00
4	એનજી. ઓફીસ અને આર.ઓ. શેડ		NDDB	30.00
5	ઇટીપી ફુનેશ/સ્ટોરેજ		NDDB	25.00
6	રો વોટર ટેક રીપેરીંગ		NDDB	20.00
7	ફાઇટ (પર્સનલ એન્ડ ગુડ્ઝ)		NDDB	30.00
8	કવાર્ટર રીપેરીંગ		NDDB	30.00
9	ન્યુ રીસેપ્શન બ્લોક / માર્કેટીંગ ઓફીસ / કેન્ટીન		NDDB	1510.00
10	માર્કેટીંગ ઓફીસ ફર્નીશીંગ		NDDB	100.00

કેપીટલ અંદાજપત્ર વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮

ક્રમ	વિગત		(રૂ. લાખમાં)
11	રેસ્ટ રૂમ / ચેન્જરૂમ	NDDB	48.00
12	ન્યુ કવાટર	NDDB	50.00
13	પ્રોસેસ / ડોક રીનોવેશન / કોલ્ડ સ્ટોર	NDDB	294.00
14	પ્રપોઝ સાયલો સ્ટેશન (જીએફ એન્ડ એફએફ)	NDDB	171.00
15	એલએમપી સાયલો સ્ટેશન	NDDB	20.00
16	આઈસ્ક્રીમ પ્લાન્ટ	NDDB	564.00
17	કોલ્ડ સ્ટોર પિસ્તરણ	NDDB	70.00
18	મિનરલ મિશ્ચર પ્લાન્ટ	NDDB	50.00
19	ન્યુ ડ્રેનેજ સીસ્ટમ / હાર્ડપાર્ક	NDDB	100.00
20	ન્યુ બટર / ધી હેન્ડલીંગ સેક્શન (જીએફ એન્ડ એફએફ)	NDDB	183.00
21	ન્યુ ટેન્કર વે (બીએમસી)		40.00
	ટોટલ (NDDB)		4006.00
22	કલર કામ		30.00
23	સેપ્ટીક ટેક એન્ડ ડ્રેનેજ ફોર જનરલ ટોઈલેટ		15.00
24	ટોઈલેટ (ઈટીપી નજીક)		25.00
25	લેન્ડ સ્કેપીંગ અને આનુસંગિક		75.00
26	જુદા જુદા પિલાગોમાં એપોક્સી ફ્લોરીંગ		35.00
27	નવા ડીસ્પેચ ડોક ઓટો ડોર સીસ્ટમ		75.00
28	ગાર્ડનીંગ માટે પાઈપ લાઈન અને મોટર		20.00
29	મીસેલીનીયસ સીવીલ કામ		50.00
	સબ ટોટલ		4331.00
	(બી) વાકાનેર (નવું)		
1	પરચુરણ સીવીલ કામ		15.00
	સબ ટોટલ		15.00
	(સી) જામકંડોરણા કુ.યુ.		
1	વેસ્ટ વોટર ડ્રેનેજ		35.00
	સબ ટોટલ		35.00
	(ડી) લજાઈ કુ.યુ.		
1	ઈટીપી પિસ્તરણ		22.00
	સિવીલ કામ પ્લાન્ટમાં તથા કમ્પાઉન્ડ વોલ, નવા મીટર રૂમ		22.00
	સબ ટોટલ		44.00
	(ઈ) પિથિયા કુ.યુ.		
1	હાર્ડપાર્ક તથા જનરેટર શેડ		20.00
2	ઈટીપી પિસ્તરણ		20.00
3	લેન્ડસ્કેપીંગ		10.00
4	સીક્યોરીટી ક્વાર્ટર કેબીન		10.00
5	પરચુરણ સીવીલ કામ		5.00
	સબ ટોટલ		65.00
	(એફ) મજેવડી કુ.યુ.		
1	હાર્ડપાર્ક પેવર બ્લોક		10.00
2	ઈટીપી નવું		30.00
3	પરચુરણ સિવીલ કામ		5.00
	સબ ટોટલ		45.00
	(જી) કાલાવડ કુ.યુ.		
1	ઈટીપી નવું		50.00
2	પરચુરણ સીવીલ કામ		5.00
	સબ ટોટલ		55.00
	ગ્રાન્ટ ટોટલ (સીવીલ કામગીરી)		4590.00

કેપીટલ અંદાજપત્ર વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮

ક્રમ	વિગત		(રૂ. લાખમાં)
	લેબોરેટરી ઇકવીપમેન્ટ્સ		
	(એ) રાજકોટ ડેરી		
1	મિલ્કો સ્કેન એફટી-૧ મશીન	1	65.00
2	લેબ ઇકવીપમેન્ટ્સ / મિસેલીનીયસ	2	33.00
3	સબ ટોટલ	3	98.00
	(બી) તમામ કુલિંગ યુનિટ ન ધિલિંગ સેન્ટર		
1	અન્ય લેબ ઇકવીપમેન્ટ્સ	1	30.00
	સબ ટોટલ		30.00
	ગ્રાન્ટ ટોટલ (લેબોરેટરી ઇકવીપમેન્ટ)		128.00
	ઇડીપી (આઇએસ) રાજકોટ ડેરી		
1	લેબ	1	2.50
2	સીસી ટીવી	2	6.00
3	કોમ્પ્યુટર સીસ્ટમ / લેપટોપ / પ્રિન્ટર્સ	3	8.00
4	પોડીયમ એને મલ્ટીમીડિયા સીસ્ટમ	4	12.00
5	ઇપીએબીએક્સ	5	1.00
	સબ ટોટલ		29.50
	વાંકાનેર શીલકેન્દ્ર		
1	લેબ મોડીફીકેશન	1	1.10
2	સીસી ટીવી	2	2.40
3	ઇપીએબીએક્સ	3	1.10
4	વીડીયો કોન્ફરન્સ સોલ્યુશન	4	4.40
	સબ ટોટલ		9.00
	બીજા તમામ કુલિંગ યુનિટ / ધિલિંગ સેન્ટર		
1	કોમ્પ્યુટર સીસ્ટમ / લેપટોપ / પ્રિન્ટર્સ	1	2.50
	સબ ટોટલ		2.50
	ગ્રાન્ટ ટોટલ (ઇડીપી) (આઇએસ) રાજકોટ ડેરી અને તમામ કુલિંગ યુનિટ / ધિલિંગ સેન્ટર		41.00

ક્રમ	વિગત	રાજકોટ ડેરી રૂ. લાખમાં	કુ.ચુ./ધિ.સે રૂ. લાખમાં	ટોટલ બજેટ રૂ. લાખમાં
1	પ્લાન્ટ અને મશીનરી	9193.18	153.50	9346.68
2	સીવીલ	4331.00	259.00	4590.00
3	લેબોરેટરી	98.00	30.00	128.00
4	ઇડીપી (આઇએસ)	29.50	11.50	41.00
	સબ ટોટલ રૂ. (લાખમાં)	13651.68	454.00	14105.68

નોંધ : કેપીટલ અંદાજ પત્ર વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ માં કરેલ જોગવાઈ સંઘની નાણાકીય સ્થિતિ અને જરૂરીયાતની અગ્રતાને ધ્યાનમાં લઈ બોર્ડ દ્વારા સમયાંતરે લેવાયેલ નીણાય મુજબ જે તે સમયે જે કોઈ કાર્યવાહી તાત્કાલીક હાથ ધરવાની થાય તે પ્રમાણે કરવાની રહેશે. જ્યારે આઈસ્ટીમ પ્રોડક્ટ અંગે ફેડરેશનના માર્ગદર્શન મુજબ જે તે સમયે નક્કી થયા મુજબ કાર્યવાહી હાથ ધરવાની રહેશે.

એ. સી. સિન્હા
મેનેજિંગ ડિરેક્ટર

આર્થિક સ્થિતિની છેલ્લા ૧૦ વર્ષની આંકડાકીય માહિતી

Sr.	Particulars	Unit	2002-03	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	Annual Sales Turnover	Rs. Crore	67.81	129.67	168.79	204.09	255.59	303.96	383.48	509.69	577.44	690.56	728.74	731.31
2	Annual Turnover (Incl. Other Income)	Rs. Crore	68.56	131.73	169.24	204.6	256.75	306.25	386.00	511.28	579.41	693.36	732.66	736.56
3	Net Profit	Rs. In Lacs	19.55	44.58	64.87	109.19	145.18	161.93	214.07	345.67	559.69	696.43	729.72	408.90
4	Milk price paid	Rs./kg	12.61	15.82	18.03	18.98	21.81	25.55	29.34	31.03	34.31	36.19	36.65	38.70
5	Avg. price/kgfat	Rs.	183	227	259	278	321	374	440	470	514	556	570	608
6	Total amount paid for milk purchase	Rs. In Lacs	5670	10510	14063	16833	21042	24478	30157	41,492	48,524	58658	59731	54188.35
7	Highest price paid (milk fat)	Rs./kg	220	250	280	300	340	400	460	505	525	600	605	650.00
8	Share Dividend	%	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
9	Share Dividend Paid	Rs. In Lacs	7.3	15.15	17.52	20.02	27.56	37.24	46.93	59.35	72.04	93.35	135.50	182.12
10	Reserve Fund	Rs. In Lacs	3.72	31.99	43.13	59.35	86.65	122.95	163.56	217.08	303.49	443.42	617.53	799.95
11	Assets (Fixed)	Rs. In Lacs	695.21	981.55	1097.16	1588.18	2183.24	2430.16	2991.41	4,674.43	9567.65	12180.39	13688.11	14943.26
12	Total Share Capital	Rs. In Lacs	57.13	116.79	133.48	183.76	248.28	312.87	395.65	480.25	622.34	903.31	1214.16	1550.03
13	Total Capital Employed*	Rs. In Lacs	501.34	442.1	793.6	734.92	688.06	924.76	1082.15	2,149.67	5340.85	7027.37	9235.34	9646.97
14	Total Fund Employed**	Rs. In Lacs	922.48	1085.91	1596.92	1951.95	3111.67	3124.86	3531.69	4,172.39	7314.31	11388.77	13373.57	15618.54
15	Turnover / Salary Ratio	%	5.51	4.65	3.87	4.00	4.64	3.91	3.57	2.74	2.57	2.40	2.81	2.74
16	Reserve***	Rs. In Lacs	210.55	292.13	292.21	355.22	437.75	545.83	653.01	819.59	1114.67	1598.16	2386.79	3017.79
17	Gross Block of Fixed Assets	Rs. In Lacs	695.21	981.55	1097.16	1588.18	2183.24	2430.16	2991.41	4,674.43	9567.65	12180.39	13688.11	14943.26
18	Accumulated Depreciation	Rs. In Lacs	276.83	401.57	376	453.76	559.58	641.02	789.05	981.60	1419.45	2191.94	3008.97	3822.88
19	Net Block	Rs. In Lacs	418.38	579.98	721.16	1134.42	1623.66	1789.14	2202.36	3,692.83	8148.20	9988.45	10679.14	11120.39
20	Inventory	Rs. In Lacs	243.38	266.75	287.53	329.68	520.81	699.83	963.09	892.25	915.30	990.87	1476.14	2313.34
21	Total Debt	Rs. In Lacs	916.01	1441.51	1838.54	2604.98	4086.89	3729.27	4218.84	9,825.00	15079.27	18906.18	23080.88	33088.88
22	CA	Rs. In Lacs	697.13	1244.21	1406.83	1767.62	2580.85	1701.82	3025.2	7,523.67	8673.77	10661.94	16309.72	26419.78
23	CL	Rs. In Lacs	538.04	1166.09	1043.31	1645.77	2220.84	2104.2	2524.86	7,934.05	10921.42	12210.82	16317.22	25861.04
24	Total Assets	Rs. In Lacs	1480.16	2296.58	2705.11	3706.93	5477.7	5391	6270.62	12,452.11	18795.42	24296.02	30420.52	41888.48
25	Liquidity Ratio		1.30	1.07	1.35	1.07	1.16	0.81	1.20	0.95	0.79	0.87	1.00	1.02
26	ROI	Rs. In Lacs	12.63	11.04	9.90	22.48	27.15	15.72	15.10	16.15	14.10	13.00	11.59	5.38
27	Total Assets Turnover Ratio		4.58	5.65	6.24	5.51	4.67	5.64	6.12	4.09	3.07	2.84	2.40	1.75
28	Quick Ratio		0.98	0.84	1.07	0.87	0.93	0.48	0.82	0.84	0.71	0.79	0.91	0.93
29	Fixed Assets Turnover Ratio		16.21	22.36	23.41	17.99	15.74	16.99	17.41	13.80	7.09	6.91	6.82	6.58

* Share Capital + Reserve & Surplus+LT+Debt+Non Trade Investment
 ** Share Capital+Reserve Fund & General Fund +Reserve & Surplus + Depreciation fund+Loan (Incl. CC)
 *** Reserve Fund & General Fund +Reserve & Surplus

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

હિસાબી નોંધ વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ મહત્વની હિસાબી નિતિઓ

૧. હિસાબી પ્રણાલી

નાણાકીય હિસાબો ઐતિહાસિક પ્રણાલી મુજબ એકુઆલના ધોરણે સામાન્ય રીતે સ્વીકારાયેલ હિસાબી સિદ્ધાંતો મુજબ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે.

૨. સ્થાવર / જંગમ મિલકતો :

સ્થાવર મિલકતોનું મૂલ્યાંકન ખરીદ કિંમતના આધારે કરવામાં આવેલ છે. આ મિલકતની કિંમતમાં ખરીદ કિંમત અને મિલકતને વર્તમાન સ્થિતિમાં મુકવા કરેલ અન્ય આનુસંગિક ખર્ચાઓનો સમાવેશ કરેલ છે. (વર્ષ દરમિયાન કોઈપણ મિલકતનું પુનઃમૂલ્યાંકન થયેલ નથી.)

૩. રોકાણો :

રોકાણો લાંબાગાળા માટે કરેલ હોવાથી તેને પડતર કિંમતે દર્શાવેલ છે.

૪. ઘસારો :

સંઘના પ્રવર્તમાન ધોરણે મુજબના દરે ઘટતી જતી બાકીની પદ્ધતિ મુજબ ગણવામાં આવેલ છે. મિલકતોના ઘસારાની ગણતરી તા. ૩૦-૦૯-૨૦૧૬ સુધીમાં પ્રાપ્ત કરેલ અને કમીશન કરેલ મિલકતો માટે પુરા વર્ષનો ઘસારો. જ્યારે તા. ૦૧-૧૦-૨૦૧૬ પછી મળેલ મિલકતો અને કમીશન કરેલ મિલકતો માટે અર્ધ વાર્ષિક ધોરણે ગણવામાં આવેલ છે.

૫. નિવૃત્તિના લાભો :

સંઘના કર્મચારીઓ માટે ગ્રેચ્યુઇટી ફાળો ભારતીય જીવન વિમા નિગમની સ્કીમમાં ભરેલ છે.

૬. રજા વટાવ અંગે :

કર્મચારીઓની નોકરી તેમજ નિવૃત્તિ દરમિયાન રજાઓ વટાવવાનો લાભ આપેલ છે. નોકરી દરમિયાન રજા વટાવવાની પિકલ્પની માગણી કર્મચારી કરે ત્યારે હિસાબમાં લેવાય છે.

૭. સ્ટોક ઈન પ્રોસેસ :

પ્રક્રિયા માટેના દૂધ અને દુધની બનાવટોની આકારણી અંદાજીત મળવા પાત્ર કિંમતના સ્વીકારેલ ધોરણે કરેલ છે.

૮. સ્ટોર્સ અને સ્પેર્સ :

સ્ટોર્સ અને સ્પેર્સની આકારણી પડતર કિંમતે છે જે કિંમત જથ્થાના સરેરાશ ધોરણે નક્કી કરેલ છે.

૯. ઈનવેન્ટરી :

ચાલુ વેપાર માલસ્ટોકનું મૂલ્યાંકન બજાર કિંમત અથવા તેની પડતર કિંમત બેમાંથી જે ઓછી હોય તે લઈને એકાઉન્ટીંગ સ્ટાન્ડર્ડ-૨ પ્રમાણે લીધેલ છે. લુચ સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન અંદાજીત મળવા પાત્ર કિંમતના સ્વીકારેલ ધોરણે કરેલ છે. જ્યારે વેચાણ લાયક બાય પ્રોડક્ટસનું મૂલ્યાંકન મળવાપાત્ર કિંમતના સ્વીકારેલ ધોરણે કરેલ છે. અને સ્ટેપનું મૂલ્યાંકન મળવાપાત્ર કિંમતના ધોરણે કરેલ છે.

એ. જી. રાણપરીયા
આસી. મેનેજર
(ઈનચાર્જ એકાઉન્ટ)

જે. પી. શાહ
ઓ. એસ. ડી.
(એફ. એન્ડ એ.)

એ. સી. સિન્હા
મેનેજીંગ ડીરેક્ટર

**DO
NOT PRINT
THE PLATE**

દૂધ અને દૂધની બનાવટોના વેચાણની માહિતી

ક્રમ	વિગત	યુનિટ	2006-07	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1	ગોપાલ / અમૂલ દૂધના વેચાણ કેન્દ્રો	સંખ્યા	775	2256	2498	2506	2559	3515
2	ગોપાલ / અમૂલ દૂધના ડીસ્ટ્રીબ્યુટર	સંખ્યા	17	99	114	106	107	124
3	ગોપાલ / અમૂલ દૂધનું વેચાણ (દૈનિક સરેરાશ)							
	રાજકોટ	'૦૦૦ લી.માં	45	153	161	175	185	192
	મોરબી	'૦૦૦ લી.માં	10	36	36	38	42	35
	અન્ય શહેરોમાં	'૦૦૦ લી.માં	4	36	37	48	62	73
	કુલ	'૦૦૦ લી.માં	59	225	234	261	289	300
4	ગોપાલ / અમૂલ દૂધના પ્રકાર પ્રમાણેનું વેચાણ (દૈનિક સરેરાશ)							
	તાજા	'૦૦૦ લી.માં	6	60	64	76	80	80
	તાજા ૨૦૦ મી.લી	'૦૦૦ લી.માં	0	0	0	1	9	16
	શકિત	'૦૦૦ લી.માં	27	19	17	15	13	11
	ગોલ્ડ	'૦૦૦ લી.માં	24	91	95	99	107	107
	ગોલ્ડ (૫ લીટર પેકીંગમાં)	'૦૦૦ લી.માં	1	5	6	6	7	9
	સ્કીમ/સાથી	'૦૦૦ લી.માં	1	4	3	2	0	0
	અમૂલ ટી રુપેશીયલ	'૦૦૦ લી.માં	0	46	46	51	55	54
	અમૂલ ચાય મજા (૧ લી. + ૫૦૦મી.લી)	'૦૦૦ લી.માં	0	0	3	11	18	23
	કુલ	'૦૦૦ લી.માં	59	225	234	261	289	300
5	ફેડરેશન વતી અમૂલ દૂધનું પેકિંગ (દૈનિક સરેરાશ)							
	અમૂલ તાજા	'૦૦૦ લી.માં	6	10	9	11	13	13
	તાજા ૨૦૦ મી.લી	'૦૦૦ લી.માં	0	0	0	1	5	5
	અમૂલ શકિત	'૦૦૦ લી.માં	11	7	7	6	6	6
	અમૂલ ગોલ્ડ	'૦૦૦ લી.માં	40	17	14	13	16	17
	અમૂલ ટી રુપેશીયલ	'૦૦૦ લી.માં	0	18	16	15	18	18
	અમૂલ ચાય મજા(૧ લી. + ૫૦૦મી.લી)	'૦૦૦ લી.માં	0	0	1	3	7	10
	કુલ	'૦૦૦ લી.માં	57	52	47	49	65	69
6	ફેડરેશન સંચાલીત મઘર કેરીમાં દૂધનું કુલ વેચાણ(લુઝ)	'૦૦૦ લી.માં	51	75	83	99	68	30
7	ઘીનું વેચાણ							
	ગોપાલ પેકિંગમાં	ટનમાં	962	1274	1549	1428	1497	1395
	અમૂલ પેકિંગમાં	ટનમાં	19	528	497	915	664	340
	કુલ	ટનમાં	981	1802	2046	2343	2161	1735
8	ગોપાલ છાસનું વેચાણ (લુઝ સાથે)	લાખ લી.માં	42	74	77	79	96	179
9	ફ્લેવર્ડ દૂધનું વેચાણ							
	અમૂલ પેકિંગમાં	'૦૦૦ નંગમાં	5563	3954	3183	1693	869	0
10	અમૂલ સંચુવની (૨૦૦ મી.લી. પાઉચ)*	'૦૦૦ લી.માં	0	0	0	0	0	139
11	પેડાનું વેચાણ	ટનમાં	40	29	25	28	30	26

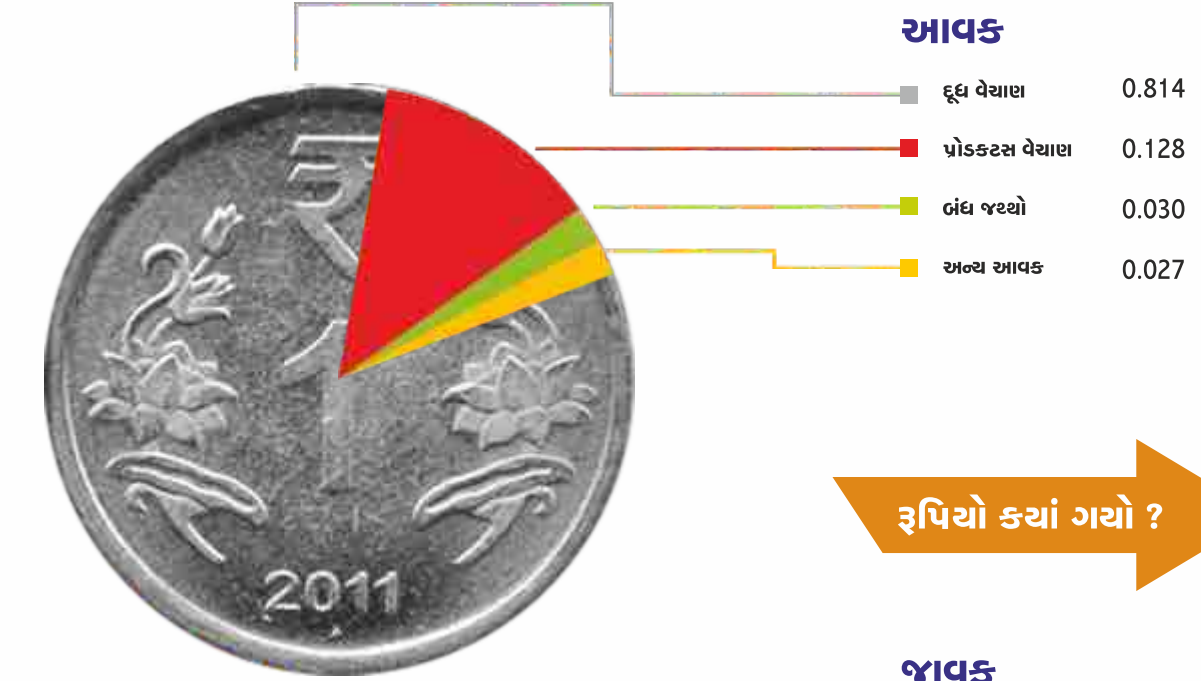
* તા. ૨૬-૧-૨૦૧૭ ના રોજથી અમૂલ સંચુવની દૂધનું ઉત્પાદન તથા પેકિંગ ચાલુ કરેલ.

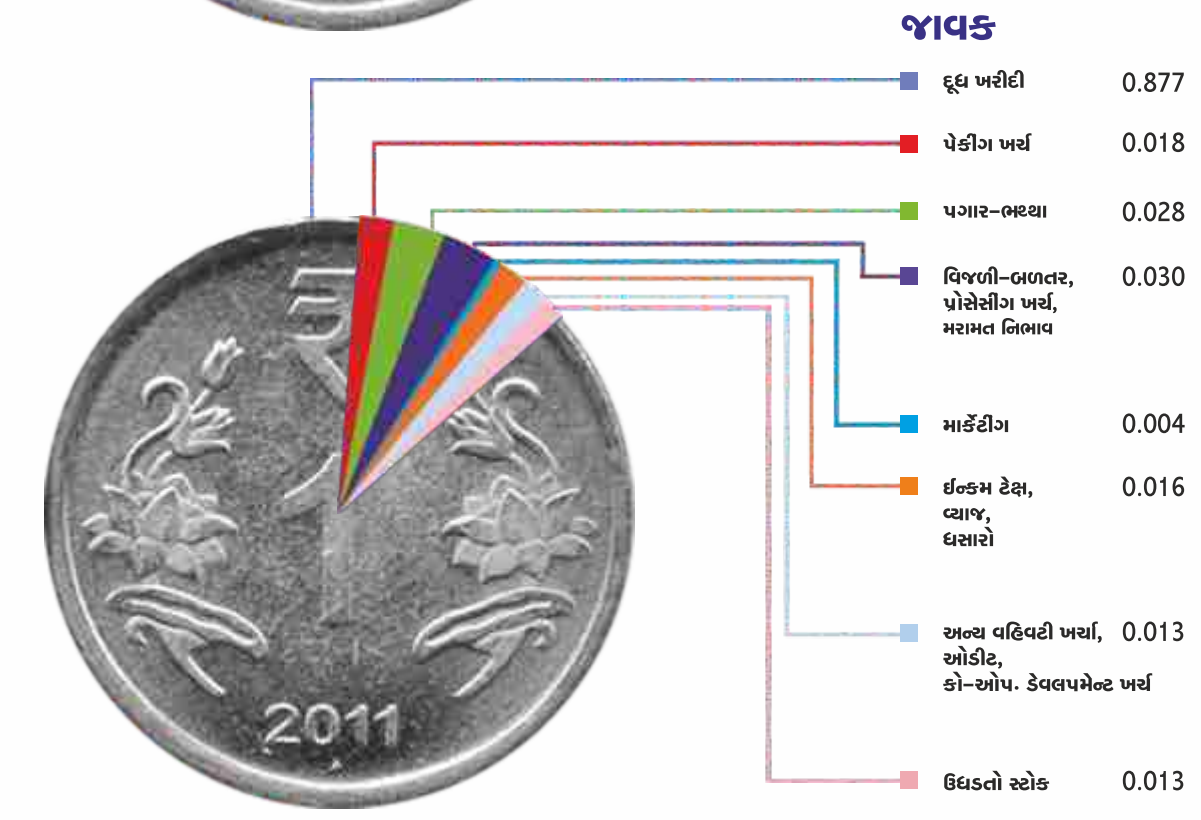
વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭

રૂપિયો કયાંથી આવ્યો ?

રૂપિયો કયાં ગયો ?

Amul

The Taste of India

વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૬-૧૭

રાજકોટ દૂધ સંઘમાં થયેલ વિકાસની એક ઝલક

વર્ષ	સભ્યોની સંખ્યા	શેર ભંડોળ (રૂપિયા)	ઓડીટ વર્ગ	દૂધ એકત્રિકરણ (કિ.ગ્રા)			દૈનિક સરેરાશ દૂધની આવક (કિ.ગ્રા)	દૈનિક સરેરાશ દૂધનું વેચાણ (લીટર)
				ભેંસનું	ગાયનું	કુલ દૂધ		
1969-70	98	61,800	A	1,41,026	11,34,117	12,75,143	9,810	8,500
1970-71	102	99,800	A	6,18,517	37,77,553	43,96,070	12,044	10,030
1975-76	118	11,18,000	B	12,39,725	20,94,650	33,34,375	12,986	9,920
1980-81	154	12,31,500	-	25,78,186	13,06,451	38,84,637	11,487	9,527
1985-86	295	18,23,300	B	1,34,84,748	1,04,66,125	2,39,50,873	73,590	17,342
1990-91	310	32,21,000	A	67,68,695	80,62,563	1,48,31,258	40,634	13,120
1995-96	277	39,46,800	A	76,59,327	30,73,674	1,07,33,001	29,325	22,130
2000-01	354	43,97,300	A	2,25,05,870	53,01,093	2,78,06,963	76,183	45,067
2001-02	396	47,22,500	A	2,50,43,078	55,60,455	3,06,03,533	83,845	43,302
2002-03	408	57,13,000	A	3,62,78,842	86,68,775	4,49,47,617	1,23,144	40,292
2003-04	328	77,91,500	A	3,10,17,330	68,79,106	3,78,96,436	1,03,542	51,034
2004-05	349	87,30,300	A	4,13,09,391	94,71,871	5,07,81,262	1,39,126	50,023
2005-06	355	1,01,01,800	A	5,03,61,559	1,05,19,610	6,08,81,169	1,66,798	49,851
2006-07	398	1,16,79,000	A	5,45,94,299	1,18,50,833	6,64,45,132	1,82,041	59,200
2007-08	402	1,33,47,800	-	6,35,82,716	1,44,27,139	7,80,09,855	2,13,141	86,250
2008-09	438	1,83,75,600	A	7,13,51,622	1,73,35,629	8,86,87,251	2,42,979	1,13,800
2009-10	440	2,48,38,700	A	7,63,35,978	2,01,44,050	9,64,80,028	2,64,328	1,40,316
2010-11	445	3,12,86,800	A	7,68,84,831	1,89,26,203	9,58,10,854	2,62,495	1,77,706
2011-12	490	3,95,64,500	A	8,40,67,301	1,87,14,316	10,27,81,617	2,80,824	2,07,476
2012-13	493	4,80,47,100	A	11,05,66,626	2,31,60,117	13,37,26,743	3,66,375	2,24,749
2013-14	498	6,22,33,600	A	11,69,84,797	2,44,37,569	14,14,22,366	3,87,459	2,34,462
2014-15	535	9,03,31,000	A	13,26,25,871	2,94,64,237	16,20,90,108	4,44,084	2,61,303
2015-16	525	12,14,15,700	A	13,35,61,974	2,95,41,763	16,30,76,737	4,46,786	2,88,670
2016-17	525	15,50,03,200	A	11,30,44,263	26959302	14,00,03,565	3,83,571	3,00,427

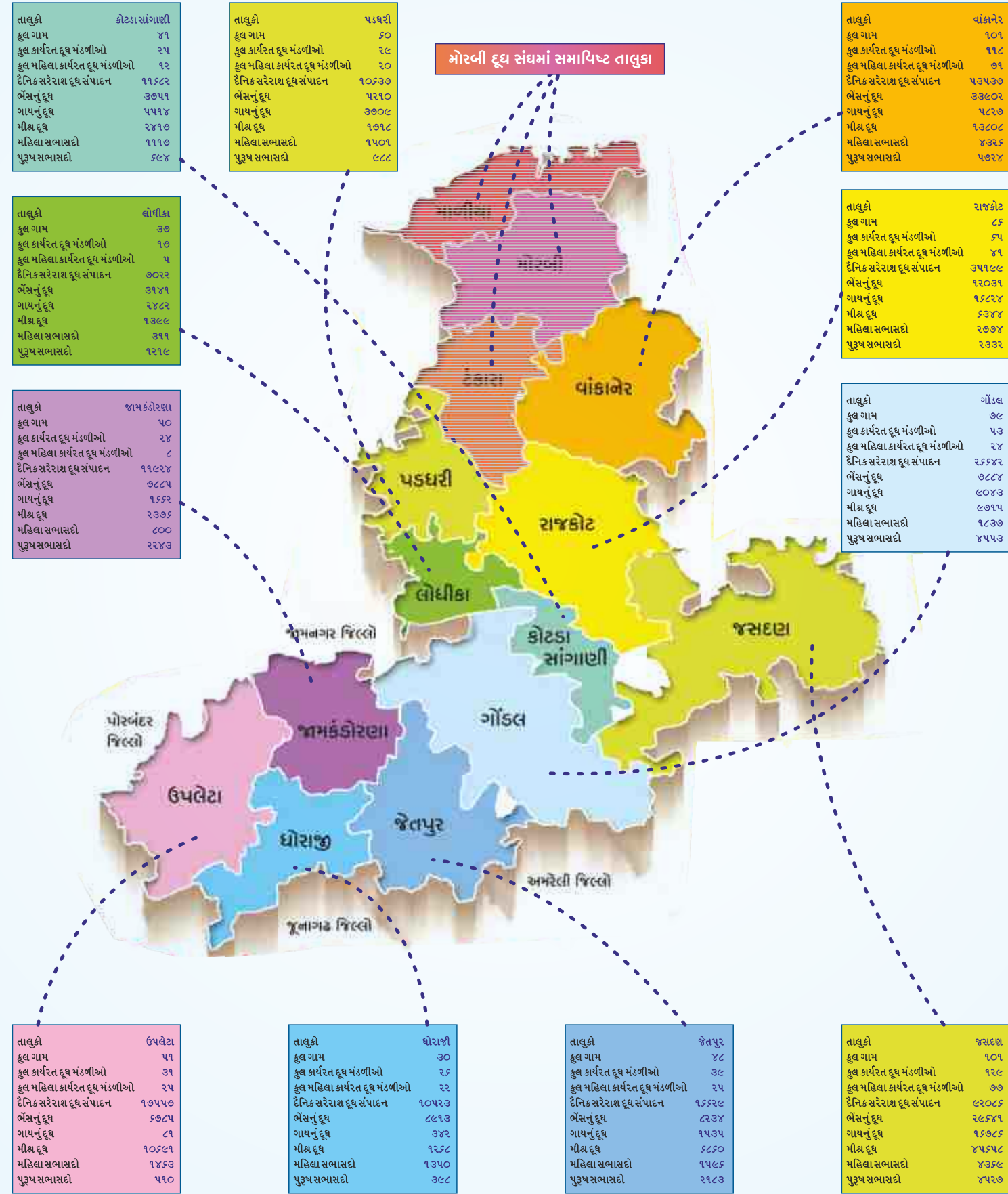
राजकोट दूध संघनी विकास यात्रा

क्रम	विगत	युनिट	1990-91	1995-96	2000-01	2005-06	2010-11	2015-16	2016-17
१	कार्यरत दूध/मंडलीओ	उत्तरो.संख्या	227	170	257	546	704	814	805
२	मडिला दूध मंडलीओ	उत्तरो.संख्या	0	3	33	174	366	483	455
३	कुल सभासदो	उत्तरो.संख्या	32810	28057	37320	49000	65000	74000	64000
४	कुल दूध ओकत्रिकरण	डि.आ.(लाभ)	148.31	107.33	278.07	608.81	958.10	1630.76	1400.03
५	दैनिक दूध ओकत्रिकरण	डि.आ.(लाभ)	0.41	0.29	0.76	1.67	2.62	4.47	3.84
६	दूधना भरिद लाव	डि.केट(रु.)	75	128	185	202	374	570	608
७	कृत्रिम बीजदान केन्द्र	उत्तरो.संख्या	17	15	18	40	92	186	183
८	कृत्रिम बीजदान केस	संख्यामां	1933	2086	4905	16320	57112	75520	80986
९	दूध वेयाण केन्द्रो	उत्तरो.संख्या	102	137	260	523	2037	2559	3515
१०	दैनिक गोपाल/अमूल दूधनुं वेयाण	लाभ ली.मां	0.13	0.22	0.45	0.50	1.78	2.89	3.00
११	गोपाल/अमूल घी नुं वेयाण	रु.मां	274	162	390	890	1341	2161	1735
१२	गोपाल छाशनुं कुल वेयाण	लाभ लीटरमां	0	0	0	36	76	96	179
१३	वेयाण टर्न ओवर	रु.करोडमां	9.90	15.21	46.16	105.08	303.96	728.74	731.31
१४	योभो नई	रु. लाभ	4.16	39.52	2.39	25.72	161.93	729.72	408.90
१५	शेर लंरोण	रु. लाभ	31.21	39.47	43.97	101.02	312.87	1214.16	1550.03

રાજકોટ જિલ્લાના તાલુકા પ્રમાણે આંકડાકિય માહિતી

રાજકોટ ડેરીની શુભેચ્છા મુલાકાત દરમિયાન પધારેલ નેપાળના રાષ્ટ્રપતિ માન. શ્રીમતિ બિદ્યાદેવી ભંડારી અને તેના ડેલીગેશન સાથે દૂધ સંઘના અધ્યક્ષશ્રી ગોવિંદભાઈ રાણપરીયા, મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ.સી. સિન્હા, કલેક્ટરશ્રી રાજકોટ ડો. વિક્રમ પાંડે તેમજ દૂધ સંઘના નિયામક મંડળના સભ્યશ્રીઓ

જિલ્લાવાર દૂધ મંડળીઓ, સભાસદો અને દૂધ એકત્રીકરણની માહિતી (૩૧.૦૩.૨૦૧૭)

જિલ્લો	દૂધ મંડળી (સંખ્યા)				સભાસદ				દૂધ એકત્રીકરણ												
	કુલ કાર્યરત મંડળી	મહિલા મંડળી	જનરલ મંડળી	રજીસ્ટર્ડ મંડળી	સુચિત મંડળી	શ્રી.અમ.શ્રી. હરવલી મંડળીઓ	મહિલા મંડળીમાં સભાસદોની સંખ્યા	જનરલ મંડળીમાં સભાસદોની સંખ્યા	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો							
	મહિલા મંડળી	જનરલ મંડળી	કુલ	મહિલા સભાસદો	જનરલ સભાસદો	કુલ	મહિલા સભાસદો	જનરલ સભાસદો	કુલ	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો	કુલ સભાસદો							
રાજકોટ	438	259	179	340	98	27	29	56	15255	1865	19712	36832	17118	19647	876	93476	57979	88447	239902	548	
અન્ય જિલ્લા																					
પોરબંદર	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	51	51	0	51	1	375	0	0	375	375	
મોરબી	136	82	54	121	15	1	14	15	4444	489	6155	11088	4933	6155	233	40849	8254	14597	63700	468	
જુનાગઢ	99	49	50	32	68	2	0	2	2646	724	4584	7954	3370	4584	138	26683	2965	8180	37828	382	
જામનગર	118	61	57	55	63	3	4	7	3220	40	3343	6603	3262	3408	140	26068	3551	8634	38253	324	
અમરેલી	13	4	9	6	7	0	0	0	255	209	1046	1510	464	1046	12	2403	1111	0	3514	270	
કુલ	805	455	350	554	251	33	47	80	25820	3327	34891	64038	29147	34891	1400	189853	73861	119858	383572	476	